

สภาพ ปัญหา ความต้องการและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงาน
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
จังหวัดขอนแก่น

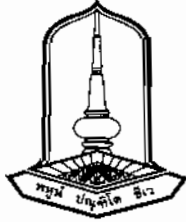
การศึกษาค้นคว้าอิสระ
ของ
ปิยภัทร ดงนอก

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ตุลาคม 2556
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

สภาพ ปัญหา ความต้องการและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงาน
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
จังหวัดขอนแก่น

การศึกษาค้นคว้าอิสระ
ของ
ปิยภัทร ดงนอก

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ตุลาคม 2556
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

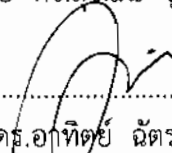

คณะกรรมการสอบการศึกษาชั้นคว่ำอึสระ ได้พิจารณาการศึกษาชั้นคว่ำอึสระ
ของนายปิยภัทร ดงนอก แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

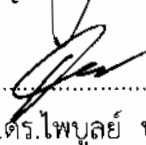
คณะกรรมการสอบการศึกษาชั้นคว่ำอึสระ

.....
(อาจารย์ ดร.สวัฒน์ จุลสุวรรณ)

ประธานกรรมการ
(อาจารย์บัณฑิตศึกษาประจำคณะ)

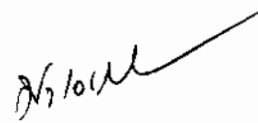

.....
(อาจารย์ ดร.อาทิตย์ ฉัตรชัยพลรัตน์)

กรรมการ
(อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาชั้นคว่ำอึสระ)

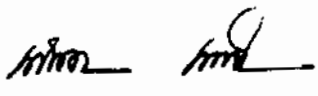

.....
(ผศ.ดร.ไพบุลย์ บุญไชย)

กรรมการ
(อาจารย์บัณฑิตศึกษากายนอกภาควิชา)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับการศึกษาชั้นคว่ำอึสระฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัย
มหาสารคาม

.....

(รศ.ดร.ประวิต เอราวรรณ์)
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

.....

(รศ.เทียนศักดิ์ เมฆพรรณโอภาส)
ผู้รักษาการคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
วันที่ 14 เดือน ๓.๑. พ.ศ. 2556

ประกาศคุณูปการ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างยิ่งจาก อาจารย์ ดร.อาทิตย์ ฉัตรชัยพลรัตน์ อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ อาจารย์ ดร.สุวัฒน์ จุลสุวรรณ ประธานกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพบุลย์ บุญไชย กรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ ได้กรุณาให้แนวคิดและประสบการณ์อันมีค่ายิ่ง ผู้ศึกษาค้นคว้าขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ คณาจารย์ในภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามทุกท่าน และอาจารย์ผู้สอนที่ได้กรุณาแนะนำช่วยเหลือผู้ศึกษาค้นคว้าด้วยดีตลอดมา

ขอขอบคุณอาจารย์เจตน์ มงคลสวัสดิ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนห้วยหัววิทยาคม คุณเบญจมาศ ภูตรี หัวหน้ากองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (นักบริหารการศึกษา 6) เทศบาลตำบลหนองบัว และเรือโทมารุต สมวงศ์ หัวหน้ากองการศึกษา (นักบริหารการศึกษา 6) เทศบาลตำบลแก่นฝาง ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ให้คำแนะนำตรวจสอบแก้ไข ทำให้การศึกษาค้นคว้าสำเร็จด้วยความเรียบร้อย

ขอขอบคุณ คณะผู้บริหารเทศบาลตำบลโนนฆ้อง ปลัดเทศบาลตำบลโนนฆ้อง พนักงานเจ้าหน้าที่ ผู้ดูแลเด็ก เทศบาลตำบลโนนฆ้องทุกท่านที่ได้สนับสนุนให้กำลังใจ และบุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่นที่ให้ความอนุเคราะห์การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้า จนการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณ คุณพ่อสงวน ดงนอก คุณแม่สมพร ดงนอก ครอบครัว พี่ น้อง และญาติๆ ทุกคน และขอขอบคุณเพื่อนนิสิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา ศูนย์ขอนแก่น รุ่น 8 ทุกท่าน ที่ให้ความช่วยเหลือ เป็นกำลังใจ และให้การสนับสนุนด้วยดีตลอดมา จนทำให้การศึกษาค้นคว้าสำเร็จสมบูรณ์

คุณค่าและประโยชน์จากการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าขอมอบเป็นเครื่องบูชา บុพการี และผู้มีพระคุณทุกท่าน ตลอดจนบูรพาจารย์ ที่ได้ให้การอบรมสั่งสอนให้มีสติปัญญา คุณธรรมและจริยธรรม ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของคนดี เสริมส่งเป็นสิริมงคลให้แก่ผู้ศึกษาค้นคว้า ก่อเกิดแรงบันดาลใจสู่ความสำเร็จในชีวิต

ปิยภัทร ดงนอก

ชื่อเรื่อง	สภาพ ปัญหา ความต้องการและแนวทางพัฒนาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น
ผู้ศึกษาค้นคว้า	นายปิยภัทร ดงนอก
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์ ดร.อาทิตย์ ฉัตรชัยพลรัตน์
ปริญญา	กศ.ม. สาขาวิชา การบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปีที่พิมพ์ 2556

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา ความต้องการและแนวทางพัฒนาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ บุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น ปีการศึกษา 2555 จำนวน 297 คน โดยการใช้ตาราง Krejcie and Morgan แล้วหาอัตราสัดส่วนของประชากร (Proportional to Size) จากนั้นดำเนินการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับฉลาก และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 10 คน จำแนกเป็น นายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นักบริหารการศึกษานักวิชาการศึกษา หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็กและผู้ดูแลเด็ก เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง แบบสอบถามมีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง 0.28 - 0.73 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.95 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการศึกษาค้นคว้าปรากฏ ดังนี้

1. สภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น โดยรวมและรายด้าน 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และด้านบุคลากร และอยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน คือ ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย
2. ปัญหาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับน้อยทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย และด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร
3. ความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร และด้านบุคลากร

4. แนวทางพัฒนาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น พบว่า ควรจัดให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีอาคารเรียนถาวร มั่นคง แข็งแรง ถูกสุขลักษณะ ตามมาตรฐานที่กำหนด ควรนำหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546 มาเป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยบูรณาการให้สอดคล้องกับสังคม วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น จัดหาสื่อการเรียนการสอนและวัสดุอุปกรณ์ให้มีจำนวนเพียงพอ หลากหลายและตรงกับความ ต้องการ เหมาะสมในการจัดการเรียนการสอนให้กับเด็กปฐมวัย และส่งเสริม สนับสนุน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการสร้างเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	3
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	3
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	3
กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
การจัดการศึกษาปฐมวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	7
มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	13
การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	37
บริบทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น	40
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	46
งานวิจัยในประเทศ	46
งานวิจัยต่างประเทศ	50
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	52
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	52
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	54
การสร้างและการหาคคุณภาพเครื่องมือ	54
การเก็บรวบรวมข้อมูล	56
การจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล	57
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	59
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	60
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	60
ลำดับขั้นในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	60
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	61

บทที่	หน้า
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	88
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	88
สรุปผล	88
อภิปรายผล	89
ข้อเสนอแนะ	92
 บรรณานุกรม	 94
 ภาคผนวก	 98
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	99
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์	111
ภาคผนวก ค สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้เชี่ยวชาญ	117
ภาคผนวก ง ตาราง ค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบสอบถาม	123
 ประวัติย่อของผู้ศึกษาค้นคว้า	 129

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอำเภอในจังหวัดขอนแก่น	53
2 จำนวนและร้อยละสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	61
3 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น	62
4 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการบริหารจัดการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นรายชื่อ	63
5 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น ด้านบุคลากร เป็นรายชื่อ	64
6 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย เป็นรายชื่อ	65
7 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น ด้านวิชาการและกิจกรรม ตามหลักสูตร เป็นรายชื่อ	66
8 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการมีส่วนร่วมและ การสนับสนุนจากทุกภาคส่วน เป็นรายชื่อ	67
9 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น ด้านส่งเสริมเครือข่าย การพัฒนาเด็กปฐมวัย เป็นรายชื่อ	68
10 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัญหาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น	69
11 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัญหาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการบริหารจัดการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นรายชื่อ.....	70
12 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัญหาการดำเนินงานศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น ด้านบุคลากร เป็นรายชื่อ	71
13 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัญหาการดำเนินงานศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย เป็นรายชื่อ	72

14	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัญหาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร เป็นรายชื่อ	73
15	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัญหาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน เป็นรายชื่อ	74
16	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัญหาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย เป็นรายชื่อ	75
17	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น	76
18	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นรายชื่อ	77
19	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น ด้านบุคลากร เป็นรายชื่อ	78
20	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย เป็นรายชื่อ	79
21	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร เป็นรายชื่อ	80
22	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน เป็นรายชื่อ	81
23	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย เป็นรายชื่อ	82
24	ค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบสอบถามการศึกษาสภาพ ปัญหาความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น	124

25	ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามของแบบสอบถามการศึกษา สภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น	126
26	ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามของแบบสอบถามการศึกษาปัญหา การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น	127
27	ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามของแบบสอบถามการศึกษา ความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น	128

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มาตรา 289 บัญญัติให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิที่จะจัดการศึกษาและฝึกอาชีพตามความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่นนั้น และเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอบรมของรัฐ โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับมาตรฐานและระบบการศึกษาของชาติและยังให้ประชาชนมีสิทธิมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการภายใต้หลักการกระจายอำนาจการปกครองสนองเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น ทั้งนี้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะได้รับการพัฒนาให้เข้มแข็งและสามารถทำหน้าที่มากขึ้น (สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. 2551 : 116) โดยพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พุทธศักราช 2542 ได้บัญญัติอำนาจและหน้าที่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทุกประเภทรับผิดชอบการจัดการสาธารณะให้แก่ประชาชนในพื้นที่ ซึ่งรวมถึงการจัดการศึกษาเข้าไปด้วย สอดรับกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 18 กล่าวว่า “รัฐบาลต้องจัดการศึกษาระดับปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย อันได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ของสถาบันศาสนา ศูนย์บริการแรกเริ่มของเด็กพิการและเด็กซึ่งมีความต้องการพิเศษ หรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ที่เรียกชื่ออื่น ๆ” (กระทรวงศึกษาธิการ. 2542 : 18)

ในการจัดการศึกษาท้องถิ่นมีวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาปฐมวัย กำหนดให้เด็กปฐมวัยได้รับการส่งเสริมพัฒนาการและเตรียมความพร้อมทางร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และลักษณะนิสัยให้เป็นไปอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ เต็มตามศักยภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม ระเบียบวินัย และมีความพร้อมที่จะเข้ารับการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2550 : 4) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะหน่วยงานซึ่งมีภารกิจหน้าที่รับผิดชอบด้านการพัฒนาเด็กตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ และกฎหมายว่าด้วยแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ ไม่ว่าจะเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบใดก็ตาม ทั้งองค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล หรือเมืองพัทยาที่ดี ล้วนมีบทบาทที่สำคัญในการบริหารจัดการเกี่ยวกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้งสิ้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในฐานะหน่วยงานของรัฐ ซึ่งมีภารกิจหน้าที่รับผิดชอบด้านการพัฒนาเด็ก ล้วนแต่มีบทบาทที่สำคัญในการบริหารจัดการเกี่ยวกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้งสิ้น ปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้จัดตั้ง และดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กพร้อมทั้งรับถ่ายโอน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งเดิมอยู่ในความดูแลของส่วนราชการต่าง ๆ โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่รับผิดชอบในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์เด็กเล็กในทุก ๆ ด้านเพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพและให้ได้มาตรฐาน

การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่ได้รับการถ่ายโอนจากส่วนราชการต่าง ๆ และให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดขึ้นเอง จึงทำให้การดำเนินงานและบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีความแตกต่างหลากหลายทั้งในด้านโครงสร้างอาคาร สถานที่ และการบริหารจัดการ กรมส่งเสริม

การปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ในฐานะหน่วยงานที่มีหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้เล็งเห็นความสำคัญในการจัดทำมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้สามารถดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กได้อย่างมีคุณภาพและเหมาะสม ในปี พ.ศ. 2547 จึงได้จัดทำมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้น เพื่อให้การดำเนินงาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นไปอย่างมีระบบ มีมาตรฐาน และมีคุณภาพตามหลักวิชาการ 4 ด้าน คือ 1) ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ 2) ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย 3) ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร และ 4) ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน ต่อมาในปี พ.ศ. 2553 กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเห็นว่า มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่จัดทำขึ้นในปี พ.ศ. 2547 นั้น ควรจะปรับปรุงเนื้อหา หลักเกณฑ์ หรือหนังสือสั่งการต่าง ๆ ให้เป็นปัจจุบัน สอดคล้องกับนวัตกรรมต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป จึงได้ดำเนินการปรับปรุงมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยแบ่งมาตรฐานออกเป็น 6 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) ด้านบุคลากร 3) ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย 4) ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร 5) ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน และ 6) ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2553 : 1-2)

ในปัจจุบันจังหวัดขอนแก่นมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งหมด 226 แห่ง และมีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่ถ่ายโอนมาจากกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ ถ่ายโอนมาจากกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย ถ่ายโอนมาจากสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ (สพช.) และจัดตั้งขึ้นเอง จำนวนทั้งหมด 415 แห่ง มีหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 45 คน ครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 344 คน และผู้ดูแลเด็ก จำนวน 970 คน รวมทั้งหมด 1,359 คน โดยการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดขอนแก่น มีความแตกต่างกัน และจากการที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้มอบหมายให้จังหวัดขอนแก่น ได้ตรวจประเมินผลการดำเนินงานให้ได้ตามมาตรฐานการดำเนินงานดังกล่าวในรูปแบบคณะกรรมการติดตามประเมินผลระดับจังหวัด พบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดขอนแก่น ยังประสบปัญหาในด้านการบริหารจัดการ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ยังขาดงบประมาณสนับสนุน ด้านอาคารสถานที่บางแห่งต้องอาศัยอาคารอเนกประสงค์ของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นที่ตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก นอกจากนี้พบว่า พ่อแม่ขาดโอกาสการเรียนรู้วิธีการเป็นพ่อแม่ที่ดีและวิธีรักลูกให้ถูกทางยังมีความเข้าใจผิดในการเลี้ยงดูลูก ครอบครัว ชุมชน และประชาชนขาดการมีส่วนร่วม ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาปฐมวัยขาดความเข้าใจในจิตวิทยาเด็ก ทำให้เด็กปฐมวัยไม่ได้รับการพัฒนาเท่าที่ควร (สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น. 2555 : เว็บไซต์)

จากความสำคัญของปัญหาข้างต้น ทำให้ผู้ศึกษาซึ่งปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีความสนใจที่จะศึกษาสภาพ ปัญหา ความต้องการและแนวทางพัฒนาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาเป็นข้อมูลในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดขอนแก่น เป็นสถานศึกษาที่มีคุณภาพ และได้มาตรฐาน เพื่อให้เด็กที่เข้ารับบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความพร้อมทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา พร้อมทั้งจะเข้ารับการศึกษาต่อในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น
2. เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น
3. เพื่อศึกษาความต้องการการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น
4. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อทราบสภาพ ปัญหา ความต้องการและแนวทางการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาได้กำหนดขอบเขตของการศึกษา ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น ปีการศึกษา 2555 จำนวน 1,359 คน จำแนกเป็น หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 45 คน ครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 344 คน และ ผู้ดูแลเด็ก จำนวน 970 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

1.2.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บแบบสอบถาม ได้แก่ บุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น ปีการศึกษา 2555 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยเทียบประชากรกับตาราง Krejcie และ Morgan (สมบัติ ท้ายเรือคำ. 2553 : 34-44 ; อ้างอิงมาจาก Krejcie and Morgan. 1970 : 607-610) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 297 คน แล้วหาอัตราสัดส่วนของประชากร (Proportional to Size) จากนั้นดำเนินการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับฉลาก

1.2.2 กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการดำเนินงาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยกำหนดคุณสมบัติเป็นผู้มีประสบการณ์ด้านการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่น้อยกว่า 3 ปี และปฏิบัติหน้าที่ในด้านการส่งเสริมการศึกษา ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่น้อยกว่า 3 ปี เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 10 คน จำแนกเป็น นายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 1 คน ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 2 คน นักบริหารการศึกษา จำนวน 2 คน นักวิชาการศึกษา จำนวน 2 คน หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 1 คน ครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 1 คน และผู้ดูแลเด็ก จำนวน 1 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

- 2.1 ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- 2.2 ด้านบุคลากร
- 2.3 ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย
- 2.4 ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร
- 2.5 ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน
- 2.6 ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษามุ่งศึกษาสภาพ ปัญหา ความต้องการและแนวทางพัฒนา การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น ตามมาตรฐาน การดำเนินศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้ง 6 ด้าน เป็นกรอบแนวคิด ในการศึกษา (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2553 : 2) ดังนี้

1. ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
2. ด้านบุคลากร
3. ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย
4. ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร
5. ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน
6. ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมานิยามศัพท์ ดังต่อไปนี้

1. มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง การดำเนินงานศูนย์พัฒนา เด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนดขึ้นจำแนกออกเป็น 6 ด้าน ประกอบด้วย

1.1 ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง การจัดโครงสร้าง กำหนดขอบเขตหน้าที่ และการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีคุณภาพและมาตรฐานตามหลักวิชาการ ซึ่งเป็นอุปสรรค และข้อขัดข้องเกี่ยวกับด้านการบริหารงาน ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารบุคคล

1.2 ด้านบุคลากร หมายถึง การวางแผนบุคลากร การคัดเลือก และการบรรจุ แต่งตั้ง การจัดบุคลากรเข้าสู่งาน การพัฒนาบุคลากร การบำรุงขวัญ และ กำลังใจและการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ดูแลเด็ก

1.3 ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย หมายถึง การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ได้แก่ มีอาคารที่สะอาด มีแสงสว่างเพียงพอ อากาศถ่ายเท มีห้องน้ำ ห้องอาบน้ำ สำหรับเด็ก มีที่จอดรถ สะดวกสบาย มีสนามเด็กเล่นและมีอุปกรณ์เพื่อความปลอดภัย

1.4 ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร หมายถึง การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร ได้แก่ คุณลักษณะของเด็กที่พึงประสงค์ 12 ประการ คุณลักษณะตามวัย (ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา) การจัดประสบการณ์ ตลอดจนกิจกรรมประจำวันสำหรับเด็ก

1.5 ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน หมายถึง การดำเนินงานสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ การประชุมชี้แจงให้ประชาชนในชุมชนทราบถึงประโยชน์และความจำเป็นของการดำเนินงาน การจัดกิจกรรมการประชาสัมพันธ์การจัดให้มีกองทุนส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงาน ตลอดจนการติดตามและประเมินผล รวมถึงการเข้ามามีส่วนร่วมจากชุมชนหรือประชาคมในท้องถิ่น

1.6 ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย หมายถึง การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการส่งเสริมและประสานความร่วมมือระหว่างครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรวิชาชีพ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดแผนความร่วมมือในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานในการอบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้แก่เด็กปฐมวัยอย่างครอบคลุม

2. สภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง สภาพการดำเนินงานปัจจุบันของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามเกณฑ์มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน และด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

3. ปัญหาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง อุปสรรคและข้อขัดข้องต่าง ๆ ที่ทำให้การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายตามเกณฑ์มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร ด้านอาคาร สถานที่

สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน และด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

4. ความต้องการการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง ความมุ่งหวังหรือความประสงค์ที่มีต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายตามเกณฑ์มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน และด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

5. แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง กระบวนการหรือแนวทางการเปลี่ยนแปลงการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ได้มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้ง 6 ด้าน เพื่อให้การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

6. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง เทศบาลเมือง เทศบาลนคร เทศบาลตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดขอนแก่น

7. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง สถานที่ดูแลและให้การศึกษาเด็กอายุระหว่าง 2-5 ปี มีฐานะเทียบเท่าสถานศึกษา เป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งขึ้นเอง และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของส่วนราชการต่าง ๆ ที่ถ่ายโอน อยู่ในความดูแลรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดขอนแก่น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาสภาพ ปัญหา ความต้องการและแนวทางพัฒนาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น ซึ่งผู้ศึกษาได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำเสนอตามลำดับหัวข้อ ต่อไปนี้

1. การจัดการศึกษาปฐมวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นท้องถิ่น
 - 1.1 ความหมายของการจัดการศึกษาปฐมวัย
 - 1.2 แนวคิดการจัดการศึกษาปฐมวัย
 - 1.3 หลักการจัดการศึกษาปฐมวัย
 - 1.4 ความสำคัญของการศึกษาปฐมวัย
 - 1.5 จุดมุ่งหมายของการศึกษาปฐมวัย
2. มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
 - 2.1 ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
 - 2.2 ด้านบุคลากร
 - 2.3 ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย
 - 2.4 ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร
 - 2.5 ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน
 - 2.6 ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย
3. การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
 - 3.1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
 - 3.2 ปัญหาการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
4. บริบทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น
 - 4.1 ข้อมูลทั่วไปจังหวัดขอนแก่น
 - 4.2 แผนพัฒนาจังหวัดขอนแก่น 2554 – 2557
 - 4.3 ข้อมูลทั่วไปองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 5.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

การจัดการศึกษาปฐมวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ความหมายของการจัดการศึกษาปฐมวัย

Hymes (1969 : 65) ได้ให้ความหมายการจัดการศึกษาปฐมวัย หมายถึง การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิด – 5 ปี ซึ่งการจัดการศึกษาดังกล่าวจะมีลักษณะพิเศษแตกต่างไปจากระดับอื่น ๆ ทั้งนี้เพราะเด็กในวัยนี้เป็นวัยที่สำคัญต่อการวางรากฐานบุคลิกภาพและพัฒนาการทางสมอง

Good (1973 : 200) ได้ให้ความหมายการจัดการศึกษาปฐมวัย หมายถึง โครงการหรือหลักสูตรที่จัดสำหรับเด็กในโรงเรียนอนุบาลหรือชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3

ทัศนาก้าวพลอย (2544 : 1) ได้ให้ความหมายการจัดการศึกษาปฐมวัย หมายถึง การให้การศึกษาแก่เด็กวัยเริ่มต้น เพื่อให้เกิดพัฒนาในทุกด้าน ได้แก่ ด้านสติปัญญา ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ จิตใจและสังคม ดังนั้น การคิดในวัยนี้จึงมีความสำคัญและเป็นพื้นฐานของการพัฒนาบุคคลให้เจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพ

พัชรี เจตน์เจริญรักษ์ (2545 : 8 - 9) ได้ให้ความหมายการจัดการศึกษาปฐมวัย หมายถึง การให้การศึกษาเพื่อที่เตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่สังคม โดยให้รู้จักกับบุคคลอื่น ๆ มากขึ้น นอกเหนือจากคนในครอบครัวตนเอง เป็นการสร้างความพร้อมที่จะช่วยเหลือตนเองหรือการรับรู้กฎข้อบังคับต่าง ๆ ของโรงเรียน รู้จักเล่นกับเพื่อนและพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ให้กับเด็ก

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 3) ได้ให้ความหมายการจัดการศึกษาปฐมวัย เป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี (5 ปี หมายถึง 5 ปี 11 เดือน 29 วัน) บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติ และพัฒนาการของเด็กแต่ละคนตามศักยภาพ ภายใต้บริบทสังคม-วัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเองและสังคม

สรุปได้ว่าการจัดการศึกษาปฐมวัย หมายถึง การจัดการศึกษาสำหรับเด็กช่วงอายุ ตั้งแต่แรกเกิด - 5 ปี ซึ่งการจัดการศึกษาระดับนี้มีลักษณะพิเศษที่แตกต่างไปจากระดับอื่น ๆ ต้องพัฒนาให้เด็กมีพัฒนาการครบทุกด้าน ได้แก่ ด้านสติปัญญา ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ จิตใจและสังคม เพราะเด็กในวัยนี้เป็นวัยที่สำคัญต่อการวางรากฐานในชีวิต

แนวคิดการจัดการศึกษาปฐมวัย

การเริ่มต้นเป็นจุดสำคัญของงานทุกชนิด ในงานแห่งชีวิต จุดเริ่มต้น คือการเริ่มชีวิตในเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปในหมู่นักจิตวิทยาและนักการศึกษาว่าเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึงอายุ 5 ปี เป็นช่วงที่สำคัญช่วงหนึ่งของชีวิตที่สมองมีการเจริญเติบโตมากกว่าทุก ๆ ช่วงอายุ และเป็นช่วงเวลาที่เหมาะที่สุดสำหรับการปูพื้นฐานทักษะต่าง ๆ ให้แก่เด็ก เพื่อมีความพร้อมในการที่จะพัฒนาในระดับต่อไป

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 3 - 9) ได้ให้ความหมาย แนวคิดการจัดการศึกษาไว้ ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาเด็ก พัฒนาการของมนุษย์เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในตัวมนุษย์ เริ่มตั้งแต่ปฏิสนธิต่อเนื่องไปจนตลอดชีวิต ซึ่งครอบคลุมการเปลี่ยนแปลงในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยที่พัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา จะมีความสัมพันธ์และพัฒนาอย่างต่อเนื่องเป็นลำดับขั้นตอนไปพร้อมทุกด้านตามวัยและวุฒิภาวะ เมื่อก้าวถึงพัฒนาการเด็กปฐมวัยจะบ่งบอกถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในตัวเด็กอย่างต่อเนื่องในแต่ละวัย เริ่มตั้งแต่ปฏิสนธิจนถึงอายุต่ำกว่า 6 ปี พัฒนาการแต่ละด้านมีทฤษฎีเฉพาะอธิบายไว้และสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาเด็ก อาทิ ทฤษฎีพัฒนาการด้านร่างกายที่อธิบายการเจริญเติบโตและพัฒนาของเด็กว่าลักษณะต่อเนื่อง เป็นลำดับขั้น เด็กจะพัฒนาถึงขั้นใดจะต้องเกิดวุฒิภาวะของความสามารถขั้นนั้นก่อน หรือ

ทฤษฎีพัฒนาการด้านสติปัญญาที่อธิบายว่าเด็กเกิดมาพร้อมความสามารถในการเรียนรู้ซึ่งจะพัฒนาขึ้นตามอายุ ประสบการณ์ ค่านิยมทางสังคม และสิ่งแวดล้อม หรือทฤษฎีพัฒนาการทางบุคลิกภาพที่อธิบายว่า เด็กจะพัฒนาได้ดีถ้าในแต่ละช่วงอายุเด็กได้รับการตอบสนองในสิ่งที่ตนพอใจ ได้รับความรัก ความอบอุ่นอย่างเพียงพอจากผู้ใกล้ชิด มีโอกาสช่วยตนเอง ทำกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัยและมีอิสระที่จะเรียนรู้ในสิ่งที่ตนอยากรู้อบ ๆ ตนเอง ดังนั้นแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาการเด็กจึงเสมือนหนึ่งแนวทางให้พ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดูเด็กได้เข้าใจธรรมชาติหรือความสามารถของเด็ก สามารถอบรมเลี้ยงดู และจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมกับวัยและความแตกต่างของแต่ละบุคคลในอันที่จะส่งเสริมให้เด็กพัฒนาได้ตามศักยภาพจนบรรลุผลตามเป้าหมายที่ต้องการได้ชัดเจนขึ้น การจัดทำหลักสูตรจึงยึดแนวคิดในการให้ความสำคัญกับความสามารถตามวัยและความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็ก โดยยึดเด็กเป็นศูนย์กลางของการจัดการศึกษา (Child Center)

2. แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ การเรียนรู้ของมนุษย์มีผลสืบเนื่องมาจากประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้รับในชีวิตประจำวันการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเด็กขึ้นจากกระบวนการที่ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมรอบตัวโดยผู้เรียนจะต้องเป็นผู้กระทำให้เกิดขึ้นด้วยตนเอง มีโอกาสคิดริเริ่มตามความต้องการและความสนใจของตนเอง รวมทั้งอยู่ในบรรยากาศที่เป็นอิสระ อบอุ่น ปลอดภัย ดังนั้น การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมโอกาสการเรียนรู้ของเด็กให้เป็นที่ไปตามศักยภาพที่มีอยู่นอกจากนี้การเรียนรู้ยังเป็นพื้นฐานของพัฒนาการในระดับที่สูงขึ้น โดยที่คนเราเรียนรู้มาตั้งแต่เกิดตามธรรมชาติก่อนที่จะเข้ามาสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย การจัดทำหลักสูตรจึงยึดแนวคิดที่สนับสนุนให้เด็กเรียนรู้จากประสบการณ์จริงด้วยตัวเด็กเอง ในสภาพแวดล้อมที่เป็นอิสระ เอื้อต่อการเรียนรู้ และมีการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับระดับพัฒนาการของเด็กแต่ละคน

3. แนวคิดเกี่ยวกับการเล่นของเด็ก การเล่นถือเป็นกิจกรรมที่สำคัญในชีวิตของเด็กทุกคน เด็กจะรู้สึกมีความสุข สนุกสนาน เพลิดเพลิน ได้สังเกต สำรวจสิ่งต่าง ๆ รอบตัวมีโอกาสทำการทดลอง สร้างสรรค์ คิดแก้ปัญหาและค้นพบความเป็นจริงของโลกภายนอกด้วยตนเอง การเล่นจะมีอิทธิพลและมีผลต่อการเจริญเติบโต ช่วยพัฒนาร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา ขณะเล่นเด็กมีโอกาสนเคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย ได้ใช้ประสาทสัมผัสและการรับรู้ ผ่อนคลาย อารมณ์ตึงเครียด แสดงออกถึงความเป็นตนเองและเรียนรู้ความรู้สึกของผู้อื่น การเล่นจึงเป็นเสมือนสื่อกลางให้เด็กสร้างประสบการณ์เรียนรู้สิ่งแวดล้อมรอบตัว เรียนรู้ความเป็นอยู่ของผู้อื่น สร้างความสัมพันธ์อยู่ร่วมกับผู้อื่นและกับธรรมชาติรอบตัว ดังนั้นการจัดทำหลักสูตรจึงถือว่า “การเล่น” อย่างมีจุดมุ่งหมายเพื่อการเรียนรู้เป็นหัวใจสำคัญของการจัดการประสบการณ์ให้กับเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี

4. แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมและสังคม บริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่หรือแวดล้อมตัวเด็ก ทำให้เด็กแต่ละคนเติบโตขึ้นมามีคุณลักษณะที่แตกต่างกันไป หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยฉบับนี้ถือว่าพ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดูเด็กจำเป็นต้องเข้าใจและยอมรับว่าวัฒนธรรมและสังคมที่แวดล้อมตัวเด็กมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ การพัฒนาศักยภาพ และการพัฒนาการของเด็กแต่ละคน ผู้เลี้ยงดูเด็กจำเป็นต้องให้ความสำคัญและเรียนรู้วิธีการดำเนินชีวิต ครอบครัวยุคใหม่ และชุมชน ตามบริบททางสังคมและวัฒนธรรมของเด็กที่ตนรับผิดชอบ เพื่อช่วยให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างเหมาะสม เกิดการเรียนรู้และมีความภูมิใจในสังคม-วัฒนธรรม ที่เด็กอาศัยอยู่และสามารถยอมรับผู้อื่นที่มาจากพื้นฐานเหมือนหรือต่างจากตนได้อย่างราบรื่น มีความสุข

สืบเนื่องจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ผนวกกับแนวคิดและหลักการจัดการปฐมวัย 4 ประการข้างต้น การจัดทำหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยจึงกำหนดปรัชญาการศึกษาให้สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยได้ทราบถึงแนวคิดและหลักการพัฒนาเด็กปฐมวัยอายุต่ำกว่า 3 ปี ที่ผู้รับผิดชอบจะต้องดำเนินการพัฒนาหลักสูตรสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยของตน และนำสู่การปฏิบัติ ให้เด็กปฐมวัยเกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่กำหนดในจุดหมายของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546

หลักการจัดการศึกษาปฐมวัย

หลักการจัดการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กที่อายุตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปีนั้น เป็นหลักการที่คำนึงถึงการพัฒนาเด็กอย่างเป็นองค์รวม เพื่อโอกาสในการพัฒนาเด็กทุกด้านตามลำดับขั้นตอนของพัฒนาการอย่างสมดุลและเต็มตามศักยภาพ หลักการจัดการศึกษาปฐมวัย ยังเน้นการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนา ครอบคลุมเด็ก ทุกประเภททั้งเด็กปกติ เด็กด้อยโอกาสและเด็กพิเศษ โดยคำนึงถึงความแตกต่างของแต่ละบุคคลและเน้นเด็กเป็นสำคัญ การจัดการศึกษาจัดหลักการให้สอดคล้องกับวิถีชีวิต สังคม วัฒนธรรม ตามความเป็นอยู่จริงของเด็ก โดยมีผู้ใหญ่ในชุมชน เป็นผู้เชื่อมโยงองค์ความรู้ต่าง ๆ ให้แก่เด็ก ทั้งยังเปิดโอกาสให้เด็กได้พัฒนาอย่างเป็นองค์รวม โดยผ่านการเล่นซึ่งเป็นพัฒนาการตามธรรมชาติของเด็ก และผ่านกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัยเด็กเล็ก โดยมีผู้ใหญ่เป็นแบบอย่างที่ดีของการเรียนรู้ การจัดประสบการณ์ต่าง ๆ ในการเรียนรู้ที่สามารถดำรงในชีวิต ประจำวันได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุข ซึ่งต้องได้รับการประสานความร่วมมือจากครอบครัว ชุมชน และสถานศึกษา แนวทางดังกล่าวข้างต้นนำมาสู่การจัดการศึกษาปฐมวัย ดังนี้ (สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. 2555 : เว็บไซต์)

1. การสร้างหลักสูตรที่เหมาะสม การพัฒนาหลักสูตรพิจารณาจากวัยและประสบการณ์ของเด็ก โดยเป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นการพัฒนาเด็กทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยอยู่บนพื้นฐานของประสบการณ์เดิมที่เด็กมีอยู่ และประสบการณ์ใหม่ที่เด็กจะได้รับต้องมีความหมายกับตัวเด็ก

2. การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้จะต้องอยู่ในสภาพที่สนองความต้องการ ความสนใจของเด็กทั้งภายในและภายนอก ห้องเรียน ผู้สอนจะต้องจัดสภาพแวดล้อมให้เด็กได้อยู่ในที่ที่สะอาด ปลอดภัย อากาศสดชื่น ผ่อนคลาย ไม่เครียด มีโอกาสออกกำลังกายและพักผ่อน มีสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ มีของเล่นที่หลากหลายเหมาะสมกับวัย ให้เด็กมีโอกาสได้เลือกเล่น เรียนรู้เกี่ยวกับตนเองและโลกที่เด็กอยู่ รวมทั้งพัฒนาการอยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคม

3. การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ผู้สอนมีความสำคัญต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาเด็กอย่างมาก ผู้สอนต้องเปลี่ยนบทบาทจากผู้บอกความรู้หรือสั่งให้เด็กทำมา เป็นผู้อำนวยความสะดวก ในการจัดสภาพแวดล้อม ประสบการณ์และกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการ และการเรียนรู้ของเด็กที่ผู้สอนและเด็กมีส่วนร่วมที่จะริเริ่มทั้ง 2 ฝ่าย โดยผู้สอนจะเป็นผู้สนับสนุน ชี้แนะ และเรียนรู้ร่วมกับเด็ก ส่วนเด็กเป็นผู้ลงมือกระทำเรียนรู้ และค้นพบด้วยตนเอง ดังนั้น ผู้สอนจะต้องยอมรับ เห็นคุณค่า รู้จัก และเข้าใจเด็กแต่ละคนที่ตนดูแลรับผิดชอบก่อน เพื่อจะได้วางแผน สร้างสภาพแวดล้อม และจัดกิจกรรมที่จะส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ผู้สอนต้องรู้จักพัฒนาตนเอง ปรับปรุง ใช้เทคนิคการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับเด็ก

4. การบูรณาการการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนในระดับปฐมวัยยึดหลักการบูรณาการที่ว่า หนึ่งแนวคิดเด็กสามารถเรียนรู้ได้หลายกิจกรรม หนึ่งกิจกรรมเด็กสามารถเรียนรู้ได้หลายทักษะและหลายประสบการณ์สำคัญ ดังนั้น เป็นหน้าที่ของผู้สอนจะต้องวางแผนการจัดประสบการณ์ในแต่ละวันให้เด็กเรียนรู้ผ่านการเล่นที่หลากหลายกิจกรรม หลากหลายทักษะ หลากหลายประสบการณ์สำคัญ อย่างเหมาะสมกับวัยและพัฒนาการ

5. การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก การประเมินเด็กปฐมวัย ยึดวิธีการสังเกตเป็นส่วนใหญ่ ผู้สอนจะต้องสังเกตและประเมินทั้งการสอนของตนและพัฒนาการการเรียนรู้ของเด็กกว่าได้บรรลุตามจุดประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ ผลที่ได้จากการสังเกตพัฒนาการจากข้อมูลเชิงบรรยาย จากการรวบรวมผลงาน การแสดงออกในสภาพที่เป็นจริง ข้อมูลจากครอบครัวของเด็ก ตลอดจนการที่เด็กประเมินตนเองหรือผลงานสามารถบอกได้ว่าเด็กเกิดการเรียนรู้และมีความก้าวหน้าเพียงใด ข้อมูลจากการประเมินพัฒนาการจะช่วยผู้สอนในการวางแผนการจัดกิจกรรมชี้ให้เห็นความต้องการพิเศษของเด็กแต่ละคน ใช้เป็นข้อมูลในการสื่อสารกับพ่อแม่ ผู้ปกครองเด็ก และขณะเดียวกันยังใช้ในการประเมินประสิทธิภาพการจัดการศึกษาให้กับเด็กในวันนี้ได้อีกด้วย

6. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับครอบครัวของเด็ก เด็กแต่ละคนมีความแตกต่างกัน ทั้งนี้ เนื่องจากสภาพแวดล้อมที่เด็กเจริญเติบโตขึ้นมา ผู้สอน พ่อแม่ และผู้ปกครองของเด็กจะต้องมีการแลกเปลี่ยนข้อมูล ทำความเข้าใจพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ต้องยอมรับและร่วมมือกันรับผิดชอบ หรือถือเป็นหุ้นส่วนที่จะต้องช่วยกันพัฒนาเด็กให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการร่วมกัน

ดังนั้นในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจะต้องทำงานสอดคล้องกันไป ในทางเดียวกัน ทั้งผู้บริหาร ผู้สอน ผู้ปกครอง ผู้ก่อสร้างอาคาร และชุมชนท้องถิ่นจะต้องมีความเข้าใจ ความสำคัญของการศึกษาปฐมวัย

ความสำคัญของการจัดการศึกษาปฐมวัย การศึกษาปฐมวัย เป็นการศึกษาที่มีความสำคัญยิ่ง เพราะเป็นรากฐานของชีวิตมนุษย์และมีอิทธิพลต่อชีวิตของคนเราเป็นอย่างยิ่ง การพัฒนาเด็กปฐมวัยควรเริ่มต้นตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี ซึ่งนักการศึกษาและนักจิตวิทยา มีความคิดเห็นตรงกันว่าพัฒนาเด็กในวัยนี้ เป็นช่วงเวลาสำคัญสำหรับการพัฒนาทางสมองของบุคคล โดยเฉพาะระบบประสาท และเซลล์สมองจะเจริญโต ประมาณร้อยละ 70-80 ของผู้ใหญ่ และการศึกษาในช่วงวัยนี้ เป็นการเตรียมความพร้อมให้เด็กได้เจริญเติบโต เต็มตามศักยภาพ โดยให้การอบรมเลี้ยงดูควบคู่กับการให้การศึกษาที่เป็นพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต หรือเรียกว่า Educare พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 13 (1) กำหนดให้บิดา มารดา หรือผู้ปกครองมีสิทธิได้รับการสนับสนุนจากรัฐให้มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูและการให้การศึกษาแก่บุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแล ทั้งนี้เพื่อเสริมสร้างให้เด็กมีพัฒนาการที่ดีทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ - จิตใจ สังคม สติปัญญา และบุคลิกภาพ นโยบายและแผนการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย (0 - 5 ปี) พ.ศ. 2545 - 2549 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545 : 4) ได้ให้ความสำคัญของการพัฒนาเด็กปฐมวัยไว้ 5 ประการ คือ

1. การพัฒนามนุษย์อย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องเริ่มตั้งแต่อยู่ในครรภ์ช่วงปฐมวัย และต่อเนื่องตลอดชีวิต

2. หลักวิชาการและการวิจัยได้แสดงว่าปัจจัยแวดล้อมและการเลี้ยงดูที่เหมาะสมสามารถเปลี่ยนโครงสร้างและประสิทธิภาพการทำงานของสมองมนุษย์ได้เวลาที่สำคัญและจำเป็นที่สุดในการพัฒนาสมองคือ ในช่วง 5 ปีแรกของชีวิต

3. การพัฒนาคุณภาพมนุษย์ที่ยั่งยืน และป้องกันปัญหาสังคมในระยะยาว จำเป็นต้องเริ่มพัฒนาตั้งแต่ปฐมวัย โดยเน้นให้ครอบครัวเป็นแกนหลักและชุมชนเป็นฐานที่มีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการพัฒนาเลี้ยงดูเด็กทุกชั้นตอน

4. แนวคิดในการพัฒนาเด็กเพื่อให้มีพัฒนาการทุกด้านอย่างสมดุลนับตั้งแต่ตั้งปฏิสนธิ จวบจนเจริญวัยจำเป็นต้องมีการตื่นตัวและผนึกกำลังกันทุกฝ่ายทั้งภาครัฐและเอกชน ร่วมกันส่งเสริมครอบครัวให้พ่อแม่มีความรักความรู้ สามารถเลี้ยงดูบุตรหลายได้ถูกวิธี

5. ผู้ดูแลเด็ก ครู รวมทั้งเจ้าหน้าที่สาธารณสุข มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้เจริญเติบโต พัฒนาไปในทางที่พึงประสงค์ บุคคลเหล่านี้ ต้องมีหลักวิชา และทักษะต้องการในการเลี้ยงดูเด็ก

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 3 - 4) ได้กำหนดปรัชญาการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ไว้ว่า เป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี (5 ปี 11 เดือน 29 วัน) บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กแต่ละคน ตามศักยภาพ ภายใต้บริบทสังคมวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ด้วยความรักความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเองและสังคม นอกจากนี้ยังได้กำหนดหลักการสำคัญของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ดังนี้

1. ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกประเภท
2. ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคม และวัฒนธรรมไทย
3. พัฒนาเด็กโดยองค์รวมผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย
4. จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สามารถดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพ และมีความสุข

5. ประสานความร่วมมือระหว่างครอบครัวชุมชน และสถานศึกษาในการพัฒนาเด็ก การจัดการศึกษาปฐมวัย นับได้ว่า เป็นการจัดการศึกษาเพื่อปูพื้นฐานสำหรับชีวิตในอนาคตของบุคคลอย่างแท้จริง ซึ่งต้องอาศัยการสนับสนุนจากทุกฝ่าย ทั้งครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือ ครูปฐมวัย ที่เปรียบเสมือน พ่อแม่คนที่ 2 ของเด็ก จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความรู้ความเข้าใจในการส่งเสริมและพัฒนาเด็กให้มีพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ - จิตใจ สังคม และสติปัญญา เต็มตามศักยภาพ โดยเฉพาะทักษะการคิด ครูปฐมวัยจะต้องค้นหาเทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้เพื่อกระตุ้นให้เด็กได้คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้เหมาะสมตามวัย โดยยึดหลักการของ Brain Based Bearing และ Brain Based Teaching การพัฒนาสมองซีกซ้ายในด้านการคิด จะต้องเป็นพื้นฐานสำคัญในการเรียนรู้ของเด็กให้มากที่สุด เพื่อส่งผลให้เด็ก เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุขในสังคม อันจะส่งผลต่อประเทศชาติต่อไป

จุดมุ่งหมายการจัดการศึกษาปฐมวัย

หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย มุ่งให้เด็กพัฒนาทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคล จึงกำหนดจุดมุ่งหมาย ซึ่งถือเป็นมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ได้ ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 31)

1. ร่างกายเจริญเติบโตตามวัยและมีสุขนิสัยที่ดี
 2. กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรง ใช้ได้อย่างคล่องแคล่ว และประสานสัมพันธ์กัน
 3. มีสุขภาพจิตที่ดีและมีความสุข
 4. มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจดีงาม
 5. ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหว และรักการออกกำลังกาย
 6. ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย
 7. รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย
 8. อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม
- ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
9. ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย
 10. มีความสามารถในการคิดและการแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย
 11. มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์
 12. มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และมีทักษะในการแสวงหาความรู้

มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่ได้รับการถ่ายโอนจากส่วนราชการต่าง ๆ และที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดขึ้นเอง จึงทำให้การดำเนินงานและบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีความแตกต่างหลากหลายทั้งในด้านโครงสร้างอาคาร สถานที่ และการบริหารจัดการ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ในฐานะหน่วยงานที่มีหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้เล็งเห็นความสำคัญในการจัดทำมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้สามารถดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้อย่างมีคุณภาพ ในปี พ.ศ. 2553 ปี กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเห็นว่า มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่จัดทำขึ้นในปี พ.ศ. 2547 นั้น ควรจะปรับปรุงเนื้อหาหลักเกณฑ์ หรือหนังสือสั่งการต่าง ๆ ให้เป็นปัจจุบันสอดคล้องกับนวัตกรรมต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป จึงได้ดำเนินการปรับปรุงมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยแบ่งมาตรฐานออกเป็น 6 ด้าน คือ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2553 : 4 - 57)

ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่รับผิดชอบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีมาตรฐานและคุณภาพตามหลักวิชาการ กฎหมาย ระเบียบ และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง โดยความร่วมมือสนับสนุนของประชาชนในชุมชนท้องถิ่นนั้น ๆ แบ่งการบริหารจัดการเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารงาน ด้านการบริหารงบประมาณ และด้านการบริหารบุคคล

1 ด้านการบริหารงาน

1.1 การจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดประสงค์จะจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องมีความพร้อมงบประมาณอาคารสถานที่ และกำหนดให้มีโครงสร้างส่วนราชการรวมทั้งบุคลากรที่รับผิดชอบ ได้แก่ ส่วน/กอง/สำนักการศึกษา โดยให้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1.1.1 จัดเวทีประชาคม เพื่อสำรวจความต้องการของชุมชนในการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และต้องมีจำนวนเด็กเล็กอายุ 2-5 ปี ที่จะเข้ารับบริการไม่น้อยกว่า 20 คน

1.1.2 จัดทำโครงการและแผนจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขอความเห็นชอบสภาท้องถิ่น

1.1.3 จัดทำประกาศจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.1.4 จัดทำแผนดำเนินงาน ได้แก่ สำรวจสำมะโนประชากรเด็กเล็ก อายุ 2 - 5 ปี แผนรับนักเรียน การจัดบุคลากร การจัดชั้นเรียน และการงบประมาณ เป็นต้น

1.1.5 จัดทำระเบียบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่าด้วยการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.1.6 รายงานการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นทราบ

กรณีที่ไม่มีสถานที่ก่อสร้างเป็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของกรรมสิทธิ์อนุญาตให้ใช้สถานที่ก่อสร้าง และการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.2 การย้าย/รวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.2.1 จัดเวทีประชาคม เพื่อสำรวจความต้องการของชุมชน

1.2.2 ให้คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก นำเรื่องเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดตามลำดับ เพื่อให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พิจารณาเสนอขอความเห็นชอบจากสภาท้องถิ่น

1.2.3 จัดทำแผนการย้าย/รวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.2.4 จัดทำประกาศย้าย/รวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.2.5 รายงานการย้าย/รวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นทราบ

1.3 การยุบเลิกศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศึกษาวิเคราะห์เหตุผลความจำเป็นในการยุบเลิกศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และเสนอองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นสังกัดเพื่อดำเนินการ ตามขั้นตอน ต่อไปนี้

1.3.1 จัดเวทีประชาคม เพื่อสำรวจความต้องการของชุมชน

1.3.2 นำผลการประชาคมพิจารณาเสนอผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเสนอขอความเห็นชอบจากสภาท้องถิ่น

1.3.3 จัดทำประกาศยุบเลิกศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยให้มีผลเมื่อสิ้นสุดภาคเรียน

1.3.4 รายงานการยุบเลิกศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นทราบ

1.4 การให้บริการ การอบรมเลี้ยงดู การจัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการ เรียนรู้ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นสถานศึกษาที่ให้การอบรมเลี้ยงดูจัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการ เรียนรู้ให้เด็กเล็กได้รับการพัฒนา ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ - จิตใจ สังคมและสติปัญญาที่เหมาะสม ตามวัยตามศักยภาพของเด็กแต่ละคน ดังนั้นระยะเวลาการจัดการเรียนรู้และแนวทางการจัดการเรียนรู้ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จึงต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องเหมาะสมเพื่อให้เด็กเล็กได้รับการศึกษาและ พัฒนาเป็นไปตามวัยแต่ละช่วงอายุ สอดคล้องกับสังคม วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และหลักสูตร การศึกษาปฐมวัย ให้เด็กเล็กพร้อมที่จะเข้ารับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นไป ดังนี้

1.4.1 ระยะเวลาเรียนรู้ในรอบปีการศึกษา เริ่มต้นปีการศึกษาในวันที่ 16 พฤษภาคม และสิ้นปีการศึกษา ในวันที่ 15 พฤษภาคม ของปีถัดไป โดยให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เปิดภาคเรียนรวมกันแล้วไม่น้อยกว่า 230 วัน และปิดภาคเรียนตามปกติในรอบปีการศึกษา ดังนี้

- 1) ภาคเรียนที่ 1 วันเปิดภาคเรียน วันที่ 1 พฤษภาคม วันปิดภาคเรียน วันที่ 11 ตุลาคม
- 2) ภาคเรียนที่ 2 วันเปิดภาคเรียน วันที่ 1 พฤศจิกายน วันปิดภาคเรียน วันที่ 1 เมษายน ของปีถัดไป

หมายเหตุ

1. หากวันเปิดภาคเรียนตรงกับวันหยุดราชการให้เปิดเรียน

ในวันทำการถัดไป

2. กรณีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กใดประสงค์จะเปิดและปิดภาคเรียน แตกต่างไปจากที่กำหนดไว้ตามข้อ 1.4.1 สามารถดำเนินการได้ตามความต้องการของชุมชนและความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

3. การกำหนดระยะเวลาเรียนรู้ การเปิดและปิดภาคเรียนให้องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำเป็นประกาศ

1.4.2 การให้บริการส่งเสริมสนับสนุนเด็กเล็ก ได้แก่ อาหารกลางวัน อาหารว่าง เครื่องนอน อาหารเสริม (นม) วัสดุ สื่อ อุปกรณ์การศึกษา และวัสดุครุภัณฑ์ การตรวจ สุขภาพเด็กเล็กประจำปี โดยบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข และบริการอื่น ๆ ที่องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นมีความพร้อม เช่น เป็นศูนย์ 3 วัย และหรือศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เป็นต้น

1.4.3 การให้บริการอบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์ และส่งเสริมพัฒนาการ เรียนรู้ให้เด็กเล็กอายุ 2 - 5 ปี ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น หรือใกล้เคียง ได้ตามศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.4.4 จัดประสบการณ์ และส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ให้เด็กเล็ก มีการพัฒนาการครบทั้ง 4 ด้าน (ด้าน ร่างกาย อารมณ์ - จิตใจ สังคม และสติปัญญา) เหมาะสม ตามวัยและศักยภาพของเด็กแต่ละคนตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร

1.4.5 กรณีจำเป็นต้องใช้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อประชุม สัมมนา ฝึกอบรม จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร หรือกิจกรรมอื่นใดที่เป็นประโยชน์ต่อราชการและชุมชน หรือเหตุจำเป็นอื่น ที่ไม่อาจเปิดเรียนได้ตามปกติ ให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สั่งปิดศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ ไม่เกิน 15 วัน หากเป็นเหตุพิเศษที่เกิดขึ้นจากภัยพิบัติสาธารณะ ให้ผู้บริหารองค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่น ส่งปิดศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ไม่เกิน 30 วัน โดยให้ทำคำสั่งปิดเป็นหนังสือ และต้องกำหนดการเรียนชดเชยให้ครบตามจำนวนวันที่สั่งปิด

1.4.6 ในระหว่างปิดภาคเรียน หรือปิดศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามข้อ 1.4.5 ให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีคำสั่งให้หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก หรือพนักงานจ้างอื่นในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มาปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเตรียมการด้านวิชาการ หลักสูตร การจัดการเรียนรู้แก่เด็กเล็ก สื่อ นวัตกรรม วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ การจัดสภาพแวดล้อม หรือการพัฒนาศูนย์ในด้านต่าง ๆ หรืองานด้านการศึกษาปฐมวัยอื่น

1.5 คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประกอบด้วย บุคคลที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาคัดเลือกและแต่งตั้งโดยกำหนดจำนวนตามความเหมาะสมจากชุมชน และผู้ดำรงตำแหน่ง ดังนี้ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา ผู้นำทางศาสนา ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนชุมชน ผู้แทนผู้ประกอบการ ผู้แทนครูผู้ดูแลเด็ก/ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก

ให้คณะกรรมการพิจารณาเลือกกรรมการ 1 คน เป็นประธาน โดยหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นกรรมการและเลขานุการคณะกรรมการโดยตำแหน่ง และให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำรงตำแหน่งเป็นที่ปรึกษาของคณะกรรมการมีจำนวนตามความเหมาะสม ให้คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1) กำหนดแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในด้านต่าง ๆ ให้ได้คุณภาพและมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามนโยบายและแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2) เสนอแนะให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงาน การพัฒนาคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแก่ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3) เสนอแนะให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดตั้ง ยุบเลิก หรือย้ายรวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

4) พิจารณาเสนอผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เกี่ยวกับการบริหารด้านบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

5) พิจารณาเสนอแผนงาน/โครงการและงบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์ฯ ตามหลักวิชาการ และแผนพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

6) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

7) ส่งเสริมสนับสนุนความร่วมมือการพัฒนาเด็กเล็กของบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

8) ปฏิบัติหน้าที่ตามที่มิกฎหมาย ระเบียบ หรือตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และจังหวัดกำหนด

2. ด้านการบริหารงานงบประมาณ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบริหารงบประมาณศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่ได้รับการอุดหนุนจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จากเงินรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเงินรายได้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามแนวทาง ดังนี้

2.1 งบประมาณที่ได้รับการอุดหนุนจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจัดสรรเป็นเงินอุดหนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นำไปใช้จ่าย ดังนี้ ค่าอาหารเสริม (นม) ค่าอาหารกลางวัน ค่าตอบแทน และค่าครองชีพของบุคลากร เงินประกันสังคมของบุคลากร ค่าวัสดุการศึกษา ค่าพาหนะนำส่งเด็กไปสถานพยาบาล ทุนการศึกษา หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต/ศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาการศึกษาปฐมวัย ตามโครงการร่วมมือระหว่าง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต และกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และอื่น ๆ โดยดำเนินการเบิกจ่าย รายการต่าง ๆ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์การจัดสรร

2.2 งบประมาณเงินรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น วิธีการทางงบประมาณ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.2.1 จัดทำแผนพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ระยะ 3 ปี เพื่อนำเข้าสู่ แผนพัฒนาการศึกษา และแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เสนอขอความเห็นชอบสภาท้องถิ่น

2.2.2 จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ

2.2.3 จัดทำแผนจัดหาพัสดุรายปี

2.2.4 จัดทำแผนจัดหาพัสดุ

2.2.5 ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย

ว่าด้วยการพัสดุ

2.2.6 จัดทำสมุดคัมภีร์งบประมาณรายจ่ายในหมวดรายจ่ายต่าง ๆ เพื่อการรายงานและการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณ

2.3 งบประมาณเงินรายได้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดำเนินการตามระเบียบ กระทรวง มหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการนำเงินรายได้ของสถานศึกษาไปจัดสรรเป็นค่าใช้จ่าย ในการจัดการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2551 และหนังสือสั่งการ ที่เกี่ยวข้อง

2.4 การจัดหาสื่อ หนังสือ วัสดุ อุปกรณ์การเรียน และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง วิธีดำเนินการ

1) แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาคัดเลือกสื่อ หนังสือ วัสดุ อุปกรณ์การเรียน วัสดุพัฒนาเด็ก ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสำนัก/กอง/หัวหน้าส่วนการศึกษา หรือผู้แทน เป็นประธาน หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศึกษานิเทศก์ นักวิชาการศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิด้านสาธารณสุข และผู้แทนผู้ปกครองในจำนวนที่เหมาะสม เป็นกรรมการ

2) แจ้งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก/ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก สสำรวจความต้องการในการใช้สื่อ หนังสือ วัสดุ อุปกรณ์การเรียน และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องโดยให้ คำนึงถึงความปลอดภัย ประโยชน์ ประสิทธิภาพ สอดคล้องกับจิตวิทยาการเรียนรู้ของเด็กเล็ก แต่ละวัย

3) ขออนุมัติจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4) จัดทำทะเบียนควบคุมวัสดุและครุภัณฑ์

5) ดำเนินการเบิกจ่ายสื่อ หนังสือ วัสดุ อุปกรณ์การเรียน ที่ได้มาให้กับหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก/ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก

2.5 การเบิกจ่ายงบประมาณ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น/ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กถือปฏิบัติตามระเบียบ ดังต่อไปนี้

2.5.1 ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2541 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2 และ 3) พ.ศ. 2543

2.5.2 ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน และการตรวจเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2548

2.5.3 ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการนำเงินรายได้ของสถานศึกษาไปจัดสรรเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2551

2.5.4 ระเบียบ หนังสือสั่งการของกระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และหนังสือสั่งการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

3. การบริหารงานบุคคล

กรณีที่เป็นพนักงานจ้าง

3.1 การสรรหา/เลือกสรร การปรับสถานภาพ

3.1.1 ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการสรรหาและเลือกสรรบุคคลเพื่อเป็นพนักงานจ้างตามมาตรฐานและหลักเกณฑ์ทั่วไปที่คณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่น กำหนด โดยยึดหลักสมรรถนะความเท่าเทียมในโอกาส และประโยชน์ของทางราชการเป็นสำคัญ ด้วยกระบวนการที่ได้มาตรฐาน ยุติธรรม และโปร่งใสเพื่อรองรับการตรวจสอบตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีคณะกรรมการดำเนินการสรรหา/ เลือกสรร และการปรับสถานภาพ ประกอบด้วย

1) ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือผู้ได้รับมอบหมาย

เป็นประธาน

2) ผู้อำนวยการสำนัก/กอง/ส่วนการศึกษา เป็นกรรมการ

3) หัวหน้าสำนักปลัดหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย เป็นกรรมการและ

เลขานุการ

4) ให้นายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการศึกษา ในคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กร่วมเป็นคณะกรรมการได้ตามความเหมาะสม หนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

4.1) หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท 809.2/10297 ลงวันที่ 10 พฤศจิกายน 2547

4.2) หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท 0809.5/ว 85 ลงวันที่ 21 มิถุนายน 2550

4.3) หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท 0893.4/ว 1469 ลงวันที่ 8 กรกฎาคม 2551

3.1.2 การกำหนดอัตราบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1) ให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 1 อัตรา มีอัตราครูผู้ดูแลเป็นไปตามสัดส่วน (ครู : นักเรียน) 1:20 หากมีเศษตั้งแต่ 10 คน ขึ้นไป ให้เพิ่มครูผู้ดูแลเด็กได้อีก 1 คน โดยจัดการศึกษาห้องละ 20 คน

2) สำหรับอัตราผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก และตำแหน่งอื่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณากำหนดให้มีได้ตามจำนวนที่เหมาะสมและสอดคล้องกับฐานะการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3.1.3 การปรับสภาพพนักงานจ้างทั่วไปตำแหน่งผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก และครูผู้ดูแลเด็กเป็นพนักงานตามภารกิจ ให้ถือปฏิบัติตามหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนที่ มท 0893.4/ว 80 ลงวันที่ 10 มกราคม 2550 หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ มท 0893.4/ว 846 ลงวันที่ 22 เมษายน 2551

3.2 การคัดเลือกหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ให้ดำเนินการตามหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท 0893.4/ว61 ลงวันที่ 10 มกราคม 2551 หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท 0893.4/ว476 ลงวันที่ 3 มีนาคม 2551 และหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท 0893.4/ว1612 ลงวันที่ 18 สิงหาคม 2552 และหนังสือสั่งการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

3.3 การกำหนดค่าตอบแทน สิทธิ สวัสดิการ

ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดค่าตอบแทน สิทธิ และสวัสดิการของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก และครูผู้ช่วยผู้ดูแลเด็ก ให้เป็นไปตามประกาศคณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่น หนังสือกระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และหนังสือสั่งการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

3.4 การประเมินผลการปฏิบัติงาน

การประเมินผลการปฏิบัติงานของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก เพื่อนำผลการประเมินไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาในเรื่อง การเลื่อนค่าตอบแทน การต่อสัญญาจ้าง และอื่น ๆ ให้เป็นไปตามประกาศคณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่น เรื่องมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับพนักงานจ้าง หนังสือกระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และหนังสือสั่งการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

กรณีที่จะต่อสัญญาจ้างหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาจากผู้ดำรงตำแหน่งคนเดิมเป็นลำดับแรกกล่าวคือ เมื่อสัญญาจ้างใกล้จะสิ้นสุดลง ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแจ้งคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประชุมพิจารณาประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งเป็นพนักงานจ้างในเบื้องต้น หากคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีมติประเมินผลการปฏิบัติงานผู้นั้นไม่ต่ำกว่าระดับดี ก็ขอให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาต่อสัญญาจ้างผู้นั้นต่อไป เพื่อให้บริหารงานภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นไปอย่างต่อเนื่องและเกิดผลดีต่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

3.5 การพัฒนาบุคลากร

ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดให้มีการปฐมนิเทศหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก และครูผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็กที่ได้รับการแต่งตั้งใหม่รวมทั้งการอบรมและศึกษาดูงาน การนิเทศติดตามการดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และส่งเสริมสนับสนุนการให้การศึกษแก่หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก และพนักงานจ้างในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักเกณฑ์และฐานะการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พัฒนาความรู้และทักษะในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา และการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ

4. การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

4.1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มี 2 ประเภท ดังนี้

4.1.1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งเอง

4.1.2 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับถ่ายโอนตาม

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 โดยรับถ่ายโอนจากส่วนราชการต่าง ๆ ได้แก่ กรมการพัฒนาชุมชน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สปช.) และกรมการศาสนา

4.2 การบริหารจัดการ

4.2.1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งเองและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับถ่ายโอนจากกรมการพัฒนาชุมชนและสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ให้ปฏิบัติตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4.2.2 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับถ่ายโอนจากกรมการศาสนา ให้ปฏิบัติตามแนวทางในการบริหารจัดการศูนย์อบรมเด็กก่อนระดับประถมศึกษาในศาสนสถาน ตามหนังสือคณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ นร 0107/ว 20522 ลงวันที่ 4 ธันวาคม 2551 ดังนี้

1) กรณีที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้เลือกรูปแบบการบริหารจัดการแบบที่ 1 ที่มอบให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้บริหารจัดการศูนย์ทั้งหมด ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปฏิบัติตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2) กรณีที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเลือกรูปแบบการบริหารจัดการแบบที่ 2 และ 3 ให้เป็นไปตามที่สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนด ทั้งในด้านการบริหารงาน บุคลากร งบประมาณ และวิชาการ

ด้านบุคลากร

บุคลากรที่เกี่ยวข้องในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประกอบด้วย หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแล ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ประกอบอาหาร ภารโรง และพนักงานจ้างที่ปฏิบัติหน้าที่อื่นจะต้องมีคุณสมบัติ บทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีศักยภาพในการจัดการศึกษา อบรม เลี้ยงดู และส่งเสริมพัฒนาการสำหรับเด็กได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการด้วยความเหมาะสมอย่างมีคุณภาพ

เนื่องจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นมีนโยบายส่งเสริมสนับสนุนผู้ดูแลเด็ก ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้มีความก้าวหน้า และมั่นคงทางวิชาชีพ โดยได้แจ้งให้องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นที่มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดำเนินการคัดเลือกและแต่งตั้งผู้ดูแลเด็กที่คุณสมบัติเป็นหัวหน้าศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กโดยมีสถานภาพเป็นพนักงานจ้างตามภารกิจ ตั้งแต่ปี 2551 เป็นต้นมาดังนั้นใน มาตรฐานที่ 2 ด้านบุคลากรกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจึงได้กำหนดให้ผู้ดูแลเด็กมีสถานภาพและ บทบาทหน้าที่ที่ความรับผิดชอบตำแหน่งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และครูผู้ดูแลเด็ก ให้สอดคล้อง ตามประกาศคณะกรรมการกลางพนักงานเทศบาล เรื่องตำแหน่งและวิทยฐานะพนักงานครูและ บุคลากรทางการศึกษา (เพิ่มเติม) ซึ่งได้กำหนดให้หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และครูผู้ดูแลเด็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสถานภาพเป็นข้าราชการ/พนักงานครูส่วนท้องถิ่น แต่การที่องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นจะดำเนินการคัดเลือกและแต่งตั้งตามประกาศคณะกรรมการกลางพนักงาน เทศบาลกำหนดได้ต้องเป็นกรณีที่ได้รับการจัดสรรอัตรากำลังจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นแล้วเท่านั้น ดังนั้น ในระหว่างที่ยังไม่มีการคัดเลือกและแต่งตั้งผู้ดูแลเด็กจากสถานภาพพนักงานจ้างเป็นตำแหน่ง หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และครูผู้ดูแลเด็ก ตามประกาศคณะกรรมการกลางดังกล่าว ให้ผู้ดูแลเด็ก ซึ่งดำรงตำแหน่งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และผู้ดูแลเด็กในปัจจุบัน มีสถานภาพเป็นพนักงานจ้าง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และครูผู้ดูแลเด็ก รวมทั้ง การสรรหาเข้าสู่ตำแหน่งดังกล่าวโดยมีคุณสมบัติเป็นไปตามที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนด แต่ให้มีบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบตามมาตรฐานที่ 2 ด้านบุคลากรไปก่อน มาตรฐาน การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มาตรฐานที่ 2 ด้านบุคลากรนี้ จึงได้กำหนดคุณสมบัติของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และครูผู้ดูแลเด็ก ออกเป็น 2 กรณี คือ กรณีมีสถานภาพเป็นข้าราชการ/พนักงานครูส่วนท้องถิ่น และกรณีมีสถานภาพเป็นพนักงานจ้างของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1. หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

- 1.1 กรณีมีสถานภาพเป็นข้าราชการ/พนักงานครูส่วนท้องถิ่น คุณสมบัติเฉพาะ สำหรับผู้ดำรงตำแหน่ง
 - 1.1.1 มีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการศึกษา สาขาวิชาเอกอนุบาลศึกษา หรือปฐมวัย หรือทางอื่นที่ ก.ท. กำหนดเป็นคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งนี้ และ
 - 1.1.2 ได้ปฏิบัติงานหรือเคยปฏิบัติงานเกี่ยวกับการทำงานดูแลพัฒนา เด็กปฐมวัยของท้องถิ่นติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี โดยมีหนังสือรับรองการปฏิบัติงาน จากนายจ้างหรือหน่วยงานซึ่งระบุถึงลักษณะงานและระยะเวลาที่ได้ปฏิบัติงาน และ
 - 1.1.3 มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู
- 1.2 กรณีมีสถานภาพเป็นพนักงานจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีคุณสมบัติการคัดเลือกและแต่งตั้งตามหนังสือกรมส่งเสริมการปกครอง ท้องถิ่นที่ มท 0893.4/ว61 ลงวันที่ 10 มกราคม 2551 หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนมาก ที่ มท 0893.4/ว476 ลงวันที่ 3 มีนาคม 2551 หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท 0893.4/1612 ลงวันที่ 18 สิงหาคม 2552 และหนังสือสั่งการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รับผิดชอบดูแลบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รวมถึงการดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้เป็นไปตามนโยบายและแผนงานที่วางไว้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ได้แก่ งานบุคลากรและการบริหารจัดการ งานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม งานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร งานการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากชุมชน งานธุรการ การเงินพัสดุ และงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1) รับผิดชอบดูแลบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รวมถึง การดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ นโยบาย แผนงาน และวัตถุประสงค์ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2) วางแผนพัฒนาการศึกษา ประเมินและจัดทำรายงานเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เช่น จัดทำแผนงานโครงการ และงบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกด้านอย่างต่อเนื่อง

3) จัดทำและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย การจัดกระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี และการวัดผลประเมินผล

4) จัดทำภาระงานของบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รวมถึง ประเมินผล การปฏิบัติงาน ตามมาตรฐานด้านบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และส่งเสริมสนับสนุนบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

5) ประสานความร่วมมือกับชุมชน ในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา และพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก

6) เป็นผู้แทนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในกิจการทั่วไป และประสานเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

7) นิเทศ ส่งเสริม สนับสนุน การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูผู้ดูแลเด็กผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก

8) จัดทำระบบประกันคุณภาพภายในและรายงานประเมินตนเอง

9) ปฏิบัติงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย

2. ครูผู้ดูแลเด็ก

2.1 กรณีมีสถานภาพเป็นข้าราชการ/พนักงานครูส่วนท้องถิ่น คุณสมบัติเฉพาะสำหรับผู้ดำรงตำแหน่ง

2.1.1 มีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการศึกษา ทางสาขาวิชาเอก หรือทางอื่นที่ ก.ท. กำหนดเป็นคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งนี้

2.2.2 ได้ปฏิบัติงานหรือเคยปฏิบัติงานเกี่ยวกับการทำงานดูแลพัฒนาเด็กปฐมวัยของท้องถิ่นติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี โดยมีหนังสือรับรองการปฏิบัติงานจากนายจ้างหรือหน่วยงานซึ่งระบุถึงลักษณะงานและระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน และ

2.2.3 มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

2.2 กรณีมีสถานภาพเป็นพนักงานจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ให้มีคุณสมบัติการคัดเลือกและแต่งตั้งตามที่กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กำหนด บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์เรียนรู้ การส่งเสริม

การเรียนรู้ พัฒนาผู้เรียน ปฏิบัติงานทางวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย ดังนี้

2.2.1 ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์เรียนรู้ และส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน ด้วยวิธีการหลากหลาย โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.2.2 จัดอบรมสั่งสอนและจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และคุณลักษณะตามวัย

2.2.3 ปฏิบัติงานวิชาการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.2.4 ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน

2.2.5 ปฏิบัติงานความร่วมมือกับเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

2.2.6 อบรมเลี้ยงดูและจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักสูตรกำหนด

2.2.7 จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.2.8 จัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

2.2.9 จัดทำวิจัยในชั้นเรียน

2.2.10 จัดหา/ผลิตสื่อ นวัตกรรมการเรียนการสอน

2.2.11 จัดทำเครื่องมือวัดและประเมินผล

2.2.12 ประสานสัมพันธ์ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับผู้ปกครอง ชุมชน

2.2.13 พัฒนาตนเองให้มีความก้าวหน้าทางวิชาการและเทคโนโลยี

เพื่อการพัฒนาผู้เรียน

2.2.14 จัดให้มีการประเมินพัฒนาการผู้เรียน

2.2.15 จัดระบบธุรการในชั้นเรียน

2.2.16 รวบรวมผลงานรายงานผลการปฏิบัติงานตามลำดับ

2.2.17 ปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

3. ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก คุณสมบัติเฉพาะสำหรับผู้ดำรงตำแหน่ง

มีคุณสมบัติทั่วไปและคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งตามประกาศคณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่นกำหนด และระเบียบ หนังสือสั่งการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง สถานภาพ เป็นพนักงานจ้างทั่วไป/พนักงานจ้างตามภารกิจ บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ

3.1 สนับสนุนช่วยเหลือการปฏิบัติงานร่วมกับครูผู้ดูแลเด็ก

3.2 ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

4. พนักงานจ้างที่ปฏิบัติหน้าที่อื่นในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประกอบด้วย

4.1 ธุรการ/การเงิน/พัสดุ

4.2 ผู้ประกอบอาหาร

4.3 ภารโรง

4.4 ยามรักษาความปลอดภัย

4.5 พนักงานจ้างตำแหน่งอื่น ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นว่าจำเป็น

คุณสมบัติเฉพาะสำหรับผู้ดำรงตำแหน่ง มีคุณสมบัติทั่วไป และคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งตามประกาศคณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่นกำหนดและระเบียบ หนังสือสั่งการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง สถานภาพเป็นพนักงานจ้างทั่วไป/พนักงานจ้างตามภารกิจ บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ

4.1 ธุรกิจ/การเงิน/พัสดุ มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

1) ทำหน้าที่ธุรกิจ การเงิน และพัสดุของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามระเบียบหนังสือสั่งการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

4.2 ผู้ประกอบอาหาร มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

1) ประกอบอาหารให้ถูกสุขลักษณะถูกอนามัย ตามหลักโภชนาการสำหรับเด็กเล็ก แต่งกายสะอาดเรียบร้อย มีสุขภาพดีไม่เป็นโรคติดต่อ จัดสถานที่ประกอบอาหารและเครื่องครัวให้สะอาดเป็นระเบียบ มีการจัดเก็บขยะถูกสุขลักษณะ

2) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

4.3 ภารโรง มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

1) ทำความสะอาด รักษาความสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อย ดูแลซ่อมแซมบำรุงรักษาอาคารสถานที่ และทรัพย์สินให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้และมีความปลอดภัยสำหรับเด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

4.4 ยามรักษาความปลอดภัย มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

1) ดูแลรักษาความปลอดภัยของทรัพย์สิน บุคลากร และเด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหัวหน้าส่วนราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ถือว่าเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

1. ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ นายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และรองนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับมอบหมายการกำกับดูแลศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.1 กำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์และทิศทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างยั่งยืน

1.2 สนับสนุนงบประมาณด้านบุคลากร สื่อ หนังสือ วัสดุอุปกรณ์ วัสดุครุภัณฑ์ การพัฒนาบุคลากร และการบริหารจัดการ เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับการพัฒนาศักยภาพ การพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้งคุณภาพครูผู้ดูแลเด็ก สภาพแวดล้อม วิชาการ และกิจกรรมการเรียนรู้หลักการพัฒนาเด็กปฐมวัย

1.3 ส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้สำหรับเด็ก พ่อแม่ ผู้ปกครอง เยาวชน และภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยจัดกิจกรรมสานสายใยรักเพื่อเสริมสร้างความรักความอบอุ่นในครอบครัว

1.4 ส่งเสริมสนับสนุนความร่วมมือของบุคลากรในศูนย์และเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

1.5 ระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

1.6 กำกับดูแลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้เป็นไปอย่างมีคุณภาพ ได้มาตรฐานตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2. หัวหน้าส่วนราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้บริหารการศึกษา และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
 - 2.1 นำนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาสู่การปฏิบัติ
 - 2.2 สำรวจความต้องการของชุมชน ในการจัดตั้ง ย้าย/รวม ยุบเลิกและดำเนินงานตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
 - 2.3 กำหนดโครงสร้างการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก บุคลากร สถานที่ตามฐานะการคลังของแต่ละท้องถิ่น
 - 2.4 ควบคุม กำกับดูแลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีคุณภาพและมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
 - 2.5 จัดทำแผนงานโครงการ และงบประมาณในการจัดตั้ง และสนับสนุนการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
 - 2.6 จัดทำประกาศจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อเสนอผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นลงนาม
 - 2.7 แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
 - 2.8 จัดทำระเบียบว่าด้วยการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อเสนอผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นชอบและลงนาม
 - 2.9 กำหนดแผนปฏิบัติการและงบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร สื่อ หนังสือ วัสดุอุปกรณ์ วัสดุครุภัณฑ์ และการบริหารจัดการอย่างต่อเนื่อง
 - 2.10 นิเทศติดตาม ประเมินผลการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้เป็นไปตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และรายงานผลพร้อมข้อเสนอให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นสถานที่อบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการการเรียนรู้แก่เด็กเล็ก ดังนั้น ในการก่อสร้างหรือปรับปรุงอาคาร สถานที่ และจัดภูมิทัศน์ สภาพแวดล้อมทั้งภายในอาคาร และภายนอกอาคาร ต้องคำนึงถึงความมั่นคง แข็งแรงถูกสุขลักษณะ มีความเหมาะสมและปลอดภัยแก่เด็กเล็ก ตลอดจนการส่งเสริมสุขภาพ ส่งเสริมพัฒนาเด็ก ให้ผู้ปกครองมีความมั่นใจ ไว้วางใจ การก่อสร้างและพัฒนาอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะมีส่วนช่วยในการส่งเสริมและพัฒนาเด็กเล็ก โดยการจัดสภาพแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะ อันจะส่งผลต่อสุขภาพโดยตรงในการป้องกันการแพร่กระจายของโรคติดต่อ สามารถลดความเสี่ยงจากการเกิดอุบัติเหตุส่งเสริมความปลอดภัยให้กับเด็กและฝึกสุขนิสัย ให้เด็กมีพฤติกรรมที่ถูกต้อง ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ ดังนี้

 1. ด้านอาคารสถานที่
 - 1.1 ที่ตั้ง
 - 1) สถานที่ตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรอยู่ในพื้นที่มีขนาดเหมาะสม และไม่อยู่ในพื้นที่ อาจเสี่ยงอันตราย เช่น บริเวณชนถ่ายแก๊ส น้ำมัน สารเคมีหรือสารพิษ ฼าปนกิจสถาน

มลภาวะทางอากาศ แสงและเสียงที่มีมากเกินไป หากไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ต้องมีมาตรการป้องกัน อนุรักษ์ตามมาตรฐานความจำเป็น และเหมาะสม

2) ไม่ควรอยู่ใกล้ถนน หรือใกล้ทางรถไฟ โดยเฉพาะที่มีการจราจรคับคั่ง หากมีความจำเป็น ต้องสร้างให้ห่างจากแนวถนนไม่น้อยกว่า 20 เมตร และมีรั้วป้องกันอันตราย

3) พื้นที่ก่อสร้างควรเป็นพื้นที่สามารถรับน้ำหนักอาคารได้อย่างปลอดภัย และพื้นที่ที่น้ำท่วมไม่ถึง

1.2 จำนวนชั้นของอาคาร อาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรเป็นอาคารชั้นเดียว หากเป็นอาคาร 2 ชั้น ต้องมามาตรการป้องกันอุบัติเหตุ อนุรักษ์ และอัคคีภัยที่อาจเกิดขึ้น และความสูงของห้องจากพื้นถึงเพดานไม่น้อยกว่า 2.00 เมตร

1.3 ทางเข้า-ออกตัวอาคาร มีความกว้างที่สามารถเคลื่อนย้ายเด็กออกจากตัวอาคารได้สะดวกหากเกิดอุบัติเหตุ หรือภาวะฉุกเฉินต่าง ๆ

1.4 ประตู-หน้าต่าง ต้องมีความแข็งแรง อยู่ในสภาพใช้งานได้ดี มีขนาด และจำนวนเหมาะสมกับขนาดพื้นที่ของห้อง ความสูงของขอบหน้าต่าง ควรสูงจากพื้นไม่น้อยกว่า 80.00 เซนติเมตร นับจากพื้น และหน้าต่างมีความกว้างและความสูงไม่น้อยกว่า 1 เมตร เพื่อให้เด็กมองเห็นสิ่งแวดล้อมได้กว้างและชัดเจน ไม่ควรมีสิ่งกีดขวางใด ๆ มาปิดกั้นช่องทางลมและแสงสว่าง

1.5 บันได ไม่ลาดหรือชันเกินไป ควรมีความกว้างแต่ละช่วงไม่น้อยกว่า 1 เมตร ลูกตั้งของบันได สูงไม่เกิน 17.5 เซนติเมตร ลูกนอนกว้างไม่น้อยกว่า 20 เซนติเมตร บันไดทุกชั้น ต้องมีลูกกรง และราวบันไดมีขนาดเหมาะสมกับมือเด็ก และระยะห่างของลูกกรงไม่เกิน 17 เซนติเมตร ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กเป็นสำคัญ เช่น ปิดกั้นช่องบันไดและช่องลูกกรง บันได (ช่องที่เป็นช่วงอันตรายอยู่ระหว่าง 9-23 เซนติเมตร)

1.6 พื้นที่ใช้สอยภายใน พื้นที่ใช้สอยต้องจัดให้มีบริเวณพื้นที่ในอาคารที่สะอาด ปลอดภัย และเพียงพอเหมาะสมกับการทำกิจกรรมของเด็ก เช่น การเล่น การเรียนรู้ การรับประทานอาหาร และการนอน โดยแยกเป็นสัดส่วนจากห้องประกอบอาหาร ห้องส้วม และที่พักของเด็กป่วย เฉลี่ยพื้นที่ใช้สอย 2.00 ตารางเมตร ต่อเด็ก 1 คน หากไม่สามารถแยกเป็นแต่ละห้องได้ อาจจัดรวมเป็นห้องอเนกประสงค์ โดยใช้พื้นที่เดียวกันแต่ต่างเวลา และปรับเปลี่ยนวัสดุอุปกรณ์ตามความเหมาะสม และข้อจำกัดของพื้นที่ โดยมีแนวทาง ดังนี้

1.6.1 บริเวณพื้นที่สำหรับการนอน ต้องคำนึงถึงความสะอาดเป็นหลัก อากาศถ่ายเทได้สะดวก และอุปกรณ์เครื่องใช้เหมาะสมกับจำนวนเด็ก มีพื้นที่เฉลี่ยประมาณ 2.00 ตารางเมตร ต่อเด็ก 1 คน โดยมีแนวทางในการจัดดำเนินการ ดังนี้

1) จัดให้มีการระบายอากาศที่ดี ปลอดภัย ไม่มีเสียงรบกวน และแสงสว่างไม่จ้าเกินไป

2) อุปกรณ์เครื่องนอนต่าง ๆ มีความสะอาด นำไปปิดฝุ่น ตากแดด อย่างน้อย สัปดาห์ละ 1 ครั้ง

3) ที่นอน ผ้าปูที่นอน หมอน ปลอกหมอน ผ้าห่ม มีสภาพดี และมีเฉพาะเด็กแต่ละคน ทำความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ อย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ด้วยการซักหรือผึ่งแดด เพื่อลดการแพร่ของเชื้อโรค

4) ตรวจสอบตราดูแลไม่ให้มีสัตว์ หรือแมลงต่าง ๆ มารบกวน ในบริเวณพื้นที่สำหรับนอน

1.6.2 บริเวณพื้นที่สำหรับการเล่นและพัฒนาเด็ก สภาพพื้นที่ทุกห้อง ต้องไม่ลื่นและไม่ชื้น ควรเป็นพื้นไม้หรือวัสดุที่มีความปลอดภัยจากอุบัติเหตุ ทำความสะอาดง่าย และอยู่ในสภาพที่สะอาดอยู่เสมอ จัดวางสิ่งของ เครื่องใช้ เช่น ตุ๊กตา โต๊ะ เป็นระเบียบและมีการยึดติดกับผนังหรือพื้น อย่างมั่นคง ในกรณีที่เครื่องใช้นั้นล้มได้ง่าย เหลี่ยม มุม ที่แหลมคมของเครื่องใช้ต่าง ๆ ต้องหุ้มด้วยวัสดุที่นุ่ม เพื่อป้องกันการกระแทกของเด็ก

1.6.3 บริเวณพื้นที่รับประทานอาหาร ต้องคำนึงถึงความสะดวกเป็นหลัก มีอากาศถ่ายเทได้สะดวก มีแสงสว่างเหมาะสม มีอุปกรณ์เครื่องใช้ที่เพียงพอ และเหมาะสมกับจำนวนเด็กทั้งนี้ บริเวณห้องอาหาร โต๊ะ เก้าอี้ ที่ใช้สำหรับรับประทานอาหาร ต้องทำความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ และควรจัดให้มีวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้มีขนาดเหมาะสมกับเด็ก มีสภาพแข็งแรง และใช้งานได้ดี

1.6.4 บริเวณสถานที่ประกอบอาหารหรือห้องครัว ต้องแยกห่างจากบริเวณพื้นที่สำหรับเด็กพอสมควร มีเครื่องใช้ที่จำเป็น รวมทั้งที่ล้าง และเก็บภาชนะเครื่องใช้ต่าง ๆ ที่ถูกสุขลักษณะ โดยเน้นเรื่องความสะดวกและความปลอดภัยเป็นหลัก ดังนี้

1) สถานที่เตรียมปรุงอาหาร สะอาด เป็นระเบียบ และการขนส่งอาหารที่พร้อมบริโภค ต้องมีการปกปิด

2) มีการระบายอากาศดี ไม่มีกลิ่นคาวรบกวน

3) มีความปลอดภัยสำหรับเด็ก เช่น มีการป้องกันอันตรายที่เกิดกับเด็กได้จากมีด ของมีคม ถังแก๊ส เป็นต้น

4) โต๊ะเตรียมปรุงอาหารมีสภาพดี สะอาด สูงจากพื้นอย่างน้อย 60 เซนติเมตร

5) ภาชนะใส่อาหารทำด้วยวัสดุที่ปลอดภัย เช่น สแตนเลส อลูมิเนียม เมลามีนสีขาว หรือสีอ่อน ไม่แตกง่าย หรือมีความคม

6) ที่ล้างภาชนะ ควรใช้อย่างที่มีก๊อกน้ำหรือ ท่อระบายน้ำ ถ้าใช้กะละมังต้องมี 3 ใบ วางสูงจากพื้น อย่างน้อย 60 เซนติเมตร และบริเวณที่ล้างจะต้องมีการระบายน้ำได้ดี ไม่แฉะแฉะ

7) ล้างภาชนะ อุปกรณ์ด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อ และน้ำสะอาดอีก 2 ครั้ง หรือล้างด้วยน้ำไหล

8) ภาชนะ อุปกรณ์ เมื่อล้างเสร็จแล้วต้องคว่ำให้แห้ง ทิ้งในที่วางในตะแกรงโปร่ง สะอาด สูงจากพื้นอย่างน้อย 60 เซนติเมตร

9) เหยียง มีด ต้องอยู่ในสภาพดี สะอาด แยกได้ตามประเภทของอาหาร ได้แก่ ผัก ผลไม้ เนื้อสัตว์สุก เนื้อสัตว์ดิบ มีเหยียงแยกใช้ตามประเภทอาหาร อย่างน้อย 3 อัน และควรทำความสะอาดทันทีเมื่อใช้เสร็จ

1.6.5 ห้องปฐมพยาบาล ต้องแยกเป็นสัดส่วน มีอุปกรณ์ปฐมพยาบาล ตู้ยา เครื่องเวชภัณฑ์ที่จำเป็น และขณะอยู่ในห้องปฐมพยาบาลเด็กต้องอยู่ในสายตาของครูผู้ดูแลเด็ก หรือ ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็กตลอดเวลา กรณีไม่สามารถจัดห้องปฐมพยาบาลเป็นการเฉพาะได้ต้องจัดให้มีที่ปฐมพยาบาลแยกเป็นสัดส่วนตามความเหมาะสม

1.6.6 บริเวณพื้นที่สำหรับใช้ทำความสะอาดเด็ก ต้องจัดให้มีบริเวณที่ใช้สำหรับทำความสะอาดเด็ก และมีอุปกรณ์ที่จำเป็นตามสมควร อย่างน้อยต้องมีที่ล้างมือและแปรงฟันในขนาด และระดับความสูงที่เหมาะสมกับเด็ก ในกรณีที่มีห้องอาบน้ำ จะต้องมีส่วนแสงสว่างเพียงพอ มีอากาศถ่ายเทโดยสะดวก พื้นไม่ลื่น แยกเป็นสัดส่วนสำหรับเด็กผู้ชายและเด็กผู้หญิง

1.6.7 ห้องส้วมสำหรับเด็กต้องจัดให้มีห้องส้วมสำหรับเด็กโดยเฉลี่ย 1 ที่ต่อเด็ก 10-12 คน โถส้วมต้องมีขนาดเหมาะสมกับตัวเด็ก มีฐานส้วมที่เด็กสามารถก้าวขึ้นลงได้ง่าย ห้องมีแสงสว่างเพียงพอ อากาศถ่ายเทได้สะดวก พื้นไม่ลื่น หากมีประตูจะต้องไม่ใส่กลอน หรือกุญแจ และมีส่วนสูงที่สามารถมองเห็นเด็กได้จากภายนอก หากห้องส้วมอยู่ภายนอกอาคาร จะต้องไม่ตั้งอยู่ในที่ลับตาคน กรณีไม่สามารถทำห้องส้วมสำหรับเด็กเป็นการเฉพาะได้ อาจดัดแปลงห้องส้วมที่มีอยู่แล้วให้เหมาะสม และปลอดภัยสำหรับเด็กแยกเป็นสัดส่วนสำหรับเด็กผู้ชายและเด็กผู้หญิง

1.6.8 ห้องอเนกประสงค์ สำหรับใช้กิจกรรมพัฒนาเด็ก การรับประทานอาหารหรือการนอน คำนึงถึงความสะดวก และการจัดพื้นที่ใช้สอยให้เหมาะสมกับลักษณะของกิจกรรมหากเป็นอาคารชั้นเดียวต้องมีฝ้าใต้หลังคา หากเป็นอาคารที่มีมากกว่า 1 ชั้น ควรจัดให้ชั้นบนสุดมีฝ้าใต้หลังคา โดยมีความสูงจากพื้นถึงเพดานไม่น้อยกว่า 2.00 เมตร แต่กรณีที่มีความสูงเกินกว่า 2.00 เมตร อาจไม่มีฝ้าใต้เพดานก็ได้

1.6.9 การกำจัดสิ่งปฏิกูลต่าง ๆ จัดเก็บในภาชนะที่มีฝาปิดมิดชิด และนำออกไม่ทิ้งภายนอกอาคารทุกวัน

2. ด้านสิ่งแวดล้อม

2.1 ภายในอาคาร

2.1.1 แสงสว่าง ควรเป็นแสงสว่างจากธรรมชาติ สม่่าเสมอทั่วทั้งห้อง เอื้อต่อการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็ก เช่น มีแสงสว่างเพียงพอ ในการอ่านหนังสือได้อย่างสบายตา ไม่ควรให้เด็กอยู่ในห้องที่ใช้แสงสว่างจากไฟฟ้าต่อเนื่องนานกว่า 2-3 ชั่วโมง เพราะจะทำให้เกิดภาวะเครียดและมีผลถึงฮอร์โมนการเติบโตของเด็ก

1) เสียงต้องอยู่ในระดับไม่ดังเกินไป อาคารควรตั้งอยู่ในบริเวณที่ระดับเสียงเหมาะสม

2) การถ่ายเทอากาศ ควรมีอากาศถ่ายเทได้สะดวก โดยมีพื้นที่ของหน้าต่าง ประตู และช่องลม รวมกันแล้วไม่น้อยกว่า ร้อยละ 20 ของพื้นที่ห้อง กรณีที่เป็นห้องกระจก หรืออยู่ในบริเวณโรงงานที่มีมลพิษ ต้องมีเครื่องฟอกอากาศ และมีเครื่องปรับอากาศอย่างเหมาะสม บริเวณศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นเขตห้ามสูบบุหรี่ตามกฎหมาย

2.2 ภายนอกอาคาร

2.2.1 รั้ว ควรมีรั้วกั้นบริเวณให้เป็นสัดส่วน เพื่อความปลอดภัยของเด็กและควรมีทางเข้า – ออกไม่น้อยกว่า 2 ทาง กรณีมีทางเดียวต้องมีความกว้างไม่น้อยกว่า 2.00 เมตร

2.2.2 สภาพแวดล้อมและมลภาวะ ควรมีสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย ถูกสุขลักษณะ และควรตั้งอยู่ห่างจากแหล่งอบายมุข ฝุ่นละออง กลิ่น หรือเสียงที่รบกวน มีการจัดระบบสุขาภิบาล การระบายน้ำ การระบายอากาศ และการจัดเก็บสิ่งปฏิกูลให้เหมาะสม ไม่ปล่อยให้เป็นแหล่งเพาะ หรือแพร่เชื้อโรค โดยเฉพาะต้องกำจัดสิ่งปฏิกูลทุกวัน

2.2.3 พื้นที่เล่นกลางแจ้ง ต้องมีพื้นที่เล่นกลางแจ้ง เฉลี่ยไม่น้อยกว่า 2.00 ตารางเมตร ต่อจำนวนเด็ก 1 คน โดยจัดให้มีเครื่องเล่นกลางแจ้งที่ปลอดภัย และมีจำนวนเพียงพอ กับเด็ก ในกรณีที่ไม่มีสามารถจัดให้มีที่เล่นกลางแจ้ง เป็นการเฉพาะ หรือในสถานที่อื่น ๆ ได้ ควรปรับใช้ในบริเวณที่อื่นที่เหมาะสม เช่น ในบริเวณลานวัด หรือในสวนสาธารณะในกรณีที่นำเด็ก ออกไปเล่นนอกศูนย์ จะต้องคำนึงถึงความปลอดภัยและการดูแลอย่างใกล้ชิดเป็นสำคัญ โดยให้เด็ก มีกิจกรรมกลางแจ้งอย่างน้อย 1 ชั่วโมง ในแต่ละวัน

2.2.4 ระเบียง ต้องมีความกว้างของระเบียงไม่น้อยกว่า 1.50 เมตร หากมีที่นั่งตามระเบียงต้องกว้างไม่น้อยกว่า 1.75 เมตร ขอบระเบียงต้องสูงจากที่นั่งไม่น้อยกว่า 70.00 เซนติเมตร กรณีที่มีอาคารสูง 2 ชั้นขึ้นไป ควรมีลูกกรงกันเพื่อความปลอดภัยของเด็ก นอกจากนี้ควรตรวจสอบสภาพความคงทน แข็งแรง และสภาพการใช้งานให้ปลอดภัยสำหรับเด็ก อยู่เสมอ

3. ด้านความปลอดภัย

3.1 มาตรการป้องกันความปลอดภัย

3.1.1 ติดตั้งระบบและอุปกรณ์ในการรักษาความปลอดภัย หรือเครื่องตัดไฟ ภายในบริเวณอาคาร

3.1.2 ติดตั้งเครื่องดับเพลิงอย่างน้อย 1 เครื่องต่อพื้นที่ 150 ตารางเมตร และถังดับเพลิงติดตั้งสูงจากพื้นถึงหัวถัง ไม่เกิน 1.50 เซนติเมตร

3.1.3 ติดตั้งปลั๊กไฟให้สูงจากพื้นไม่น้อยกว่า 1.50 เมตร ถ้าติดตั้งต่ำกว่า ที่กำหนดจะต้องมีฝาปิดครอบ เพื่อป้องกันไม่ให้เด็กเล่นได้ และควรหลีกเลี่ยงการใช้สายไฟต่อพ่วง

3.1.4 หลีกเลี่ยงเครื่องใช้ไฟฟ้า และอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ทำด้วยวัสดุแตกหักง่าย หรือ แหวมคม หากเป็นไม้ ต้องไม่มีเสี้ยนไม้ หรือเหล็กคม

3.1.5 จัดให้มีตู้เก็บยา และเครื่องเวชภัณฑ์สำหรับปฐมพยาบาล วางไว้ในที่สูงสะดวกต่อการหยิบใช้ และเก็บไว้ในที่ปลอดภัย ให้พ้นมือเด็ก

3.1.6 จัดให้มีวัสดุกันลื่นที่ใช้ในห้องน้ำ-ห้องส้วม ต้องทำความสะอาด สม่ำเสมอ

3.1.7 ไม่มีหลุม หรือบ่อน้ำ ที่อาจเป็นอันตรายต่อเด็กในบริเวณโดยรอบตัว อาคารรวมทั้งไม่ควรปลูกต้นไม้ที่มีหนามแหลมคม

3.1.8 มีระบบการล็อคประตูในการเข้า-ออก นอกบริเวณอาคาร สำหรับ เจ้าหน้าที่ เปิด-ปิดได้ ควรมีกริ่งสัญญาณเรียกไว้ที่หน้าประตู สำหรับห้องครัวและที่ประกอบอาหาร ควรมีประตู เปิด-ปิด ที่ปลอดภัย เด็กเข้าไปไม่ได้

3.1.9 ติดตั้งอุปกรณ์เพื่อป้องกันพาหะนำโรค เช่น มุงลวด ฯลฯ และมีมาตรการป้องกันด้านสุขอนามัย

3.1.10 มีตู้ หรือชั้นเก็บวัสดุอุปกรณ์ และสื่อการเรียนรู้ที่แข็งแรง มั่นคง มีความสูงขนาดที่เหมาะสมกับเด็กเล็ก สำหรับสิ่งของเครื่องใช้ วัสดุอุปกรณ์ ที่อาจเป็นอันตรายต่อเด็ก นั้นควรจัดแยกให้พ้นมือเด็ก

3.2 มาตรการเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ฉุกเฉิน

3.2.1 มีการฝึกซ้อมสำหรับการป้องกันอุบัติเหตุ ไม่น้อยกว่าปีละ 1 ครั้ง

3.2.2 บุคลากรได้รับการอบรมด้านการปฐมพยาบาลเบื้องต้น การป้องกัน อุบัติเหตุและความเจ็บป่วยฉุกเฉินของเด็ก

3.2.3 มีโทรศัพท์และหมายเลขโทรศัพท์ฉุกเฉินของส่วนราชการต่าง ๆ เช่น สถานีตำรวจ หน่วยป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โรงพยาบาล ไว้เพื่อติดต่อได้อย่างทันท่วงที กรณีเกิดเหตุการณ์คับขัน หรือจำเป็นที่อาจเป็นอันตรายต่อเด็ก และควรมีอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ สำหรับการปฐมพยาบาลประจำไว้

3.2.4 มีสมุดบันทึกข้อมูลสุขภาพ และพัฒนาการของเด็ก

3.2.5 มีมาตรการในการรับ-ส่งเด็ก อย่างเป็นระบบ

3.2.6 มีแผนและแนวทางปฏิบัติกรณีเด็กมีเหตุฉุกเฉินที่จะต้องดำเนินการ ช่วยเหลือโดยด่วน

ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร

การอบรมเลี้ยงดู และจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และส่งเสริมพัฒนาเด็กเล็ก อายุ 2-5 ปี เป็นภารกิจสำคัญในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้เด็กเล็กได้รับการอบรมเลี้ยงดู และได้รับการศึกษาเพื่อการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา ตามวัย และความสามารถของเด็ก โดยมีวัตถุประสงค์หลัก ดังนี้

1. เพื่อส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน (ด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา)
2. เพื่อการพัฒนาเด็กเล็ก ให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีคุณลักษณะ และสมรรถนะตามวัยโดยองค์รวมผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสมตามวัย
3. เพื่อส่งเสริมให้เด็กเล็กสามารถปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน และอยู่ร่วมกันผู้อื่น ในสังคมได้อย่างมีความสุขและมีคุณภาพ
4. เพื่อแบ่งเบาภาระผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดู ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของเด็กเล็กตามบริบท และวัฒนธรรมของชุมชน สังคม ในท้องถิ่น
5. เพื่อส่งเสริมความรัก เอื้ออาทร ของสถาบันครอบครัว ชุมชน และสังคมท้องถิ่น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นสถานศึกษาและพัฒนาเด็กปฐมวัยต้องใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 มาเป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพและเป็นมาตรฐานเดียวกัน ดังต่อไปนี้

1. ปรัชญาการศึกษาปฐมวัย การศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี (5 ปี หมายถึง อายุ 5 ปี 11 เดือน 29 วัน) บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กแต่ละคน ตามศักยภาพ ภายใต้บริบท สังคม - วัฒนธรรม ที่เด็กอาศัยอยู่ ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเองและสังคม

2. หลักการเด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการ ตลอดจนการเรียนรู้ที่เหมาะสม ด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อแม่ เด็กกับผู้เลี้ยงดู หรือ บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาเด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กมีโอกาส พัฒนานตนเองตามลำดับขั้นของพัฒนาการทุกด้านอย่างสมดุลและเต็มตามศักยภาพ โดยกำหนด หลักการ ดังนี้

- 2.1 ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกประเภท
- 2.2 ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคมและวัฒนธรรมไทย
- 2.3 พัฒนาเด็กโดยองค์รวมผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย
- 2.4 จัดประสบการณ์เรียนรู้ให้สามารถดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพ และมีความสุข
- 2.5 ประสานความร่วมมือระหว่างครอบครัว ชุมชน และสถานศึกษา ในการพัฒนาเด็ก

3. การบูรณาการหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ให้สอดคล้องกับ สังคม วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น หลักสูตรสถานศึกษาเป็นหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น โดยยึด หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 โดยใช้รูปแบบการสอนตามแนวคิดการบูรณาการ หน่วยการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับสังคม วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น พัฒนาขึ้นมาจากการสำรวจ ต้องการของบุคคลที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่น โดยการศึกษาเอกสารท้องถิ่นและงานวิจัย มาประกอบ เป็นข้อมูลในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความพร้อมในทุก ๆ ด้าน

4. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กปฐมวัย

4.1 พัฒนาการด้านร่างกาย

- 1) อายุ 2 ปี ได้แก่ วิ่งคล่องขึ้นแต่ไม่สามารถหยุดได้ทันที เดินถอยหลังได้ เดินขึ้นลงบันไดได้เองโดยวางเท้าทั้ง 2 ข้างบนบันไดขั้นเดียว สลับเท้าขึ้นบันไดได้เมื่ออายุย่าง 3 ปี หยิบของชิ้นเล็ก ๆ ได้แต่หลุมือง่าย จับดินสอแท่งใหญ่ ๆ ได้ด้วยนิ้วชี้และหัวแม่มือ
- 2) อายุ 3 ปี ได้แก่ กระโดดขึ้นลงอยู่กับที่ได้ รับลูกบอลด้วยมือและลำตัว เดินขึ้นลงบันไดสลับเท้าได้ เขียนรูปวงกลมตามแบบได้
- 3) อายุ 4 ปี ได้แก่ กระโดดขาเดียวอยู่กับที่ได้ รับลูกบอลได้ด้วยมือทั้งสอง เดินขึ้น ลงบันไดสลับเท้าได้ เขียนรูปสี่เหลี่ยมตามแบบได้ตัดกระดาษเป็นเส้นตรงได้ กระจับกระจับ ไม่ชอบอยู่เฉย
- 4) อายุ 5 ปี ได้แก่ สามารถปฏิบัติกิจกรรมทางด้านร่างกายได้อย่าง คล่องแคล่วและมั่นคง

4.2 พัฒนาการด้านอารมณ์ - จิตใจ

- 1) อายุ 2 ปี ได้แก่ แสดงอารมณ์ความรู้สึกต่าง ๆ ด้วยคำพูด มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง เมื่อได้รับการยอมรับหรือชมเชย มีความเป็นตัวเอง
- 2) อายุ 3 ปี ได้แก่ แสดงอารมณ์ตามความรู้สึก ชอบที่จะทำให้ผู้ใหญ่พอใจ และได้คำชม กลัวการพลัดพรากจากผู้เลี้ยงดูใกล้ซิดน้อยลง

3) อายุ 4 ปี ได้แก่ แสดงออกทางอารมณ์ได้เหมาะสมกับบางสถานการณ์ เริ่มรู้จักชื่นชมความสามารถ และผลงานของตนเองและผู้อื่น ชอบท้าทายผู้ใหญ่ ต้องการให้มีคนฟัง คนสนใจ

4) อายุ 5 ปี ได้แก่ แสดงอารมณ์ได้สอดคล้องกับสถานการณ์ อย่างเหมาะสมชื่นชมความสามารถและผลงานของตนเองและผู้อื่น ยึดตนเองเป็นศูนย์กลางน้อยลง

4.3 พัฒนาการด้านสังคม

1) อายุ 2 ปี ได้แก่ เล่นร่วมกับคนอื่น แต่ต่างคนต่างเล่น เริ่มรู้จักเล่น เป็นกลุ่มกับเด็กอื่น พยายามช่วยตัวเองในเรื่องการแต่งตัว รู้จักของและเริ่มรู้จักให้ เริ่มรู้จักรอคอย มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น

2) อายุ 3 ปี ได้แก่ รับประทานอาหารได้ด้วยตัวเอง ชอบเล่นแบบคู่ขนาน (เล่นของเล่นชนิดเดียวกันแต่ต่างคนต่างเล่น) เล่นสมมติได้ รู้จักรอคอย

3) อายุ 4 ปี ได้แก่ แต่งตัวได้ด้วยตัวเอง ไปห้องส้วมได้เอง เล่นร่วมกับคนอื่นได้ รอคอยตามลำดับก่อน-หลัง แบ่งของให้คนอื่น เก็บของเล่นเข้าที่ได้

4) อายุ 5 ปี ได้แก่ ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้ด้วยตัวเอง เล่นหรือทำงาน โดยมีจุดมุ่งหมายร่วมกับผู้อื่นได้ มีมารยาทในสังคมตามมีจิตอาสา

4.4 พัฒนาการด้านสติปัญญา

1) อายุ 2 ปี ได้แก่ มีช่วงความสนใจกับของบางอย่างได้นาน 3-5 นาที ชอบดูหนังสือภาพ ชอบฟังบทกลอน นิทาน คำคล้องจอง สนใจค้นคว้า สำรวจสิ่งต่าง ๆ เริ่มประโยคคำถาม อะไร สนใจสิ่งรอบตัว วางของซ้อนกันได้ 4-6 ชั้น

2) อายุ 3 ปี ได้แก่ สำรวจสิ่งต่าง ๆ ที่เหมือนกันและต่างกันได้ บอกชื่อของตัวเองได้ ขอความช่วยเหลือเมื่อมีปัญหา สนทนาโต้ตอบ/เล่าเรื่องด้วยประโยคสั้น ๆ ได้ สนใจนิทานและเรื่องราวต่าง ๆ ร้องเพลง ท่องคำกลอน คำคล้องจองและแสดงท่าทางเลียนแบบได้ รู้จักใช้คำถามอะไร สร้างผลงานตามความคิดของตนเองอย่างง่าย ๆ อยากรู้อยากเห็นทุกอย่างรอบตัว

3) อายุ 4 ปี ได้แก่ จำแนกสิ่งต่าง ๆ ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้ บอกชื่อและนามสกุลของตัวเองได้ พยายามแก้ปัญหาด้วยตัวเองหลังจากได้รับคำชี้แนะ สนทนาโต้ตอบ/เล่าเรื่องเป็นประโยคอย่างต่อเนื่อง สร้างผลงานตามความคิดของตนเองอย่างสร้างสรรค์ โดยมีรายละเอียดเพิ่มขึ้น รู้จักใช้คำถาม “ทำไม”

4) อายุ 5 ปี ได้แก่ สามารถคิดวิเคราะห์ เป็นและสร้างสรรค์งาน ตามศักยภาพ

5. การบริหารงานวิชาการและกิจกรรมหลักสูตร แบ่งออกเป็น 10 ด้าน ดังนี้

5.1 ด้านหลักสูตร

5.2 ด้านการจัดประสบการณ์/การจัดกิจกรรมประจำวัน

5.3 ด้านการเขียนแผนการจัดประสบการณ์

5.4 ด้านสื่อและนวัตกรรมการจัดประสบการณ์เรียนรู้

5.5 ด้านการวัดผลและประเมินผล

5.6 ด้านนิเทศการศึกษา

5.7 ด้านวิจัยในชั้นเรียน

5.8 ด้านโภชนาการ

5.9 ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (กิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ /โครงการที่ส่งเสริมผู้เรียน)

5.10 ด้านการประเมินคุณภาพภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนทุกภาคส่วน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติมพุทธศักราช 2545 มาตรา 29 กำหนดให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการรวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์พัฒนาระหว่างชุมชน

ในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมกัน ทุกภาคส่วนในสังคมเพื่อให้เป็นไปตามกฎหมาย อีกทั้งยังเป็นการใช้ต้นทุนทางสังคมที่มีอยู่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การจัดการศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นการสร้างพื้นฐานการศึกษาให้แก่เด็กเล็ก ที่จะทำให้มีการส่งเสริมการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถตอบสนองความต้องการของสังคมจนเป็นที่ยอมรับในศักยภาพของการบริหารจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระบวนการบริหารแบบการมีส่วนร่วมจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก เพราะจะทำให้สามารถขับเคลื่อนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไปสู่มาตรฐานการบริหารแบบมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นการระดมสรรพกำลังจากทุกภาคส่วนของสังคมภายใต้ทักษะการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก และผู้เกี่ยวข้องที่จะทำให้เกิดความพร้อมใจที่จะร่วมมือในการจัดการศึกษาของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ก้าวหน้าต่อไป

บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรรัฐ สถาบันการศึกษาและศาสนสถาน สามารถมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ ดังนี้

1. ด้านวิชาการ

1.1 ให้คำแนะนำปรึกษาการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โครงการพัฒนาต่าง ๆ ตาม แผนพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.2 ให้คำแนะนำปรึกษา สนับสนุนทรัพยากรในการทำกิจกรรม เช่น ศึกษาแหล่งเรียนรู้นอกสถานที่ ภูมิปัญญาท้องถิ่นรวมถึงการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กให้กับผู้ปกครองและครู

1.3 ให้คำแนะนำหรือมีส่วนร่วมในการประเมินคุณภาพการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภายใน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.4 ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ชุมชน ท้องถิ่น ทราบบอย่างทั่วถึง

2. ด้านอาคารสถานที่

2.1 ร่วมพัฒนาปรับปรุงอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมภายในและภายนอกอาคาร

2.2 ร่วมให้การเฝ้าระวังดูแลความปลอดภัยและทรัพย์สินภายในอาคาร
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

3. ด้านงบประมาณ

ระดมทรัพยากรสนับสนุนการพัฒนาอาคารสถานที่ บุคลากร สื่อ วัสดุ ครุภัณฑ์
กิจกรรม ศึกษาเรียนรู้นอกสถานที่ อาหารเสริม อาหารว่าง อุปกรณ์กีฬา และอื่น ๆ ในการดำเนินงาน
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

4. ด้านบุคลากร

4.1 ให้คำปรึกษาแนะนำ ส่งเสริม สนับสนุนในการดำเนินงานและพัฒนา
บุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

4.2 ร่วมในการอบรมเลี้ยงดูจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ดูแลความปลอดภัย
เด็กเล็กภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

5. ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดกิจกรรมสัมพันธ์กับชุมชน

5.1 จัดกิจกรรมเยี่ยมบ้าน

5.2 จัดทำสมุดสื่อสารระหว่างศูนย์กับผู้ปกครอง

5.3 จัดทำป้ายนิเทศให้ความรู้กับผู้ปกครอง

5.4 จัดให้มีมุมเรียนรู้ผู้ปกครอง

5.5 จัดกิจกรรมการแสดงของเด็กเข้าร่วมในโอกาสต่าง ๆ

5.6 จัดนิทรรศการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ นวัตกรรม สื่อการเรียน และ

ผลงานเด็ก

5.7 ร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา และประเพณีต่าง ๆ ของท้องถิ่นนั้น ๆ

5.8 เข้าร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ที่สาธารณะ เช่น ตลาด วัด

สวนสาธารณะ ฯลฯ

5.9 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้บริการชุมชน เกี่ยวกับอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์
บุคลากร และอื่น ๆ การให้บริการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่นอกเหนือจากการให้การอบรมเลี้ยงดู
การจัดประสบการณ์การเรียนรู้และส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสามารถเป็นแหล่ง
เรียนรู้ และให้บริการด้านอื่น ๆ แก่ชุมชนได้ ดังนี้

5.9.1 ด้านอาคารสถานที่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สามารถให้บริการด้านอาคาร
สถานที่แก่ชุมชน หรือประชาชนภายในท้องถิ่น ในวันสำคัญต่าง ๆ หรือการจัดกิจกรรมต่าง ๆ
ของชุมชน

5.9.2 ด้านวัสดุครุภัณฑ์ต่าง ๆ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สามารถให้บริการ
ด้านวัสดุครุภัณฑ์ต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ของชุมชน หรือประชาชน

5.9.3 ด้านวิชาการ สารสนเทศและแหล่งเรียนรู้ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสามารถ
ให้บริการด้านวิชาการ สารสนเทศหรือเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับ พ่อแม่ ผู้ปกครอง เยาวชน และชุมชน
ในการค้นคว้า ศึกษา ต่าง ๆ

5.9.4 ด้านการเผยแพร่ความรู้ให้กับชุมชน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สามารถ
ให้บริการแก่ประชาชน หรือชุมชนในท้องถิ่น โดยให้หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กหรือครูผู้ดูแลเด็ก

เป็นวิทยากรในการเผยแพร่ความรู้ในการอบรมเลี้ยงดูและพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีการพัฒนาที่เหมาะสมตามวัย

5.9.5 ด้านการให้บริการสาธารณะ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสามารถมีส่วนร่วมช่วยในการสนับสนุนการให้บริการสาธารณะแก่ ชุมชน หรือประชาชนได้ ตามบริบทหรือวัฒนธรรมของท้องถิ่นการส่งเสริมสนับสนุนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจากชุมชน

1) การสนับสนุนวัสดุ สื่อการเรียนการสอนอุปกรณ์ต่าง ๆ ชุมชนสามารถให้การสนับสนุนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในด้านวัสดุ สื่อการเรียนการสอน และอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาเด็กปฐมวัยในท้องถิ่น

2) บริจาคเงินสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ชุมชน สามารถบริจาคเงินเพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ รวมทั้งการจัดซื้อ จัดการเรียนการสอนวัสดุอุปกรณ์ในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

3) ให้ความรู้โดยปราชญ์ชาวบ้าน ชุมชน หรือเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานต่าง ๆ ชุมชน สามารถให้การสนับสนุนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยปราชญ์ชาวบ้านถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นให้แก่บุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หรือผู้มีความรู้จากหน่วยงานต่าง ๆ มาถ่ายทอดความรู้เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

4) ให้การสนับสนุนแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ชุมชนสามารถให้การสนับสนุนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แก่เด็กปฐมวัยภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้โดยให้การสนับสนุนแหล่งเรียนรู้ในชุมชนต่าง ๆ โดยให้เด็กปฐมวัยเข้าไปเรียนรู้จากสถานที่จริง

5) ให้ข้อมูลข่าวสาร ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ชุมชนสามารถให้การสนับสนุนข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่จะประโยชน์ในการพัฒนาเด็กปฐมวัยภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานในการอบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้แก่เด็กปฐมวัยอย่างครอบคลุม กว้างขวาง เป็นพื้นฐานของการศึกษา เพื่อพัฒนาคนอย่างมีคุณภาพ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้ง หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงต้องส่งเสริมการสร้างเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้งในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด ระดับภาค โดยมีวัตถุประสงค์และแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นแหล่งแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางการพัฒนาเด็กปฐมวัย
2. เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีศักยภาพในการพัฒนาเด็ก
3. เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งในการปฏิบัติงานด้านพัฒนาเด็กปฐมวัยระหว่างหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยผู้ดูแลเด็ก ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4. เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

แนวทางปฏิบัติงาน

1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งเสริมสนับสนุนการจัดประชุมหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อกำหนดแผนความร่วมมือในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2. จัดทำแผนงาน ปฏิทินงาน แนวทางการปฏิบัติงานตามกำหนดการ

3. ส่งแผนงานและปฏิทินงานให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นสังกัด

พิจารณาเห็นชอบ

4. แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

5. ดำเนินการตามแผนงานและปฏิทินงานที่กำหนดไว้

6. สรุปรายงานผลการดำเนินงานให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นสังกัด

การส่งเสริมสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะหน่วยงานผู้จัดการศึกษาปฐมวัยมีบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามศักยภาพ ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ และการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง

2. ดำเนินการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานพัฒนาเครือข่าย

3. ประเมินผลการพัฒนา

4. สนับสนุนให้บุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีความก้าวหน้าในวิชาชีพและมีขวัญ

กำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่

การจัดตั้งเครือข่ายระดับต่าง ๆ

ขั้นที่ 1 การวางแผน

1) วางแผนงานในการสร้างเครือข่าย

2) ประสานความร่วมมือกับหน่วยงาน/องค์กรที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นอำเภอ สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด สถานีอนามัย โรงพยาบาล ศาสนสถาน สถาบันศึกษาต่าง ๆ ชมรม/สมาคม ต่าง ๆ ฯลฯ

3) ประชุมชี้แจงวัตถุประสงค์ในการสร้างเครือข่าย

4) จัดตั้งชมรม คณะกรรมการชมรม คณะทำงานหรือคณะกรรมการที่จะเป็นทีมงานพร้อมกำหนดภารกิจหน้าที่ และกลไกในการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้สอดคล้องกับมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และกิจกรรมต่าง ๆ โดยทีมงานควรประกอบด้วย ผู้นำเครือข่าย หัวหน้าศูนย์ฯ ผู้ดูแลเด็ก อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) เจ้าหน้าที่จากสถานีอนามัยในพื้นที่ เจ้าหน้าที่สาธารณสุขในพื้นที่ ภูมิปัญญาในพื้นที่ ผู้ปกครอง ผู้นำทางศาสนา

5) วางแผนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การจัดอบรมสัมมนาเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้ดูแลเด็ก ศึกษาดูงาน จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ นิเทศศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ขั้นที่ 2 ปฏิบัติงานตามแผน

ขั้นที่ 3 ประเมินผลการดำเนินงาน

1) ประเมินผลการดำเนินงานในรอบปีของแต่ละฝ่ายแต่ละทีมงานที่แบ่งภาระงานไว้

2) รวบรวมผลการประเมิน ปัญหา อุปสรรค แนวทางแก้ไข เพื่อเสนอทีมงาน คณะทำงานและผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ขั้นที่ 4 ปรับปรุงและพัฒนา นำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาการสร้าง เครือข่าย

การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง สถานที่ดูแล และให้การศึกษาเด็กอายุระหว่าง 3-5 ปี มีฐานะเทียบเท่าสถานศึกษา กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2553 : 1) ได้รายงานถึงความเป็นมาของการดำเนินงานที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้จัดตั้งเองและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของส่วนราชการต่าง ๆ ที่ถ่ายโอนภารกิจให้อยู่ในความดูแลรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดหรือมัสยิด กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่สังกัดกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย และสถานศึกษาอนุบาล 3 ขวบ ที่รับโอนจากสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ (สปช.) ซึ่งต่อไปนี้เรียกว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จากความหมายดังกล่าว ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะต้องเป็นสถานที่ที่พร้อมจะให้การดูแลและให้การศึกษา การอบรมสั่งสอน การให้บริการต่าง ๆ แก่เด็ก เพื่อให้เด็กมีพัฒนาการที่ดีทั้งกาย จิตใจ และปัญญา ในส่วนของการศึกษาจะต้องมองไปในด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอก การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมประสบการณ์ และการเรียนรู้ให้แก่เด็ก เพื่อให้เด็กพัฒนาไปได้เต็มตามศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามคำจำกัดความที่กล่าวไว้ข้างต้น เป็นคำจำกัดความกว้าง ๆ สำหรับหน่วยงานดังกล่าว แต่ถ้าพิจารณาจากคำศัพท์ภาษาอังกฤษที่เกี่ยวข้องกับสถานดูแลเด็กจะใช้คำว่า child care center child คือ เด็ก care คือ ดูแล center คือ ศูนย์ ความหมายตรงตามตัวก็คือ ศูนย์พัฒนาเด็กหรือเด็กเล็ก ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทยได้ตระหนักถึงความสำคัญของเด็กที่จะต้องได้รับการดูแลเอาใจใส่นอกจากครอบครัวแล้วควรมีหน่วยงานต่าง ๆ เข้ามาดำเนินการในการส่งเสริมสนับสนุนดูแลเด็กขยายวงกว้างออกไป ซึ่งการดูแลไม่ได้จำกัดเฉพาะอายุ 3-5 ปี ซึ่งมีตั้งแต่แรกเกิดจนถึงอายุ 7 ปี หรือมากกว่าแล้วแต่ความพร้อมของหน่วยงาน ทำให้มีชื่อเรียกจากสถาบันที่ดูแลเด็กในช่วงปฐมวัยมีความแตกต่างกันไป เช่น สถานที่เลี้ยงเด็ก ศูนย์เลี้ยงดูแลเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียน ฯลฯ ไม่ว่าจะใช้ชื่อเรียกว่าอย่างไรแต่เมื่อประมวลผลเป้าหมายในการจัดบริการแล้วพบว่าจัดตั้งขึ้นมาเพื่อช่วยเหลือพ่อแม่หรือผู้ปกครองที่ต้องไปทำงานประกอบอาชีพไม่มีเวลาที่จะดูแลเด็กด้วยตนเอง และเพื่อเลี้ยงดู ดูแล และให้การศึกษาแก่เด็ก โดยมุ่งหวังให้เด็กมีพัฒนาการรอบด้าน (สำนักงานท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น. 2550 : 18) สืบเนื่องจากเด็กเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่า และมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศชาติในอนาคต การพัฒนาเด็กให้ได้รับความพร้อมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะหน่วยงานซึ่งมีภารกิจหน้าที่รับผิดชอบในด้านการพัฒนาเด็ก และเยาวชน จึงนับเป็นภารกิจสำคัญที่หน่วยงานที่รับผิดชอบจะต้องตระหนัก และให้ความสนใจเพื่อให้การพัฒนาเด็กเป็นไปอย่างมีคุณภาพและได้มาตรฐานเหมาะสมกับวัย โดยมีบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ และกฎหมายว่าด้วยการกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้กำหนดให้

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งองค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล หรือเมืองพัทยาหรือ กรุงเทพมหานครก็ดี ล้วนแต่มีบทบาทที่สำคัญในการบริหารจัดการเกี่ยวกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้งสิ้น ปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้จัดตั้งและดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กพร้อมทั้งรับการถ่ายโอน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งเดิมอยู่ในความดูแลรับผิดชอบของส่วนราชการต่าง ๆ ทั้งนี้้องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่รับผิดชอบในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในทุก ๆ ด้าน เพื่อให้เด็ก ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพและได้มาตรฐาน โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อแบ่งเบาภาระของผู้ปกครองเด็กได้มีโอกาสประกอบอาชีพมีรายได้ เลี้ยงครอบครัวเพิ่มมากขึ้น
2. เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ให้แก่เด็กก่อนเข้าเรียนในระดับประถมศึกษา
3. เพื่อเป็นการวางรากฐานการศึกษาของเด็กก่อนเกณฑ์ให้มีพื้นฐานความรู้เพื่อเข้าเรียน ชั้นประถมศึกษาต่อไปด้วยดี
4. เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีสุขนิสัยร่าเริง รู้จักออกกำลังกาย และพักผ่อนที่ถูกต้อง
5. เพื่อจัดประสบการณ์ให้เด็กได้เกิดการเรียนรู้ และสามารถปฏิบัติภารกิจ ประจำวันได้
6. เพื่อเป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างหมู่บ้าน วัด ชุมชน โดยอาศัยเด็ก เป็นสื่อสัมพันธ์
7. เพื่อส่งเสริมให้พระสงฆ์มีบทบาทในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมทางศาสนา ประเพณี และวัฒนธรรมไทยให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของสังคมไทยแก่เด็กตั้งแต่เยาว์วัย
8. เพื่อเป็นการสนับสนุนให้ศาสนสถานมีส่วนช่วยเหลือสงเคราะห์ชุมชนในท้องถิ่น บริเวณรอบศาสนสถาน
9. เพื่อปลูกฝังให้เด็กมีวินัย มีความรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม
10. เพื่อส่งเสริมให้เด็กได้รู้จักการสังเกต มีไหวพริบ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ในสิ่งที่ตั้งถาม รู้จักคิดอย่างอย่างมีเหตุผลและแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย
11. เพื่อให้เด็กมีสุขภาพที่ดี เจริญเติบโตตามวัย และสุขนิสัยที่ดี
12. เพื่อฝึกให้เด็กมีความรู้ความสามารถ และได้รับการตอบสนองตามความรู้พื้นฐาน
13. เพื่อให้เด็กมีความรู้ความสามารถในการใช้ภาษา เพื่อสื่อความหมายได้และ เหมาะสมกับวัย
14. เพื่อปลูกฝังให้เด็กรักภาษาสธารณสมบัติ รักธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม เห็นคุณค่าความสำคัญของชุมชนท้องถิ่นที่อยู่อาศัย
15. เพื่อเป็นการสนองนโยบายในการให้บริการสาธารณะขั้นพื้นฐานตามกฎหมาย เกี่ยวข้องในระดับชุมชนท้องถิ่น

ปัญหาการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

วัลลภ สุตาเดช (2547 : 14-16) ได้กล่าวถึงปัญหาเกี่ยวกับการจัดการศึกษา ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดังนี้

1. ด้านอาคารสถานที่
 - 1.1) อาคารสถานที่ไม่เหมาะสม

- 1.2) ไม่มีสถานที่และห้องเก็บวัสดุ
- 1.3) ไม่มีห้องครัว หรือที่ประกอบอาหาร
- 1.4) ไม่มีห้องน้ำ ห้องส้วม สำหรับเด็ก
- 1.5) ไม่มีสนามเด็กเล่น
2. ด้านครุภัณฑ์
 - 2.1) โต๊ะ เก้าอี้เด็กมีขนาดไม่เหมาะสมกับเด็ก หรือชำรุดทรุดโทรม
 - 2.2) กระดานดำและป้ายประกาศติดไว้สูงเกินไป
 - 2.3) ไม่มีตู้สำหรับใส่เครื่องใช้ เครื่องเล่น
 - 2.4) โต๊ะ เก้าอี้ของผู้ปฏิบัติงานไม่เหมาะสมกับใช้งาน
3. ด้านบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ปัญหาเกี่ยวกับผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้บริหารในที่นี้หมายถึงผู้รับผิดชอบของศูนย์ ได้แก่ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและรับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รวมถึงผู้ดูแลเด็กเล็กจะต้องรู้เรื่องการศึกษาระดับปฐมวัย มีความเข้าใจและสามารถวางแผน

- 3.1 ผู้บริหารศูนย์ฯ และโรงเรียนจัดให้สอน อ่าน เขียน เรียนเลข ตามความต้องการของผู้ปกครองทำให้เด็กไม่ได้รับการพัฒนาด้านต่าง ๆ เท่าที่ควร
- 3.2 ผู้บริหารโรงเรียนอนุบาล มีความเห็นขัดแย้งกับครูอนุบาล เพราะผู้บริหารไม่ยอมให้เด็กไปเล่นกลางแจ้งด้วยเกรงว่านักเรียนอนุบาลจะมีเวลาน้อยที่จะหัดอ่านเขียน
- 3.3 ผู้บริหารไม่ห้งบประมาณสนับสนุนการจัดกิจกรรมและมีอุปกรณ์ของผู้ดูแลเด็กปฐมวัย ทั้งที่มีงบประมาณจัดซื้อของเล่น ของใช้สำหรับเด็ก
- 3.4 ผู้บริหารของโรงเรียนและผู้บังคับบัญชาชั้นสูงมีความเห็นไม่ตรงกันในเรื่องการจัดบรรจุบุคลากร ระดับการศึกษาปฐมวัย
- 3.5 ผู้บริหารบางคนสนใจเฉพาะกิจกรรมที่จะนำชื่อเสียงมาสู่สถานศึกษา เช่น การวาดรูป ร้องเพลง
- 3.6 ผู้ปฏิบัติงานในฐานะผู้ใต้บังคับบัญชาไม่กล้าปรึกษาหารือในเรื่องการทำงานกับผู้บริหาร และพยายามทำงานอยู่ห่าง ๆ
- 3.7 ผู้บริหารได้รับบัตรสนเท่ห์ หรือคำร้องเรียนเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในสถานศึกษาด้านเกี่ยวกับผู้ใต้บังคับบัญชาหรือเด็ก
- 3.8 ผู้บริหารไม่สามารถปกครองผู้ใต้บังคับบัญชา เนื่องจากไม่อาจให้ข้อเสนอแนะเมื่อผู้ปฏิบัติงานมีปัญหา
- 3.9 ผู้บริหารถูกฟ้องร้องเรื่องการใช้จ่ายเงิน โครงการอาหารกลางวัน โครงการอาหารเสริม (นม)
4. ด้านผู้ปฏิบัติงาน
 - 4.1 ผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไม่สามารถควบคุมเด็กในชั้นให้เป็นระเบียบได้
 - 4.2 ผู้ดูแลเด็กลงโทษเด็กเกินกว่าเหตุ
 - 4.3 ผู้ดูแลเด็กแต่งตัวไม่เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ความรับผิดชอบ
 - 4.4 ผู้ดูแลเด็กลาบ่อย ๆ ไม่ทุ่มเทเวลาให้แก่ศูนย์ฯ

- 4.5 ผู้ดูแลเด็กปล่อยเด็กกลับบ้านก่อนเวลาทำให้เป็นภาระของผู้ปกครอง
- 4.6 ผู้ดูแลเด็กไม่นำของเล่นให้เด็กเล่น กลัวชำรุด
- 4.7 ผู้ดูแลเด็กชอบสอนให้เด็กอ่าน และเขียน
- 4.8 ผู้ดูแลเด็กไม่สังเกตพัฒนาการของเด็ก
- 4.9 ผู้ดูแลเด็กไม่ได้รับการพัฒนาหรือฝึกอบรมเพิ่มพูน ความรู้
5. ด้านผู้ปกครอง
 - 5.1 ผู้ปกครองไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
 - 5.2 ผู้ปกครองไม่เข้าใจกระบวนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
 - 5.3 ผู้ปกครองรักและห่วงใยลูกมากเกินไป ไม่ยอมปล่อยให้เด็กอยู่กับผู้ดูแลเด็ก
 - 5.4 ผู้ปกครองปล่อยเด็กไว้คนเดียว เป็นภาระแก่ผู้ดูแลเด็กมากเกินไป
 - 5.5 ผู้ปกครองไม่ดูแลความสะอาดของเด็กหลังจากกลับจากศูนย์ฯ แล้ว

บริบทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น

ข้อมูลทั่วไปจังหวัดขอนแก่น (สำนักงานท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น. 2555 : 14 17)
 จังหวัดขอนแก่น ตั้งอยู่ระหว่างเส้นรุ้งที่ 15 - 17 องศาเหนือ และเส้นแวงที่ 101 - 103 องศาตะวันออก ซึ่งอยู่บริเวณตอนกลางของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ห่างจากกรุงเทพมหานคร 445 กิโลเมตร มีพื้นที่ 10,885.99 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 6.8 ล้านไร่ ภูมิประเทศเป็นพื้นที่ราบ มีลักษณะสูงต่ำสลับเป็นลูกคลื่นลาดเทไปทางทิศตะวันออกและทิศใต้ มีที่ราบลุ่มแถบลุ่มน้ำชีและลุ่มน้ำพอง พื้นที่สูงกว่าระดับน้ำทะเลปานกลางเฉลี่ย 100 – 200 เมตร

อาณาเขต

ทิศเหนือ	ติดกับจังหวัดอุดรธานี เลย และหนองบัวลำภู
ทิศใต้	ติดกับจังหวัดนครราชสีมา และบุรีรัมย์
ทิศตะวันออก	ติดกับจังหวัดกาฬสินธุ์ และมหาสารคาม
ทิศตะวันตก	ติดกับจังหวัดชัยภูมิ และเพชรบูรณ์

การปกครอง

1. มีอำเภอ จำนวน 26 อำเภอ 198 ตำบล 2,331 หมู่บ้าน และ 389 ชุมชน

2. มีราชการส่วนภูมิภาค จำนวน 33 ส่วนราชการ
3. มีราชการส่วนกลางและรัฐวิสาหกิจ จำนวน 208 หน่วยงาน

ประชากร

ประชากรรวม 1,766,066 คน แยกเป็นชาย 875,013 คน หญิง 891,053 คน จำนวนบ้าน 534,715 หลัง (กรมการปกครอง. 2554 : เว็บไซต์)

การจัดการศึกษา

1. มีโรงเรียนทุกสังกัดที่เปิดทำการสอนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดขอนแก่น จำนวน 1,138 แห่ง จำนวนนักเรียน 247,429 คน จำนวนครู 13,599 คน จำนวนห้องเรียน 11,440 ห้อง

2. มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่ถ่ายโอนมาจากกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ ถ่ายโอนมาจากกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย ถ่ายโอนมาจากสำนักงานคณะกรรมการ ประถมศึกษาแห่งชาติ (สพช.) และจัดตั้งขึ้นเอง จำนวนทั้งหมด 415 แห่ง มีหัวหน้าศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก จำนวน 45 คน ครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 344 คน ผู้ดูแลเด็ก จำนวน 970 คน (สำนักงานท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น. 2555 : 16)

3. มีสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา 6 แห่ง เป็นของรัฐ 3 แห่ง เอกชน 3 แห่ง

สาธารณสุข

มีสถานบริการสาธารณสุข ประกอบด้วย โรงพยาบาล 32 แห่ง เป็นโรงพยาบาล สังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด 23 แห่ง มหาวิทยาลัยขอนแก่น 2 แห่ง กระทรวงกลาโหม 1 แห่ง กรมอนามัย 1 แห่ง กรมสุขภาพจิต 1 แห่ง กรมการแพทย์ 1 แห่ง เอกชน 3 แห่ง และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล 248 แห่ง บุคลากรทางการแพทย์ ได้แก่ แพทย์ 1,007 คน (อัตราส่วนต่อคนไข้ 1 : 1,755) ทันตแพทย์ 260 คน (อัตราส่วน ต่อคนไข้ 1 : 6,798) เภสัชกร 247 คน (อัตราส่วนต่อคนไข้ 1 : 7,156) และพยาบาล 4,137 คน (อัตราส่วนต่อคนไข้ 1 : 427)

ศาสนาและวัฒนธรรม

ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ มีสถานที่ประกอบพิธีทางศาสนา 1,312 แห่ง ประกอบด้วย วัด 1,276 แห่ง โบสถ์คริสต์ 58 แห่ง มัสยิด 7 แห่ง และสุเหร่า 2 แห่ง โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรม - บาลี 26 แห่ง และมหาวิทยาลัยสงฆ์ 2 แห่ง การดำเนินงาน ในด้านการส่งเสริม และอนุรักษ์วัฒนธรรม ได้จัดให้มีศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ จำนวน 138 แห่ง โครงการวัฒนธรรมไทยสายใยชุมชน 45 แห่ง แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม 12 แห่ง ศูนย์เฝ้าระวังทางวัฒนธรรม 79 แห่ง ศูนย์วัฒนธรรมในสถานศึกษา 26 แห่ง องค์กรเครือข่าย ทางวัฒนธรรม ประกอบด้วย สภาวัฒนธรรมจังหวัด 1 แห่ง สภาวัฒนธรรมอำเภอ 26 แห่ง สภาวัฒนธรรมตำบล 199 แห่ง สภาวัฒนธรรมหมู่บ้าน 2,337 แห่ง

สถานที่ท่องเที่ยว :

ขอนแก่นเป็นจังหวัดที่มีสถานที่ท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก และที่ดังระดับโลก คือ การค้นพบไดโนเสาร์ ที่อำเภอกุเวียง พันธุ์ซอโรพอด ชื่อ กูเวียง โกซอรัส สิรินครเน่ มีอายุประมาณ 120 – 130 ล้านปี จัดแสดงที่พิพิธภัณฑ์ไดโนเสาร์ อ.กุเวียง สถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ที่เด่นของจังหวัด ได้แก่ เขื่อนอุบลรัตน์ บึงแก่นนคร และถ้ำค้างคาว สถานที่ท่องเที่ยวทาง วัฒนธรรมที่สำคัญ ได้แก่ พระธาตุขามแก่น พระมหาธาตุแก่นนคร (วัดหนองแวง) และกุเป็ยน้อย ส่วนสถานที่ท่องเที่ยวที่สะท้อนวิถีชีวิตของชาวขอนแก่นได้แก่ หมู่บ้านงูจาง และหมู่บ้านเต่า นอกจากนี้จังหวัดขอนแก่นยังมีสถานที่ท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ที่น่าศึกษาค้น ได้แก่ เมืองโบราณ โนนเมือง และกู่ประภาชัย

แผนพัฒนาจังหวัดขอนแก่น ปี 2554-2557 (สำนักงานท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น. 2555 : 37 - 43)

วิสัยทัศน์ : ขอนแก่นเมืองน่าอยู่ เป็นศูนย์กลางเชื่อมโยงเครือข่ายการค้า การลงทุน การบริการ และการคมนาคมขนส่งในภูมิภาคสู่สากล

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาเศรษฐกิจให้มีความมั่นคงและมีความสามารถทางการแข่งขัน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาด้านการเกษตร เพื่อมุ่งสู่การเป็นศูนย์กลางด้านการเกษตรและเศรษฐกิจของภูมิภาค

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาอุตสาหกรรม เพื่อมุ่งสู่การเสริมสร้างจุดเด่นตามศักยภาพพื้นที่

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาด้านการค้า การท่องเที่ยว การบริการ และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน สู่ความเป็นศูนย์กลางของภูมิภาค

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาคุณภาพคนและสังคม

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 การสนับสนุน ส่งเสริมการศึกษาพื้นฐานและการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 สร้างสังคมและเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็ง

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนา ยกระดับมาตรฐานสาธารณสุข และการแพทย์

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนา ส่งเสริมการกีฬาและนันทนาการ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5 การสนับสนุนสวัสดิการสังคม และส่งเสริมครอบครัวเข้มแข็ง

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 6 การสนับสนุน ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิตท้องถิ่น

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 การอนุรักษ์ พื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ และการใช้ประโยชน์ ทรัพยากรดิน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาแหล่งน้ำ เพื่อเพิ่มปริมาณทรัพยากรน้ำ ระบบการกระจายน้ำ และจัดการคุณภาพน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 การอนุรักษ์ พื้นฟูความสมบูรณ์ และใช้ประโยชน์ ทรัพยากรป่าไม้อย่างยั่งยืน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 การบริหารจัดการทรัพยากรสิ่งแวดล้อม เพื่อรองรับการเติบโตของเมืองอย่างเป็นระบบ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5 การสนับสนุนการใช้พลังงานทดแทน เพื่อรองรับความต้องการการใช้พลังงานอย่างยั่งยืน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 6 การพัฒนาระบบการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแบบบูรณาการ

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การเสริมสร้างความปลอดภัยในชีวิต ทรัพย์สิน และความมั่นคง

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 การป้องกันและบรรเทาความเสียหายจากอัคคีภัย

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 การป้องกันและบรรเทาความเสียหายจากอุทกภัย

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 การป้องกันลดผลกระทบและช่วยเหลือผู้ประสบภัยแล้ง

- ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 การบริหารจัดการด้านการป้องกันและปราบปราม
อาชญากรรมอย่างมีประสิทธิภาพ
- ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5 การลดปัญหายาเสพติด เพื่อจัดความเดือดร้อนของ
ประชาชน
- ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 6 การป้องกันและบรรเทาความเสียหายจากอุบัติเหตุ
จราจร
- ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 7 การป้องกันการเกิดอุบัติเหตุจากอาคารและป้าย
- ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 8 การรักษาความมั่นคงและสงบเรียบร้อย เพื่อความ
ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน
- ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 9 การบริหารจัดการด้านความมั่นคง และความปลอดภัย
ในเชิงบูรณาการ
- ยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนาการบริหารภาครัฐ
- ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 การบริหารจัดการการจัดเก็บรายได้ภาครัฐและ
การเบิกจ่ายงบประมาณ
- ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาบุคลากรและการจัดการองค์ความรู้
- ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาระบบ และบริการเทคโนโลยีสารสนเทศ
- ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาบริการประชาชนและส่งเสริมการมีส่วนร่วม
ของประชาชน
- ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5 การบริหารจัดการงานประชาสัมพันธ์อย่างบูรณาการ
- ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 6 การเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
- ข้อมูลทั่วไปองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น
1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายในจังหวัดขอนแก่น
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายในจังหวัดขอนแก่นมีจำนวนทั้งสิ้น 226 แห่ง
ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด จำนวน 1 แห่ง เทศบาล จำนวน 67 แห่ง (เทศบาลนคร
จำนวน 1 แห่ง เทศบาลเมือง จำนวน 4 แห่ง และเทศบาลตำบล จำนวน 62 แห่ง) และ
องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 156 แห่ง (สำนักงานท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น. 2555 : 17)
 2. อำนาจหน้าที่
ตามพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการและองค์การบริหารส่วน ตำบล พ.ศ. 2537
และ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2542)
 - 2.1 พัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (มาตรา 66)
 - 2.2 มีหน้าที่ต้องทำตามมาตรา 67 ดังนี้
 - 2.2.1 จัดให้มีและบำรุงทางน้ำและทางบก
 - 2.2.2 การรักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดินและที่สาธารณะ
รวมทั้งการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
 - 2.2.3 ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ
 - 2.2.4 ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
 - 2.2.5 ส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

2.2.6 ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็กและเยาวชน ผู้สูงอายุและพิการ
 2.2.7 คุ้มครอง ดูแลและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
 2.2.8 บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรม
 อันดีของท้องถิ่น

2.2.9 ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมาย
 2.3 มีหน้าที่ที่อาจทำกิจกรรมในเขต อบต. ตามมาตรา 68 ดังนี้
 2.3.1 ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภคและการเกษตร
 2.3.2 ให้มีและบำรุงไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
 2.3.3 ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ
 2.3.4 ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬาการพักผ่อนหย่อนใจและ
 สวนสาธารณะ

2.3.5 ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกร และกิจการสหกรณ์
 2.3.6 ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว
 2.3.7 บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพ
 2.3.8 การคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
 2.3.9 หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของ อบต.
 2.3.10 ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม
 2.3.11 กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์
 2.3.12 การท่องเที่ยว
 2.3.13 การผังเมือง

2.4 อำนาจหน้าที่ของ อบต. ตามมาตรา 66 มาตรา 67 และมาตรา 68 นั้น ไม่เป็นการตัดอำนาจหน้าที่ของกระทรวง ทบวง กรม หรือองค์การ หรือหน่วยงานของรัฐ ที่จะดำเนินกิจการใด ๆ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในตำบล แต่ต้องแจ้งให้ อบต. ทราบล่วงหน้าตามสมควร หาก อบต. มีความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินกิจการดังกล่าวให้นำความเห็นของ อบต. ไปประกอบการพิจารณาดำเนิน กิจการนั้นด้วย (มาตรา 69)

2.5 มีสิทธิได้รับข้อมูลข่าวสารจากทางราชการในเรื่องที่เกี่ยวกับการดำเนิน กิจการของทางราชการในตำบล (มาตรา 70)

2.6 อาจออกข้อบังคับตำบลเพื่อเพื่อใช้บังคับในตำบลได้เท่าที่ไม่ขัดต่อกฎหมาย หรืออำนาจหน้าที่ของ อบต. โดยจะกำหนดค่าธรรมเนียมที่จะเรียกเก็บ และกำหนดโทษปรับผู้ฝ่าฝืน ด้วยก็ได้ (มาตรา 71)

2.7 อาจขอให้ราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยการบริหารราชการ ส่วนท้องถิ่นไปดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติกิจการของ อบต. เป็นการชั่วคราวได้โดยไม่ขาดจากต้นสังกัดเดิม (มาตรา 72)

2.8 อาจทำกิจการนอกเขต อบต. หรือร่วมกับสภาตำบล อบต. อบจ. หรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นอื่น เพื่อกระทำ กิจการร่วมกันได้

ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจาย อำนาจให้แก่องค์กรปกครองท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเองตามมาตรา 16 ดังนี้

1. การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง
2. การจัดให้มี และบำรุงรักษาทางบกทางน้ำ และทางระบายน้ำ
3. การจัดให้มีและควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้าม และที่จอดรถ
4. การสาธารณสุขโรค และการก่อสร้างอื่น ๆ
5. การสาธารณสุขการ
6. การส่งเสริม การฝึก และการประกอบอาชีพ
7. คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
8. การส่งเสริมการท่องเที่ยว
9. การจัดการศึกษา
10. การสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส
11. การบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
12. การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัด และการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย
13. การจัดให้มี และบำรุงรักษาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
14. การส่งเสริมกีฬา
15. การส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค และสิทธิเสรีภาพของประชาชน
16. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น
17. การรักษาความสะอาด และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง
18. การกำจัดมูลฝอย สิ่งปฏิกูล และน้ำเสีย
19. การสาธารณสุข การอนามัยครอบครัว และการรักษาพยาบาล
20. การจัดให้มี และควบคุมสุสาน และฌาปนสถาน
21. การควบคุมการเลี้ยงสัตว์
22. การจัดให้มี และควบคุมการฆ่าสัตว์
23. การรักษาความปลอดภัย ความเป็นระเบียบเรียบร้อย และการอนามัย โรงมหรสพ และสาธารณสุขสถานอื่น ๆ
24. การจัดการ การบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ที่ต้นทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
25. การผังเมือง
26. การขนส่ง และการวิศวกรรมจราจร
27. การดูแลรักษาที่สาธารณะ
28. การควบคุมอาคาร
29. การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

30. การรักษาความสงบเรียบร้อย การส่งเสริมและสนับสนุนการป้องกันและรักษาความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน

31. กิจอื่นใด ที่เป็นผลประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

เทพนิมิต แสนพรหม (2550 : 50 - 52) ได้ศึกษาการบริหารจัดการการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดลำพูน พบว่า การบริหารจัดการการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดลำพูน ในภาพรวมมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกรายด้านพบว่าด้านคนและด้านเงินมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ส่วนด้าน ด้านการจัดการ ด้านวัสดุสิ่งของ และด้านการมีส่วนร่วมมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ผลการทดสอบสมมติฐานจำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ทำงานที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลไม่แตกต่างกัน และจำแนกตามขนาดของ อบต. ที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05

สมทรง อินทเจียด (2550 : 93-94) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลบ้านนาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยทำการศึกษาแนวทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามเกณฑ์มาตรฐาน 6 ด้าน คือ ด้านการส่งเสริมสุขภาพ ด้านการส่งเสริมพัฒนาเด็กเล็ก ด้านบริการอาหารสะอาดและปลอดภัย ด้านสิ่งแวดล้อมสะอาดและปลอดภัย ด้านบุคลากร ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยที่เกี่ยวข้องผลการศึกษาพบว่า กลุ่มผู้บริหารและกลุ่มผู้ปฏิบัติงานมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ส่วนกลุ่มผู้รับบริการมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง แนวทางในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 1) ผู้บริหารต้องมีความรู้เกี่ยวกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่น่าอยู่ ที่ได้มาตรฐานทั้ง 6 ด้าน ทำความเข้าใจกับตัวชีวิต มีนโยบายชัดเจน 2) ผู้บริหารต้องมีข้อจำกัดในบางอย่าง เช่น ด้านโครงสร้างอาคารที่มีจำกัด ข้อจำกัดเรื่องงบประมาณ 3) ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติต้องร่วมกันมาตรฐานทั้ง 6 ด้าน พิจารณาด้านที่มีจุดแข็งและจุดอ่อน 4) ต้องมีการติดตามประเมินผล อย่างต่อเนื่อง

เยาวลักษณ์ เขียวสวาส (2551 : 83 - 84) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของคณะกรรมการการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดอ่างทอง พบว่า 1) สภาพและปัญหาการดำเนินงานการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกในแต่ละด้านพบว่า อันดับแรกด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย รองลงมาคือ ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร และด้านบุคลากรและด้านการบริหารจัดการ ส่วนปัญหาการดำเนินงานการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยรวมอยู่ในระดับน้อย

ปภานัน สำราญสุข (2552 : 95 - 97) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการศึกษา ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดชัยนาท สิงห์บุรีและจังหวัดอ่างทอง พบว่า 1) สภาพการจัดการศึกษาในภาพรวมมีสภาพการจัดการศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ด้านวิชาการ อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับปานกลาง 2) ปัญหาการจัดการศึกษาในภาพรวมมีปัญหาการจัดการศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ปัญหาการจัดการศึกษาด้านวิชาการ มีปัญหาสูงสุด รองลงมาด้านการมีส่วนร่วมจากชุมชน ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ และ ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยเป็นปัญหาต่ำสุด ตามลำดับ 3) ผลการเปรียบเทียบ สภาพและปัญหาการจัดการศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดชัยนาท สิงห์บุรีและอ่างทอง จำแนกตามเพศ ตำแหน่ง อายุ และวุฒิการศึกษา ที่แตกต่างกันมีสภาพการจัดการศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

กนกอร อุณาพรหม (2553 : 100 - 101) ได้ศึกษาการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม พบว่า 1) การจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านบุคลากร และการบริหารจัดการ ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย และด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากชุมชน 2) การจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม ตามความคิดเห็นของ ข้าราชการ ผู้ดูแลเด็ก และประธานคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แต่ละด้านไม่แตกต่างกัน 3) การจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม ตามความคิดเห็นของผู้ที่มีคุณวุฒิการศึกษาต่างกัน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน 4) การจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม ด้านที่ต้องการหาแนวทางพัฒนามี 2 ด้าน คือ ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย และด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน

จิตติรัตน์ แห่ยนต์ุดดา (2553 : 61 - 63) ได้ศึกษาการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอสีชมพู จังหวัดขอนแก่น พบว่า 1) สภาพปัญหาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยรวมอยู่ในระดับ “ปานกลาง” เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีสภาพปัญหาการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับ “ปานกลาง” 3 ด้าน คือ ด้านความสัมพันธ์กับชุมชนและการประชาสัมพันธ์ ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ตามลำดับ ยกเว้นด้านวิชาการและการจัดประสบการณ์แก่เด็ก ด้านธุรการ การเงิน และพัสดุ มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับ “น้อย” 2) แนวทางในการพัฒนา ด้านความสัมพันธ์กับชุมชนและการประชาสัมพันธ์ คือ การเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในทุกด้านรวมทั้งมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ 3) แนวทางในการพัฒนาด้านบุคลากร คือ ต้องจัดให้มีการฝึกอบรมและดูงาน

เกี่ยวกับการดูแลเด็กเล็กซึ่งผู้ดูแลเด็กต้องได้รับการฝึกอบรมด้านการเลี้ยงดูเด็กอย่างมีคุณภาพและต้องเร่งรัดให้มีการจัดทำหลักสูตรปฐมวัยจากผู้เชี่ยวชาญและผู้มีประสบการณ์ด้านการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย

จิราวุฒิ สีมารักษ์ (2553 : 117 - 118) ได้ศึกษาการดำเนินงานจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ในจังหวัดเลย พบว่า 1) โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย รองลงมาคือ ด้านบุคลากร และด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชน 2) ผลการเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามความเห็นของบุคลากรสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเลย จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ และประสบการณ์การทำงานมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนจำแนกตามหน่วยงานต้นสังกัด ที่เป็นเทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไม่แตกต่างกัน

ภูวดล ภูอาภรณ์ (2553 : 96) ได้ศึกษาปัญหาการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ปัญหาการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ดังนี้ คือ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวิชาการ และด้านบริหารงานทั่วไป

ภาณุพงษ์ ผดุงวงศ์ (2553 : 48 - 49) ได้ศึกษาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้อง พบว่า การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในภาพรวมอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.61 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับดี ทั้ง 4 ด้าน ด้านการบริหารงานทั่วไปมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาด้านบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ตามลำดับ แต่ปัญหาอุปสรรคตามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ มีข้อจำกัดในเรื่องงบประมาณ อาคารสถานที่ที่ไม่เหมาะสม และผู้ดูแลเด็กเล็กขาดทักษะของการเป็นผู้ดูแลเด็กเล็ก สำหรับผลการทดสอบสมมติฐาน เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยาอยู่ในระดับดี

มลิวรรณ ประจันนวล (2553 : 107) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จังหวัดชัยภูมิ พบว่า 1) ระดับผลสำเร็จของการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านบุคลากร ด้านวิชาการ และด้านการมีส่วนร่วม ตามลำดับ 2) ปัจจัยด้านกระบวนการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวม พบว่าอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการงบประมาณ ด้านการประสานงาน และส่วนด้านการรายงาน ตามลำดับ 3) ความสัมพันธ์ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลกับความสัมพันธ์กับความสำเร็จของการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จังหวัดชัยภูมิ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 5) ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหาร

จัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จังหวัดชัยภูมิอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 มีจำนวน 3 ตัว เรียงตามน้ำหนักพยากรณ์จากมากไปหาน้อยได้แก่ ด้านงบประมาณ ด้านการประสานงาน และด้านการจัดคนเข้าทำงาน โดยที่พยากรณ์ทั้ง 3 ตัว สามารถพยากรณ์ความสำเร็จของการบริหารจัดการจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ร้อยละ 44

อำพร พันธงาน (2553 : 63) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี พบว่า สภาพการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยรวมและรายด้านมีการปฏิบัติในระดับมาก ยกเว้นด้านบุคลากรและการจัดการงานระบบประกันคุณภาพภายใน ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย งานอาคารเรียน อาคารประกอบ ห้องเรียนและห้องปฏิบัติการ การทำรั้วกั้นบริเวณของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นสัดส่วน การฝึกซ้อมการใช้เครื่องมือสำหรับการป้องกันอุบัติเหตุ ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร งานจัดทำวิจัยในชั้นเรียนและการนำผลการวิจัยมาใช้ในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชน งานการกำหนดแผนงานและแนวทางการร่วมมือเพื่อพัฒนาวิธีการเรียนรู้ ในชุมชนผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ประชาชนใช้อาคารสถานที่ในการดำเนินกิจกรรมจัดให้มีกองทุนส่งเสริมการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านธุรการ การเงินและพัสดุ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีวัสดุ ครุภัณฑ์ที่ดินและสิ่งก่อสร้างเพียงพอในการบริหาร มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง

สายสมร ปากดี (2554 : 84 - 85) ได้ศึกษาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองทุ่ม อำเภอนาคู จังหวัดนครราชสีมา พบว่า 1) การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยรวมและจำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา อาชีพ และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่วนใหญ่เห็นว่าการดำเนินงานโดยรวมและเป็นรายด้าน 3 ด้าน คือ ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ และด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง และเห็นว่าการดำเนินงานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยอยู่ในระดับน้อย 2) ผู้ปกครองเด็กเล็ก ที่มีเพศ อาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ส่วนผู้ปกครองเด็กเล็ก ที่มีระดับการศึกษาที่อยู่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยรวมและด้านการมีส่วนร่วม และสนับสนุนจากชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

โสรัต จิตรฉาย (2555 : 154 - 156) ได้ศึกษาสภาพ ปัญหา และแนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า 1) สภาพการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สรุปโดยภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ ด้านบุคลากร รองลงมา คือ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และด้านที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร 2) ปัญหาการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สรุปโดยภาพรวม มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีปัญหา สูงสุด คือ ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร รองลงมา คือ ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย และด้านที่มีปัญหาต่ำสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน 3) แนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

สรุปโดยภาพรวม องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอในการส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และควรมีการพัฒนาบุคลากรให้มีประสิทธิภาพ ในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยการอบรม สัมมนา การศึกษาดูงาน และควรมีการนิเทศ ติดตามการสอนครูผู้ดูแลเด็กอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนการส่งเสริมการสร้างเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย เพื่อใช้ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่จะเอื้อต่อการพัฒนางาน พัฒนาเด็กให้ไปสู่เป้าหมายได้อย่างมีคุณภาพ

กิตติศัพท์ ไจทน (2556 : 50) ได้ศึกษามาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย พบว่า ผลการดำเนินงาน ตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยภาพรวมสามารถปฏิบัติได้ในระดับปานกลาง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ มาตรฐานด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย รองลงมาคือ มาตรฐานด้านวิชาการและกิจกรรมหลักสูตร มาตรฐานด้านบุคลากร มาตรฐาน ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย มาตรฐานด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุน จากทุกภาคส่วน และมาตรฐานการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามลำดับ

2. งานวิจัยต่างประเทศ

Albully (1977 : 5687 - A) ได้ศึกษาเมื่อ ค.ศ. 1967 เรื่องการพัฒนาเกณฑ์สำหรับ ก่อตั้งโรงเรียนอนุบาลประจำตำบลได้ข้อเสนอจากผลการวิจัย พบว่า เกณฑ์การจัดตั้งต้องพิจารณาถึง สถานการณ์ งบประมาณ การสรรหาครู โครงสร้างของหลักสูตรให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงและความต้องการของชุมชน

Figuroa, Joa Quin และ other (1985 : 74 - 77) ได้ศึกษาเกี่ยวกับบทบาท และวิธีการในการประเมินความรู้ของเด็กระดับก่อนประถมศึกษา ที่ได้จากการฝึกปฏิบัติ ผลการศึกษา พบว่า การวัดพัฒนาการทางด้านจิตใจของเด็กก่อนวัยเรียนนั้นมีวิธีการวัด 3 วิธี คือ 1) วัดโดยใช้ อายุตามปีปฏิทินเป็นเกณฑ์ ซึ่งวิธีนี้ถือว่าเป็นวิธีที่ใช้มานานและเป็นวิธีที่ไม่เหมาะสมนักเนื่องจาก ไม่อาจบอกได้ว่าเด็กมีผลสัมฤทธิ์มากน้อยเพียงใด 2) วัดระดับสติปัญญาของเด็กทั้งที่ใช้หลักเกณฑ์ และวัดโดยไม่ใช้หลักเกณฑ์ซึ่งเป็นวิธีที่ไม่ค่อยเกิดประโยชน์นัก ไม่สามารถนำไปใช้ในการประเมินผล การฝึกปฏิบัติได้ 3) ประเมินความสามารถหรือความสำเร็จของเด็กระหว่างที่จัดกิจกรรมการเรียน การสอนโดยใช้วิธีการสังเกต และสัมภาษณ์ในขณะที่เด็กทำกิจกรรมระหว่างที่ครูจัดกิจกรรมการเรียน การสอนตามปกติ ซึ่งได้ประโยชน์มากหากสามารถควบคุมบรรยากาศในการประเมินโดยไม่ให้ผู้ทดสอบ รู้ตัวเพราะไม่อย่างนั้นผู้เรียนก็จะเกิดอารมณ์เครียด การประเมินโดยใช้วิธีนี้เป็นวิธีที่ดีวิธีหนึ่งเพราะ สามารถวัดสิ่งที่ครูต้องการทราบได้จากปฏิกริยาตอบสนอง

Hartshorn E., และ J Brantley (1973 : 243 - 246) ได้ทดลองขั้นพัฒนาการ ของการเล่นของเด็ก พบว่า ความสามารถในการแก้ปัญหาที่มีความสัมพันธ์ในทางบวก นั้นคือ การทดลองให้เด็กเล่นแบบจินตนาการในชั้นเรียน เด็กถ้าได้เล่นมาก ๆ จะมีความสามารถในการแก้ปัญหาได้

Larkin, Elizabeth (1992 : 397 - A) ได้ศึกษาเรื่อง ผู้บริหารโรงเรียนก่อน ประถมศึกษามีบทบาทหน้าที่หลายอย่างและมีงานในหน้าที่ต้องรับผิดชอบมากมายตั้งแต่การดูแลรักษา ความสะอาด การสื่อสารกับครู ผู้ปกครอง การบริหารบุคคล งบประมาณ การแสวงหางบประมาณ สนับสนุนและพัฒนาบุคลากรซึ่งสัมพันธ์กับงบประมาณและการได้รับการสนับสนุน ผู้ศึกษายังพบ ด้วยว่าผู้บริหารโรงเรียนก่อนประถมศึกษาได้รับการฝึกอบรมทางการบริหารน้อยมากดังนั้น จึงอาศัย

ประสบการณ์การเรียนและประสบการณ์ส่วนตัว ทำให้เรียนรู้แบบลองผิดลองถูกแต่ส่วนใหญ่ผู้บริหารเหล่านี้เคยเป็นรองผู้อำนวยการโรงเรียนมาก่อนลักษณะการบริหาร จึงเป็นแบบการมีส่วนร่วมในกิจกรรม และผู้บริหารที่เป็นสตรีมักมีปัญหาเกี่ยวกับการใช้อำนาจและการตอบสนองความต้องการของเพื่อนร่วมงาน นอกจากนี้ปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ ผู้บริหารขาดเพื่อนในองค์กร แต่โชคดีที่มีรองผู้อำนวยการช่วยแก้ปัญหาที่ยุกยักซับซ้อนในโรงเรียนโดยเฉพาะความสัมพันธ์ระหว่างครูในโรงเรียน

Pallozzi (1981 : 1,481) ได้ศึกษารูปแบบของชุมชน ต่อการเข้าไปเกี่ยวข้องกับ การตัดสินใจของโรงเรียนท้องถิ่น ในมลรัฐนิวเจอร์ซีย์ ประเทศสหรัฐอเมริกา ศึกษาจากคณะกรรมการ ศึกษา ได้ข้อสรุปว่า การจัดการศึกษาในท้องถิ่นควรร่วมมือกันทั้งสองฝ่ายคือ โรงเรียนและชุมชน รูปแบบการจัดการศึกษาควรจัดเช่นเดียวกับการจัดการศึกษาในชุมชนเมือง โรงเรียนไม่ควรติดกับ นโยบายต้นสังกัดอย่างเดียว ควรจัดการศึกษาให้สนองความต้องการของชุมชนด้วย โดยให้ชุมชนเสนอ นโยบายตามที่คนต้องการและตรงความสามารถของชุมชน สิ่งสำคัญการจัดกิจกรรมโรงเรียนต้องอยู่ใน ศักยภาพที่โรงเรียนสามารถทำได้เป็นการปฏิบัติจริงตลอดไป

Phillips และ others (1980 : 43 - 56) ได้ศึกษาคุณภาพของศูนย์เด็กก่อนวัยเรียน ในเบอร์มิวด้า (Bermuda) ศึกษาสภาพแวดล้อม 6 ประเภท ได้แก่ การดูแลประจำวัน การจัดตกแต่งพื้นที่ และการจัดเตรียมอุปกรณ์สำหรับเด็ก ประสบการณ์การใช้เหตุผลทางภาษา กิจกรรมการใช้กล้ามเนื้อเล็กและกล้ามเนื้อใหญ่ กิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และพัฒนาการ ทางด้านสังคม พบว่า คุณภาพของสภาพแวดล้อมของศูนย์ทั้งหมด มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการ ของเด็ก โดยเฉพาะพัฒนาการทางด้านสังคม และภาษาเด็ก

จากผลการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ส่วนใหญ่ มีปัญหาด้านงบประมาณ คือ การได้รับงบประมาณสนับสนุนทางการจัดการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่เพียงพอ และการจัดสรรงบประมาณ จากส่วนกลางล่าช้า ปัญหาด้านการบริหารงานบุคลากร คือ ขาดการพัฒนาบุคลากร โดยเฉพาะครู ผู้ดูแลเด็กยังขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการศึกษาปฐมวัย ขาดบุคลากรที่รับผิดชอบดูแล ในด้านการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยตรง ขาดการนิเทศติดตาม ซึ่งส่งผลทำให้ครูผู้ดูแลเด็ก มีปัญหาทางด้านวิชาการมากที่สุด ได้แก่ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การจัดทำวิจัย ในชั้นเรียน การจัดหาสื่อ วัสดุ และจัดทำหลักสูตรไม่สอดคล้อง และตรงกับความต้องการของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขาดความรู้เกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือ และความเข้าใจอย่างแท้จริงเกี่ยวกับการวัดและประเมินพัฒนาการเด็ก ผู้ศึกษาในฐานะหัวหน้ากองการศึกษา ซึ่งมีบทบาทหน้าที่รับผิดชอบ ดูแล และส่งเสริมพัฒนาการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพ ปัญหา ความต้องการและแนวทางพัฒนาการดำเนินงานศูนย์พัฒนา เด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้มาใช้เป็นข้อมูล พื้นฐาน สำหรับหน่วยงานและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นแนวทาง ในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กให้มีประสิทธิภาพและเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง สภาพ ปัญหา ความต้องการและแนวทางพัฒนาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น ผู้ศึกษามีวิธีดำเนินการศึกษา ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น ปีการศึกษา 2555 จำแนกได้ดังนี้ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 45 คน ครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 344 คน และผู้ดูแลเด็ก จำนวน 970 คน รวมทั้งหมด 1,359 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ บุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น ปีการศึกษา 2555 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยเทียบประชากรกับตาราง Krejcie และ Morgan (สมบัติ ท้ายเรือคำ. 2553 : 34-44 ; อ้างอิงมาจาก Krejcie and Morgan. 1970 : 607-610) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 297 คน แล้วหาอัตราสัดส่วนของประชากร (Proportional to Size) จากนั้นดำเนินการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับฉลาก ดังตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอำเภอในจังหวัดขอนแก่น

อำเภอ	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
อำเภอเมือง	174	38
พระยืน	28	6
บ้านฝาง	31	7
บ้านไผ่	46	10
บ้านแฮด	30	7
มัญจาคีรี	38	8
ชนบท	20	4
เปือยน้อย	32	7
โคกโพธิ์ชัย	19	4
พล	76	17
หนองสองห้อง	58	13
แวงใหญ่	37	8
แวงน้อย	43	9
โนนศิลา	8	2
น้ำพอง	125	27
กระนวน	68	15
อุบลรัตน์	25	5
ชุมแพ	87	19
หนองเรือ	76	17
ภูเวียง	117	26
เวียงเก่า	25	5
สีชมพู	65	14
หนองนาคำ	36	8
ภูผาม่าน	35	8
เขาสวนกวาง	43	9
ซำสูง	17	4
รวม	1,359	297

2. กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยกำหนดคุณสมบัติเป็นผู้มีประสบการณ์ด้านการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่น้อยกว่า 3 ปี และปฏิบัติหน้าที่ในด้านการส่งเสริมการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่น้อยกว่า 3 ปี เก็บข้อมูล โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 10 คน

จำแนกเป็น นายกองค้กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 1 คน ปลัดอองค้กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 2 คน นักบริหารการศีกษา จำนวน 2 คน นักวิชาการศีกษา จำนวน 2 คน หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 1 คน ครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 1 คน และผู้ดูแลเด็ก จำนวน 1 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศีกษาค้นคว้าในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งผู้ศีกษาได้สร้างขึ้นตามแนวคิดของการศีกษา โดยครอบคลุมวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดของการศีกษาโดยแบ่งเนื้อหาและโครงสร้าง แบ่งออกเป็น 2 แบบ ดังนี้

1. แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ตำแหน่งงาน ระดับการศีกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 สภาพ ปัญหา การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งจำแนกออกเป็น 6 ด้าน จำนวน 25 ข้อ ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 5 ข้อ ด้านบุคลากร จำนวน 4 ข้อ ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย จำนวน 4 ข้อ ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร จำนวน 4 ข้อ ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน จำนวน 4 ข้อ และด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย จำนวน 4 ข้อ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ความต้องการในการพัฒนาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งจำแนกออกเป็น 6 ด้าน จำนวน 25 ข้อ ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 5 ข้อ ด้านบุคลากร จำนวน 4 ข้อ ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย จำนวน 4 ข้อ ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร จำนวน 4 ข้อ ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน จำนวน 4 ข้อ และด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย จำนวน 4 ข้อ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

2. แบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งโครงสร้าง ใช้สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้เชี่ยวชาญในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

1. แบบสอบถาม ผู้ศีกษาได้ดำเนินการตามลำดับดังนี้
 - 1.1 ศีกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
 - 1.2 นำผลที่ได้จากการศีกษาตามข้อ 1 มาสร้างแบบสอบถาม โดยแบ่งแบบสอบถามเป็น 3 ตอน โดยพิจารณาเนื้อหาให้ครอบคลุมกับความมุ่งหมายและกรอบแนวคิดของการศีกษา

1.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นตามกรอบแนวความคิด โดยแยกเป็น ตอนที่ 1 จำนวน 4 ข้อ ตอนที่ 2 จำนวน 25 ข้อ และตอนที่ 3 จำนวน 25 ข้อ เสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาความครบถ้วน ความถูกต้อง และครอบคลุมเนื้อหาของการศึกษา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา ได้แก่ ความครบถ้วน ครอบคลุมและสอดคล้องกับเนื้อหา การใช้คำที่อ่านแล้วเข้าใจง่ายและปรับปรุงข้อความถามให้มีความกระชับ เป็นต้น

1.4 ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาแนะนำ แล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความครอบคลุมเนื้อหาของการศึกษาและเพื่อประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (IOC) จากนั้นพิจารณาคัดเลือกคำถามที่ค่า IOC ตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป จากผู้เชี่ยวชาญที่ให้คะแนน 2 ใน 3 ท่าน ซึ่งผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

1.4.1 นายเจตน์ มงคลสวัสดิ์ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนห้วยหัววิทยาคม ตำบลโนนฆ้อง อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น วุฒิการศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต (ศษ.ม.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา

1.4.2 นางสาวเบญจมาศ ภูตรี ตำแหน่ง นักบริหารการศึกษา 6 สังกัด กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เทศบาลตำบลหนองบัว อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น วุฒิการศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาในการวิจัย

1.4.3 เรือโทมารุต สมวงศ์ ตำแหน่ง นักบริหารการศึกษา 6 สังกัดกองการศึกษา เทศบาลตำบลแก่นฝาง อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น วุฒิการศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญด้านการสร้างเครื่องมือในการวิจัย ได้ข้อคำถามที่เข้าเกณฑ์ ตอนที่ 1 จำนวน 4 ข้อ ตอนที่ 2 จำนวน 25 ข้อ และตอนที่ 3 จำนวน 25 ข้อ โดยกำหนดเกณฑ์ การให้คะแนน ดังนี้

ให้คะแนน +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

ให้คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

ให้คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

1.5 ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ ปรับปรุงระดับการศึกษา ข้อคำถามบางข้อยังไม่ชัดเจนทำให้ผู้ตอบแบบสอบถามตอบไม่ตรงสภาพความเป็นจริงได้ แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาอีกครั้ง

1.6 การตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม

1.6.1 นำแบบสอบถามไปทดสอบใช้ (Try-Out) บุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แต่มีคุณลักษณะคล้ายกันกับกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ คือ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็กและผู้ดูแลเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดหนองบัวลำภู จำนวน 30 คน

1.6.2 หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อในแต่ละด้าน (Discrimination Power) โดยใช้ Item – total Correlation โดยเลือกข้อคำถามที่มีค่าระหว่าง 0.28 – 0.73 ได้ข้อคำถามจำนวน 50 ข้อ

1.6.3 หาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือเท่ากับ 0.95

1.7 จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากที่ศึกษาต่อไป

2. แบบสัมภาษณ์เชิงลึก ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

2.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการ เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการดำเนินงาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จากหนังสือ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.2 นำปัญหาที่ได้จากการเก็บแบบสอบถามด้านที่มีอุปสรรค ข้อขัดข้องในการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุดและรองลงมา 2 ลำดับ ดังนี้ ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย จำนวน 3 ข้อ ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร จำนวน 3 ข้อ และด้านการส่งเสริมเครือข่าย การพัฒนาเด็กปฐมวัย จำนวน 3 ข้อ มาเป็นแนวทางในการสัมภาษณ์ เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มาสร้างแบบสัมภาษณ์ พิจารณาเนื้อหาให้ครอบคลุมกับความมุ่งหมายและกรอบแนวคิดของการศึกษา โดยผ่านการตรวจสอบ พิจารณาจากอาจารย์ที่ปรึกษา

2.3 ปรับปรุงเนื้อหาแบบสัมภาษณ์ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา ได้แก่ ปรับปรุง การใช้คำถามบางคำถามยังสื่อความหมายไม่ชัดเจนเท่าที่ควร เป็นต้น

2.4 ปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาแนะนำ แล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความครอบคลุมเนื้อหาของการศึกษาและ เพื่อประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (IOC) จากนั้นพิจารณา คัดเลือกคำถามที่ค่า IOC ตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป จากผู้เชี่ยวชาญที่ให้คะแนน 2 ใน 3 ท่าน ได้ข้อคำถามที่เข้าเกณฑ์ จำนวน 9 ข้อ โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ให้คะแนน +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

ให้คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

ให้คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

2.5 ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ ปรับปรุงข้อคำถามบางข้อ ให้มีความกระชับและสื่อความหมายได้ถูกต้อง เป็นต้น แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาอีกครั้ง

2.6 นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแก้ไขเสร็จแล้วไปสัมภาษณ์กับผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บข้อมูลแบบสอบถาม ผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการ ดังนี้

1.1 ผู้ศึกษาขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล ถึงผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดขอนแก่น เพื่อให้ผู้ศึกษา ได้ดำเนินการในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้

1.2 ติดต่อและประสานกับนักวิชาการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความร่วมมือและช่วยเหลือในการเก็บข้อมูล

1.3 ดำเนินการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ จำนวน 350 ฉบับ ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดขอนแก่น ที่มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดที่เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยตอบแบบสอบถามและส่งแบบสอบถามที่ตอบแล้วคืนผู้ศึกษาทางไปรษณีย์ ผู้ศึกษาสอดซองติดแสตมป์และจำหน่ายของคืนผู้ศึกษา

1.4 เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับคืน ผู้ศึกษานำแบบสอบถามมาตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูล ได้รับแบบสอบถามที่ตอบครบถ้วนสมบูรณ์มี 310 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 88.57

2. การเก็บข้อมูลแบบสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการ ดังนี้

2.1 นัดหมายกับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ นายกององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นักบริหารการศึกษา นักวิชาการศึกษา หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ดูแลเด็ก เพื่อขออนุญาตเข้าสัมภาษณ์

2.2 ผู้ศึกษาดำเนินการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview) โดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งโครงสร้าง

2.3 ตรวจสอบความครบถ้วนของการสัมภาษณ์

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมจากแบบสอบถาม โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังนี้

นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาลงเลขรหัสชุด และบันทึกข้อมูลลงในคอมพิวเตอร์ ซึ่งผู้ศึกษาแยกการวิเคราะห์ข้อมูลตามความมุ่งหมายของการศึกษา ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ ตำแหน่งงาน ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน วิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยการหาความถี่และร้อยละ

ตอนที่ 2 สภาพ ปัญหา การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ซึ่งกำหนดการให้คะแนนการตอบแบบสอบถามตามระดับการดำเนินงาน ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 99-100)

5 หมายถึง สภาพ/ปัญหา/ความต้องการทางการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง สภาพ/ปัญหา/ความต้องการทางการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง สภาพ/ปัญหา/ความต้องการทางการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง สภาพ/ปัญหา/ความต้องการทางการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง สภาพ/ปัญหา/ความต้องการทางการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ความต้องการในการพัฒนาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ซึ่งกำหนดการให้คะแนนการตอบแบบสอบถาม ตามระดับการดำเนินงาน ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 99-100)

5 หมายถึง สภาพ/ปัญหา/ความต้องการทางการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง สภาพ/ปัญหา/ความต้องการทางการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง สภาพ/ปัญหา/ความต้องการทางการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง สภาพ/ปัญหา/ความต้องการทางการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง สภาพ/ปัญหา/ความต้องการทางการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับน้อยที่สุด

นำค่าเฉลี่ยมาเทียบกับเกณฑ์ในการแปลผลความหมายค่าเฉลี่ยตามระดับ การดำเนินงาน ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 166)

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง สภาพ/ปัญหา/ความต้องการทางการดำเนินงาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง สภาพ/ปัญหา/ความต้องการทางการดำเนินงาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง สภาพ/ปัญหา/ความต้องการทางการดำเนินงาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง สภาพ/ปัญหา/ความต้องการทางการดำเนินงาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง สภาพ/ปัญหา/ความต้องการทางการดำเนินงาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2. การวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมจากแบบสัมภาษณ์เชิงลึก ทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและจัดหมวดหมู่ พร้อมทั้งนำผลการศึกษาที่ได้มาบรรยายความในเชิงพรรณนาต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้ศึกษาได้ใช้สถิติมาประกอบการวิเคราะห์ ดังนี้

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม
 - 1.1 การหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (IOC)
 - 1.2 การหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อในแต่ละด้าน (Discrimination Power)

โดยใช้ Item – total Correlation

- 1.3 การหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์

แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)

2. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
3. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาสภาพ ปัญหา ความต้องการและแนวทางพัฒนาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล จากเครื่องมือ คือ แบบสอบถาม โดยได้ทำการเรียบเรียง ประมวลผลข้อมูลและรายงานผลการ วิเคราะห์ข้อมูลตามตัวแปรที่ศึกษา ดังนี้

1. สัญลักษณ์ทางสถิติที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ทางสถิติที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการแปลความหมาย ผู้ศึกษาค้นคว้าได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

\bar{x} แทน ค่าเฉลี่ย (Mean)

S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังต่อไปนี้
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ระดับสภาพและปัญหา การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ระดับความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น

ตอนที่ 4 แนวทางพัฒนาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) จำแนกเป็น เพศ ตำแหน่งงาน ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ผลปรากฏดังตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
1. ชาย	24	8.08
2. หญิง	273	91.92
โดยรวม	297	100.00
ตำแหน่งงาน		
1. หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	20	6.73
2. ครูผู้ดูแลเด็ก	72	24.24
3. ผู้ดูแลเด็ก	205	69.03
โดยรวม	297	100.00
ระดับการศึกษา		
1. ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น/ปวช.	0	0.00
2. มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวส.	28	9.43
3. ปริญญาตรี	265	89.22
4. สูงกว่าปริญญาตรี	4	1.35
โดยรวม	297	100.00
ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน		
() ต่ำกว่า 5 ปี	66	22.22
() 5 – 10 ปี	208	70.04
() 10 ปีขึ้นไป	23	7.74
โดยรวม	297	100.00

จากตาราง 2 พบว่า หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 91.92) มีตำแหน่งงานเป็นผู้ดูแลเด็ก (ร้อยละ 69.03) รองลงมาเป็น ครูผู้ดูแลเด็ก (ร้อยละ 24.24) จบการศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 89.22) รองลงมามัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวส. (ร้อยละ 9.43) มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 5 – 10 ปี (ร้อยละ 70.04) รองลงมาต่ำกว่า 5 ปี (ร้อยละ 22.22)

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ระดับสภาพและปัญหา การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น โดยรวมรายด้าน และจำแนกเป็นรายด้าน ผลปรากฏดังตาราง 3 - 16

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น

การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	\bar{x}	S.D.	ระดับสภาพ
1. ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3.89	0.33	มาก
2. ด้านบุคลากร	3.79	0.37	มาก
3. ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย	3.67	0.46	มาก
4. ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร	3.78	0.35	มาก
5. ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน	3.90	0.36	มาก
6. ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย	3.49	0.43	ปานกลาง
โดยรวม	3.75	0.21	มาก

จากตาราง 3 พบว่า หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ดูแลเด็ก เห็นว่ามีสภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.75$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน คือ ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ($\bar{x} = 3.49$) และเห็นว่ามีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก 5 ด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ($\bar{x} = 3.90$) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\bar{x} = 3.89$) และด้านบุคลากร ($\bar{x} = 3.79$)

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นรายชื่อ

ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	\bar{x}	S.D.	ระดับสภาพ
1 มีการกำหนดนโยบาย แผนการดำเนินงาน แผนพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างชัดเจน	3.95	0.58	มาก
2 การแต่งตั้งคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นตามหลักเกณฑ์ของมาตรฐานการดำเนินงาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	3.84	0.61	มาก
3 มีการจัดทำระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการดำเนินงาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไว้อย่างชัดเจน	3.92	0.60	มาก
4 การบริหารงบประมาณของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นไปตามหลักเกณฑ์การจัดสรรที่กรมส่งเสริม ท้องถิ่นกำหนด	3.85	0.54	มาก
5 การเบิกจ่ายงบประมาณของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ถือปฏิบัติตามระเบียบ ที่กรมส่งเสริมการปกครอง ท้องถิ่นกำหนด	3.91	0.58	มาก
โดยรวม	3.89	0.33	มาก

จากตาราง 4 พบว่า หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ดูแลเด็ก เห็นว่ามีสภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นรายชื่ออยู่ในระดับมากทุกข้อ ($\bar{x} = 3.89$) โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ มีการกำหนดนโยบาย แผนการดำเนินงาน แผนพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างชัดเจน ($\bar{x} = 3.95$) มีการจัดทำระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไว้อย่างชัดเจน ($\bar{x} = 3.92$) และการเบิกจ่ายงบประมาณของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ถือปฏิบัติตามระเบียบที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนด ($\bar{x} = 3.91$)

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น ด้านบุคลากร เป็นรายชื่อ

ด้านบุคลากร	\bar{x}	S.D.	ระดับสภาพ
1 การกำหนดคุณสมบัติ และบทบาทหน้าที่ ของบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไว้ชัดเจน	3.74	0.68	มาก
2 การสรรหา/เลือกสรร และการปรับสภาพของ บุคลากร ปฏิบัติตามมาตรฐาน และหลักเกณฑ์ ทั่วไปที่คณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่น กำหนด	3.73	0.61	มาก
3 มีการส่งเสริม สนับสนุนบุคลากรพัฒนาตนเอง อย่างสม่ำเสมอ เช่นศึกษาต่อ ศึกษาดูงาน เข้ารับการฝึกอบรม อย่างต่อเนื่อง	3.85	0.64	มาก
4 ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีบทบาท ในการส่งเสริมการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน	3.82	0.60	มาก
โดยรวม	3.79	0.37	มาก

จากตาราง 5 พบว่า หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ดูแลเด็ก เห็นว่ามีสภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น ด้านบุคลากร เป็นรายชื่ออยู่ในระดับมากทุกข้อ ($\bar{x} = 3.79$) โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ มีการส่งเสริม สนับสนุนบุคลากรพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ เช่น ศึกษาต่อศึกษา ดูงาน เข้ารับการฝึกอบรม อย่างต่อเนื่อง ($\bar{x} = 3.85$) ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีบทบาทในการส่งเสริมการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน ($\bar{x} = 3.82$) และการกำหนดคุณสมบัติ และบทบาทหน้าที่ของบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไว้ชัดเจน ($\bar{x} = 3.74$)

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย เป็นรายชื่อ

ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย	\bar{x}	S.D.	ระดับสภาพ
1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีอาคารเรียนถาวร มั่นคง แข็งแรง ถูกสุขลักษณะ ตามมาตรฐานที่กำหนด	3.65	0.71	มาก
2 การจัดพื้นที่ใช้สอยภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีความสะอาด ปลอดภัย และเพียงพอ เหมาะสมกับการจัดกิจกรรม	3.61	0.71	มาก
3 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จัดให้มีแสงสว่าง การถ่ายเท อากาศได้สะดวก และไม่มีเสียงดัง เอื้อต่อการจัดกิจกรรมสำหรับเด็ก	3.72	0.71	มาก
4 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีมาตรการป้องกัน ความปลอดภัย และมาตรการเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ฉุกเฉิน	3.70	0.63	มาก
โดยรวม	3.67	0.46	มาก

จากตาราง 6 พบว่า หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ดูแลเด็ก เห็นว่ามีสภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย เป็นรายชื่ออยู่ในระดับมากทุกข้อ ($\bar{x} = 3.67$) โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จัดให้มีแสงสว่าง การถ่ายเท อากาศได้สะดวก และไม่มีเสียงดัง เอื้อต่อการจัดกิจกรรมสำหรับเด็ก ($\bar{x} = 3.72$) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีมาตรการป้องกันความปลอดภัย และมาตรการเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ฉุกเฉิน ($\bar{x} = 3.70$) และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีอาคารเรียนถาวร มั่นคง แข็งแรง ถูกสุขลักษณะ ตามมาตรฐานที่กำหนด ($\bar{x} = 3.65$)

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร เป็นรายข้อ

ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร		\bar{x}	S.D.	ระดับสภาพ
1	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนำหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546 มาเป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยบูรณาการให้สอดคล้องกับสังคม วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น	3.77	0.60	มาก
2	การจัดประสบการณ์การเรียนรู้/กิจกรรมประจำวัน ในรูปแบบบูรณาการ โดยให้เด็กเรียนรู้ผ่านการเล่น	3.87	0.63	มาก
3	สื่อการเรียนการสอนและวัสดุอุปกรณ์มีจำนวน เพียงพอ หลากหลายและตรงกับความต้องการ เหมาะสมในการจัดการเรียนการสอนให้กับเด็ก	3.77	0.58	มาก
4	มีการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน ของบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3.71	0.55	มาก
โดยรวม		3.78	0.35	มาก

จากตาราง 7 พบว่า หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ดูแลเด็ก เห็นว่ามีสภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร เป็นรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ ($\bar{x} = 3.78$) โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้/กิจกรรมประจำวัน ในรูปแบบบูรณาการ โดยให้เด็กเรียนรู้ผ่านการเล่น ($\bar{x} = 3.87$) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนำหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546 มาเป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยบูรณาการให้สอดคล้องกับสังคม วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น สื่อการเรียนการสอนและวัสดุอุปกรณ์มีจำนวนเพียงพอ หลากหลายและตรงกับความต้องการ เหมาะสมในการจัดการเรียนการสอนให้กับเด็ก ($\bar{x} = 3.77$) และมีการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\bar{x} = 3.71$)

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุน จากทุกภาคส่วน เป็นรายชื่อ

ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน	\bar{x}	S.D.	ระดับสภาพ
1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จัดกิจกรรมสัมพันธ์ร่วมกับ ชุมชน เช่น การจัดกิจกรรมเยี่ยมบ้าน การจัดทำ สมุดสื่อสาร ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับ ผู้ปกครอง การจัดปายนิเทศให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง	3.97	0.54	มาก
2 การมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร องค์กร และ หน่วยงานต่างๆ	3.75	0.58	มาก
3 ชุมชน มีส่วนร่วมบริหารจัดการและการแก้ไขอุป สรรในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	4.10	0.66	มาก
4 การเปิดโอกาสให้ผู้บริหาร ผู้ดูแลเด็ก ผู้ปกครอง และชุมชนได้มีส่วนร่วมในการประชุมเพื่อแสดงความ คิดเห็นต่อกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3.78	0.66	มาก
โดยรวม	3.90	0.36	มาก

จากตาราง 8 พบว่า หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ดูแลเด็ก เห็นว่า มีสภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน เป็นรายชื่ออยู่ในระดับมากทุกข้อ ($\bar{x} = 3.90$) โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ ชุมชน มีส่วนร่วมบริหารจัดการและการแก้ไข อุปสรรคในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\bar{x} = 4.10$) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จัดกิจกรรมสัมพันธ์ ร่วมกับชุมชน เช่น การจัดกิจกรรมเยี่ยมบ้าน การจัดทำสมุดสื่อสาร ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กับผู้ปกครอง การจัดปายนิเทศให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง ($\bar{x} = 3.97$) และการเปิดโอกาสให้ผู้บริหาร ผู้ดูแลเด็ก ผู้ปกครอง และชุมชนได้มีส่วนร่วมในการประชุม เพื่อแสดงความคิดเห็นต่อกิจกรรมของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\bar{x} = 3.78$)

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย เป็นรายชื่อ

ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย		\bar{x}	S.D.	ระดับสภาพ
1	การแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3.73	0.69	มาก
2	การจัดทำแผนงาน ปฏิทินงาน และแนวทางการปฏิบัติงาน	3.46	0.63	ปานกลาง
3	การประสานความร่วมมือกับหน่วยงาน หรือองค์กรที่เกี่ยวข้อง เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ และสถานการศึกษา	3.38	0.63	ปานกลาง
4	เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กปฐมวัย	3.39	0.67	ปานกลาง
โดยรวม		3.49	0.43	ปานกลาง

จากตาราง 9 พบว่า หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ดูแลเด็ก เห็นว่ามีสภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย เป็นรายชื่ออยู่ในระดับมาก 1 ข้อ คือ การแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\bar{x} = 3.73$) และอยู่ในระดับปานกลาง 3 ข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ การจัดทำแผนงาน ปฏิทินงาน และแนวทางการปฏิบัติงาน ($\bar{x} = 3.46$) เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กปฐมวัย ($\bar{x} = 3.39$) และการประสานความร่วมมือกับหน่วยงาน หรือองค์กรที่เกี่ยวข้อง เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ และสถานการศึกษา ($\bar{x} = 3.38$)

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัญหาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น

การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	\bar{x}	S.D.	ระดับปัญหา
1. ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	1.79	0.24	น้อย
2. ด้านบุคลากร	1.70	0.32	น้อย
3. ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย	1.90	0.38	น้อย
4. ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร	1.82	0.30	น้อย
5. ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน	1.80	0.35	น้อย
6. ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย	1.85	0.30	น้อย
โดยรวม	1.81	0.17	น้อย

จากตาราง 10 พบว่า หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ดูแลเด็ก เห็นว่ามีปัญหาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น โดยรวมและ รายด้านอยู่ในระดับน้อยทุกด้าน ($\bar{x} = 1.81$) โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ($\bar{x} = 1.90$) ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ($\bar{x} = 1.85$) และด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ($\bar{x} = 1.82$)

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัญหาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นรายชื่อ

ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	\bar{x}	S.D.	ระดับปัญหา
1 มีการกำหนดนโยบาย แผนการดำเนินงาน แผนพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างชัดเจน	1.82	0.48	น้อย
2 การแต่งตั้งคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็น ตามหลักเกณฑ์ของมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	1.84	0.49	น้อย
3 มีการจัดทำระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการดำเนินงาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไว้อย่างชัดเจน	1.74	0.52	น้อย
4 การบริหารงบประมาณของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นไปตามหลักเกณฑ์การจตุสรที่กรมส่งเสริม ท้องถิ่นกำหนด	1.83	0.47	น้อย
5 การเบิกจ่ายงบประมาณของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ถือปฏิบัติตามระเบียบ ที่กรมส่งเสริมการปกครอง ท้องถิ่นกำหนด	1.73	0.54	น้อย
โดยรวม	1.79	0.24	น้อย

จากตาราง 11 พบว่า หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ดูแลเด็ก เห็นว่า มีปัญหาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นรายชื่ออยู่ในระดับน้อยทุกข้อ ($\bar{x} = 1.79$) โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ การแต่งตั้งคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นตามหลักเกณฑ์ของมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ($\bar{x} = 1.84$) การบริหารงบประมาณของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นไปตามหลักเกณฑ์การจตุสรที่กรมส่งเสริมท้องถิ่นกำหนด ($\bar{x} = 1.83$) และมีการกำหนดนโยบาย แผนการดำเนินงาน แผนพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างชัดเจน ($\bar{x} = 1.82$)

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัญหาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น ด้านบุคลากร เป็นรายชื่อ

ด้านบุคลากร	\bar{x}	S.D.	ระดับปัญหา
1 การกำหนดคุณสมบัติ และบทบาทหน้าที่ของบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไว้ชัดเจน	1.69	0.56	น้อย
2 การสรรหา/เลือกสรร และการปรับสภาพของบุคลากร ปฏิบัติตามมาตรฐาน และหลักเกณฑ์ทั่วไปที่คณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่นกำหนด	1.76	0.51	น้อย
3 มีการส่งเสริม สนับสนุนบุคลากรพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ เช่นศึกษาต่อ ศึกษาดูงาน เข้ารับการฝึกอบรม อย่างต่อเนื่อง	1.66	0.50	น้อย
4 ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีบทบาทในการส่งเสริมการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน	1.67	0.56	น้อย
โดยรวม	1.70	0.32	น้อย

จากตาราง 12 พบว่า หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ดูแลเด็ก เห็นว่ามีปัญหาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น ด้านบุคลากร เป็นรายชื่ออยู่ในระดับน้อยทุกข้อ ($\bar{x} = 1.70$) โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ การสรรหา/เลือกสรร และการปรับสภาพของบุคลากร ปฏิบัติตามมาตรฐาน และหลักเกณฑ์ทั่วไปที่คณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่นกำหนด ($\bar{x} = 1.76$) การกำหนดคุณสมบัติ และบทบาทหน้าที่ของบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไว้ชัดเจน ($\bar{x} = 1.69$) และผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีบทบาทในการส่งเสริมการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน ($\bar{x} = 1.67$)

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัญหาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย เป็นรายชื่อ

ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย	\bar{x}	S.D.	ระดับปัญหา
1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีอาคารเรียนถาวร มั่นคง แข็งแรง ถูกสุขลักษณะ ตามมาตรฐานที่กำหนด	1.92	0.66	น้อย
2 การจัดพื้นที่ใช้สอยภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความสะอาด ปลอดภัย และเพียงพอ เหมาะสมกับการจัดกิจกรรม	1.95	0.61	น้อย
3 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จัดให้มีแสงสว่าง การถ่ายเทอากาศได้สะดวก และไม่มีเสียงดัง เอื้อต่อการจัดกิจกรรมสำหรับเด็ก	1.86	0.59	น้อย
4 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีมาตรการป้องกันความปลอดภัย และมาตรการเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ฉุกเฉิน	1.88	0.62	น้อย
โดยรวม	1.90	0.38	น้อย

จากตาราง 13 พบว่า หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ดูแลเด็ก เห็นว่ามีสภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย เป็นรายชื่ออยู่ในระดับน้อยทุกข้อ ($\bar{x} = 1.90$) โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ การจัดพื้นที่ใช้สอยภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีความสะอาด ปลอดภัย และเพียงพอ เหมาะสมกับการจัดกิจกรรม ($\bar{x} = 1.95$) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีอาคารเรียนถาวร มั่นคง แข็งแรง ถูกสุขลักษณะ ตามมาตรฐานที่กำหนด ($\bar{x} = 1.92$) และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีมาตรการป้องกันความปลอดภัย และมาตรการเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ฉุกเฉิน ($\bar{x} = 1.88$)

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัญหาสภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น ด้านวิชาการและกิจกรรม ตามหลักสูตร เป็นรายชื่อ

ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร		\bar{x}	S.D.	ระดับปัญหา
1	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนำหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546 มาเป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยบูรณาการให้สอดคล้องกับสังคม วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น	1.78	0.59	น้อย
2	การจัดประสบการณ์การเรียนรู้/กิจกรรมประจำวัน ในรูปแบบบูรณาการ โดยให้เด็กเรียนรู้ผ่านการเล่น	1.72	0.59	น้อย
3	สื่อการเรียนการสอนและวัสดุอุปกรณ์มีจำนวนเพียงพอ หลากหลายและตรงกับความต้องการเหมาะสมในการจัดการเรียนการสอนให้กับเด็ก	1.84	0.54	น้อย
4	มีการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	1.94	0.61	น้อย
โดยรวม		1.82	0.30	น้อย

จากตาราง 14 พบว่า หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ดูแลเด็ก เห็นว่ามีปัญหาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร เป็นรายชื่ออยู่ในระดับน้อยทุกข้อ ($\bar{x} = 1.82$) โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ มีการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\bar{x} = 1.94$) สื่อการเรียนการสอนและวัสดุอุปกรณ์มีจำนวนเพียงพอ หลากหลายและตรงกับความต้องการ เหมาะสมในการจัดการเรียนการสอนให้กับเด็ก ($\bar{x} = 1.84$) และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนำหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546 มาเป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยบูรณาการให้สอดคล้องกับสังคม วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น ($\bar{x} = 1.78$)

ตาราง 15 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัญหาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุน จากทุกภาคส่วน เป็นรายชื่อ

ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน	\bar{x}	S.D.	ระดับสภาพ
1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จัดกิจกรรมสัมพันธ์ร่วมกับ ชุมชน เช่น การจัดกิจกรรมเยี่ยมบ้าน การจัดทำ สมุดสื่อสาร ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับ ผู้ปกครอง การจัดป้ายนิเทศให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง	1.79	0.53	น้อย
2 การมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร องค์กร และ หน่วยงานต่างๆ	1.85	0.54	น้อย
3 ชุมชน มีส่วนร่วมบริหารจัดการและการแก้ไขอุปสรรคในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	1.75	0.52	น้อย
4 การเปิดโอกาสให้ผู้บริหาร ผู้ดูแลเด็ก ผู้ปกครอง และชุมชนได้มีส่วนร่วมในการประชุมเพื่อแสดงความคิดเห็นต่อกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	1.81	0.58	น้อย
โดยรวม	1.80	0.35	น้อย

จากตาราง 15 พบว่า หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ดูแลเด็ก เห็นว่า มีปัญหาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน เป็นรายชื่ออยู่ในระดับน้อยทุกข้อ ($\bar{x} = 1.80$) โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ การมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร องค์กร และหน่วยงานต่าง ๆ ($\bar{x} = 1.85$) การเปิดโอกาสให้ผู้บริหาร ผู้ดูแลเด็ก ผู้ปกครอง และชุมชนได้มีส่วนร่วมในการประชุมเพื่อแสดงความคิดเห็นต่อกิจกรรมของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\bar{x} = 1.81$) และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จัดกิจกรรมสัมพันธ์ร่วมกับชุมชน เช่น การจัดกิจกรรมเยี่ยมบ้าน การจัดทำสมุดสื่อสาร ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับผู้ปกครอง การจัดป้ายนิเทศให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง ($\bar{x} = 1.79$)

ตาราง 16 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัญหาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย เป็นรายชื่อ

ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย		\bar{x}	S.D.	ระดับสภาพ
1	การแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	1.81	0.49	น้อย
2	การจัดทำแผนงาน ปฏิทินงาน และแนวทางการปฏิบัติงาน	1.86	0.49	น้อย
3	การประสานความร่วมมือกับหน่วยงาน หรือองค์กรที่เกี่ยวข้องเช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ และสถานการศึกษา	1.93	0.54	น้อย
4	เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กปฐมวัย	1.83	0.53	น้อย
โดยรวม		1.85	0.30	น้อย

จากตาราง 16 พบว่า หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ดูแลเด็ก เห็นว่ามีปัญหาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย เป็นรายชื่ออยู่ในระดับน้อยทุกข้อ ($\bar{x} = 1.85$) โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ การประสานความร่วมมือกับหน่วยงาน หรือองค์กรที่เกี่ยวข้องเช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ และสถานการศึกษา ($\bar{x} = 1.93$) การจัดทำแผนงาน ปฏิทินงาน และแนวทางการปฏิบัติงาน ($\bar{x} = 1.86$) และเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กปฐมวัย ($\bar{x} = 1.83$)

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ระดับความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น โดยรวม รายด้าน และจำแนกเป็นรายด้าน
ผลปรากฏดังตาราง 17 - 23

ตาราง 17 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนา
เด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น

การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	\bar{x}	S.D.	ระดับสภาพ
1. ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3.80	0.43	มาก
2. ด้านบุคลากร	3.87	0.33	มาก
3. ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย	3.91	0.34	มาก
4. ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร	3.88	0.31	มาก
5. ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน	3.86	0.31	มาก
6. ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย	3.79	0.34	มาก
โดยรวม	3.85	0.18	มาก

จากตาราง 17 พบว่า หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ดูแลเด็ก เห็นว่ามีความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.85$) โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ($\bar{x} = 3.91$) ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ($\bar{x} = 3.88$) และด้านบุคลากร ($\bar{x} = 3.87$)

ตาราง 18 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นรายชื่อ

ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	\bar{x}	S.D.	ระดับสภาพ
1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ความสำคัญในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3.78	0.77	มาก
2 การจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพียงพอต่อความต้องการ	3.73	0.69	มาก
3 วางแผนเพื่อกำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้ระหว่างคณะกรรมการบริหารของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3.87	0.63	มาก
4 การจัดอบรมให้ความรู้แก่คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ดูแลเด็ก เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3.90	0.67	มาก
5 การส่งเสริม สนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการบริหารงานด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากรและการบริหารงานทั่วไป	3.75	0.68	มาก
โดยรวม	3.80	0.43	มาก

จากตาราง 18 พบว่า หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ดูแลเด็ก เห็นว่ามีความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นรายชื่ออยู่ในระดับมากทุกข้อ ($\bar{x} = 3.80$) โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ การจัดอบรมให้ความรู้แก่คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ดูแลเด็ก เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\bar{x} = 3.90$) วางแผนเพื่อกำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้ระหว่างคณะกรรมการบริหารของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\bar{x} = 3.87$) และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ความสำคัญในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\bar{x} = 3.78$)

ตาราง 19 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น ด้านบุคลากร เป็นรายชื่อ

ด้านบุคลากร	\bar{x}	S.D.	ระดับสภาพ
1 มีการปฐมนิเทศหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และครูผู้ดูแลเด็กที่ได้รับการบรรจุแต่งตั้งใหม่	3.76	0.69	มาก
2 ส่งเสริมให้บุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กพัฒนาตนเองในทางวิชาการ และอาชีพ ใฝ่หาความรู้ และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ	3.91	0.47	มาก
3 การสรรหาผู้ประกอบการอาหารที่มีความรู้เรื่องโภชนาการและหลักปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง	3.93	0.55	มาก
4 การประเมินผลการปฏิบัติงาน การเลื่อนขั้นเลื่อนเงินเดือนเป็นไประบบคุณธรรม	3.89	0.55	มาก
โดยรวม	3.87	0.33	มาก

จากตาราง 19 พบว่า หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ดูแลเด็ก เห็นว่ามีความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น ด้านบุคลากร เป็นรายชื่ออยู่ในระดับมากทุกข้อ ($\bar{x} = 3.87$) โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ มีการสรรหาผู้ประกอบการอาหารที่มีความรู้เรื่องโภชนาการและหลักปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง ($\bar{x} = 3.93$) ส่งเสริมให้บุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กพัฒนาตนเองในทางวิชาการ และอาชีพ ใฝ่หาความรู้ และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ($\bar{x} = 3.91$) และการประเมินผลการปฏิบัติงาน การเลื่อนขั้น เลื่อนเงินเดือนเป็นไประบบคุณธรรม ($\bar{x} = 3.89$)

ตาราง 20 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย เป็นรายชื่อ

ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย	\bar{x}	S.D.	ระดับสภาพ
1 ปรับปรุงสภาพแวดล้อมบริเวณศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีความร่มรื่น น่าอยู่เป็นที่ประทับใจสำหรับผู้มาเยือน	4.00	0.57	มาก
2 ภายนอกอาคารศูนย์พัฒนาเด็กมีรั้วกันเป็นสัดส่วน	3.90	0.56	มาก
3 มีมุมผู้ปกครองหรือสถานที่พักให้ผู้ปกครอง ที่มารับ - ส่ง เด็ก	3.89	0.61	มาก
4 สนามเด็กเล็กเล่น และเครื่องเล่นมีความเพียงพอ และปลอดภัยสำหรับเด็ก	3.84	0.54	มาก
โดยรวม	3.91	0.34	มาก

จากตาราง 20 พบว่า หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ดูแลเด็ก เห็นว่ามีความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย เป็นรายชื่ออยู่ในระดับมากทุกข้อ ($\bar{x} = 3.91$) โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ ปรับปรุงสภาพแวดล้อมบริเวณศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความร่มรื่น น่าอยู่เป็นที่ประทับใจสำหรับผู้มาเยือน ($\bar{x} = 4.00$) ภายนอกอาคารศูนย์พัฒนาเด็กมีรั้วกันเป็นสัดส่วน ($\bar{x} = 3.90$) และมีมุมผู้ปกครองหรือสถานที่พักให้ผู้ปกครองที่มารับ - ส่งเด็ก ($\bar{x} = 3.89$)

ตาราง 21 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร เป็นรายชื่อ

ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร	\bar{x}	S.D.	ระดับสภาพ
1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดหาสื่อ อุปกรณ์ของเด็กเล่น สำหรับการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรให้แก่เด็กอย่างเพียงพอ	3.86	0.48	มาก
2 การจัดให้มีมุมต่างๆ ที่ส่งเสริมประสบการณ์และสร้างบรรยากาศการพัฒนาการเรียนรู้สำหรับเด็ก	3.94	0.60	มาก
3 การส่งเสริมในด้านความรู้ และทักษะในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยให้กับบุคลากร	3.89	0.57	มาก
4 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนิเทศ ติดตาม ให้คำแนะนำการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย	3.83	0.52	มาก
โดยรวม	3.88	0.31	มาก

จากตาราง 21 พบว่า หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ดูแลเด็ก เห็นว่ามีความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร เป็นรายชื่ออยู่ในระดับมากทุกข้อ ($\bar{x} = 3.88$) โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ การจัดให้มีมุมต่างๆ ที่ส่งเสริมประสบการณ์และสร้างบรรยากาศการพัฒนาการเรียนรู้สำหรับเด็ก ($\bar{x} = 3.94$) การส่งเสริมในด้านความรู้ และทักษะในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยให้กับบุคลากร ($\bar{x} = 3.89$) และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดหาสื่อ อุปกรณ์ของเด็กเล่น สำหรับการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรให้แก่เด็กอย่างเพียงพอ ($\bar{x} = 3.86$)

ตาราง 22 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน เป็นรายชื่อ

ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน	\bar{x}	S.D.	ระดับสภาพ
1 ผู้ปกครอง และชุมชนให้ความช่วยเหลือสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เช่น การบริจาคทรัพย์สินวัสดุอุปกรณ์ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก	3.87	0.51	มาก
2 จัดอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับการดำเนินงานและทิศทางการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3.95	0.60	มาก
3 การสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง ผู้บริหาร ชุมชน ผู้ปกครอง และครูผู้ดูแลเด็ก เช่น การศึกษาดูงาน การจัดกิจกรรม	3.85	0.60	มาก
4 ผู้บริหาร ครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ปกครอง มีความเข้าใจ และยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน	3.76	0.55	มาก
โดยรวม	3.86	0.31	มาก

จากตาราง 22 พบว่า หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ดูแลเด็ก เห็นว่ามีความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน เป็นรายชื่ออยู่ในระดับมากทุกข้อ ($\bar{x} = 3.86$) โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ จัดอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับการดำเนินงานและทิศทางการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\bar{x} = 3.95$) ผู้ปกครอง และชุมชนให้ความช่วยเหลือสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เช่น การบริจาคทรัพย์สินวัสดุอุปกรณ์ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก ($\bar{x} = 3.87$) และการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหาร ชุมชน ผู้ปกครอง และครูผู้ดูแลเด็ก เช่น การศึกษาดูงาน การจัดกิจกรรม ($\bar{x} = 3.85$)

ตาราง 23 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย เป็นรายชื่อ

ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย	\bar{x}	S.D.	ระดับสภาพ
1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งเสริม สนับสนุน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการสร้างเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้งในระดับอำเภอ ระดับจังหวัด ระดับภาค	3.76	0.56	มาก
2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานพัฒนาเครือข่ายเด็กปฐมวัย	3.76	0.58	มาก
3 การส่งเสริม สนับสนุน การจัดประชุมบุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อกำหนดแผนความร่วมมือในการดำเนินงาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3.85	0.60	มาก
4 จัดตั้งชมรม คณะกรรมการชมรม คณะทำงานหรือ คณะกรรมการที่จะเป็นทีมงานพร้อมกำหนดภารกิจ หน้าที่ และกลไกในการพัฒนาเด็กปฐมวัย ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และกิจกรรมต่างๆ	3.81	0.56	มาก
โดยรวม	3.79	0.34	มาก

จากตาราง 23 พบว่า หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ดูแลเด็ก เห็นว่ามีความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย เป็นรายชื่ออยู่ในระดับมากทุกข้อ ($\bar{x} = 3.79$) โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ การส่งเสริม สนับสนุน การจัดประชุมบุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อกำหนดแผนความร่วมมือในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\bar{x} = 3.85$) จัดตั้งชมรม คณะกรรมการชมรม คณะทำงานหรือคณะกรรมการที่จะเป็นทีมงานพร้อมกำหนดภารกิจหน้าที่ และกลไกในการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้สอดคล้องกับมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และกิจกรรมต่างๆ ($\bar{x} = 3.81$) และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งเสริม สนับสนุนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการสร้างเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้งในระดับอำเภอ ระดับจังหวัด ระดับภาค องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานพัฒนาเครือข่ายเด็กปฐมวัย ($\bar{x} = 3.76$)

ตอนที่ 4 แนวทางพัฒนาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น

จากการศึกษาผู้ศึกษาได้นำปัญหาจากแบบสอบถามด้านที่มีอุปสรรค ข้อขัดข้อง ในการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และรองลงมา 2 ลำดับ มาเป็นแนวทางในการสัมภาษณ์ เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดังต่อไปนี้

1. ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย

1.1 การจัดพื้นที่ใช้สอยภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความสะอาด ปลอดภัย และเพียงพอ เหมาะสม กับการจัดกิจกรรม พบว่า ควรจัดให้มีอาคารสถานที่ที่เหมาะสม เป็นเอกเทศ ปลอดภัย ปลอดภัย และเหมาะสมสำหรับเด็ก มีเครื่องใช้ วัสดุครุภัณฑ์ที่เหมาะสมกับพัฒนาการ ของเด็กแต่ละวัย และจัดหาสถานที่ก่อสร้างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เหมาะสม กรณีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ใช้อาคารเรียนของโรงเรียนสังกัด สพฐ. ควรมีการทาสีทึบขัดทาสีให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมและตระหนัก ในความสำคัญในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย ถูกสุขลักษณะ และควรตั้งอยู่ห่างจากแหล่งอบายมุข ฝุ่นละออง กลิ่น หรือเสียงที่รบกวน มีการจัดระบบสุขาภิบาล การระบายน้ำ การระบายอากาศ และการจัดเก็บสิ่งปฏิกูลให้เหมาะสม ไม่ปล่อยให้เปื้อนแหล่งเพาะ หรือแพร่เชื้อโรค โดยเฉพาะต้องกำจัดสิ่งปฏิกูลทุกวัน ดังที่ผู้ดูแลเด็ก ท่านหนึ่ง กล่าวว่า

“...ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย ถูกสุขลักษณะ และควรตั้งอยู่ห่าง จากแหล่งอบายมุข ฝุ่นละออง กลิ่น หรือเสียงที่รบกวน มีการจัดระบบสุขาภิบาล การระบายน้ำ การระบายอากาศ และการจัดเก็บสิ่งปฏิกูลให้เหมาะสม ไม่ปล่อยให้เปื้อนแหล่งเพาะ หรือแพร่เชื้อโรค โดยเฉพาะต้องกำจัดสิ่งปฏิกูลทุกวัน...”

(ไกรสร นันทโพธิ์เดช. 10 มิถุนายน 2556 : สัมภาษณ์)

1.2 การจัดให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีอาคารเรียนถาวร มั่นคง แข็งแรง ถูก สุขลักษณะ ตามมาตรฐานที่กำหนด จากการศึกษาค้นคว้า พบว่า ควรจัดให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีอาคารเรียน ถาวร มั่นคง แข็งแรง ถูกสุขลักษณะ ตามมาตรฐานที่กำหนด เช่น ควรมีการปรับปรุงซ่อมแซม อาคารที่มีอยู่เดิมให้ได้มาตรฐานด้านความปลอดภัย โดยเฉพาะการติดมุ้งลวด ปรับปรุงห้องน้ำ ให้เหมาะสมกับเด็กเพื่อสุขอนามัยที่ดีของเด็ก ซึ่งการปรับปรุงจะต้องใช้งบประมาณขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นในบางส่วนที่เป็นค่าวัสดุอุปกรณ์ ส่วนเรื่องของแรงงานอาจขอความร่วมมือจากผู้ปกครอง หรือประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา ด้านสภาพแวดล้อมควรเพิ่มพื้นที่สีเขียว และ ปรับปรุงภูมิทัศน์ให้สวยงามร่มรื่นสวยงาม เอื้อต่อการเรียนรู้ ดังที่ครูผู้ดูแลเด็กท่านหนึ่งกล่าวว่า

“...กรณีที่มีอาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่แล้ว ควรมีการปรับปรุงซ่อมแซมอาคารที่มีอยู่เดิม ให้ได้มาตรฐานด้านความปลอดภัย โดยเฉพาะการติดตั้งลวด ปรับปรุงท่อน้ำให้เหมาะสมกับเด็ก เพื่อสุขอนามัยที่ดีของเด็ก ซึ่งการปรับปรุงจะต้องใช้งบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในบางส่วนที่เป็นค่าวัสดุอุปกรณ์ ส่วนเรื่องของแรงงานอาจขอความร่วมมือจากผู้ปกครองหรือประชาชนในพื้นที่...”

(สีดา ผิวเหลือง. 10 มิถุนายน 2556 : สัมภาษณ์)

1.3 การจัดให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีมาตรการป้องกันความปลอดภัย และ มาตรการเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ฉุกเฉิน จากการศึกษา พบว่า ควรมีการติดตั้งระบบและ อุปกรณ์ในการรักษาความปลอดภัย หรือเครื่องตัดไฟ ภายในบริเวณอาคาร ติดตั้งเครื่องดับเพลิง อย่างน้อย 1 เครื่องต่อพื้นที่ 150 ตารางเมตร และถังดับเพลิงติดตั้งสูงจากพื้นถึงหัวถัง ไม่เกิน 1.50 เซนติเมตร ควรมีการฝึกซ้อมสำหรับการป้องกันอุบัติเหตุ ไม่น้อยกว่าปีละ 1 ครั้งให้กับบุคลากร ภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และควรมีโทรศัพท์และหมายเลขโทรศัพท์ฉุกเฉินของส่วนราชการต่าง ๆ เช่น สถานีตำรวจ หน่วยป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โรงพยาบาล ไว้เพื่อติดต่อได้อย่างทันท่วงที กรณีเกิดเหตุการณ์คับขัน หรือจำเป็นที่อาจเป็นอันตรายต่อเด็ก และควรมีอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ สำหรับการปฐมพยาบาลประจำไว้ ดังที่หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กท่านหนึ่งกล่าวว่า

“...ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีการติดตั้งระบบและอุปกรณ์ในการรักษาความปลอดภัย หรือ เครื่องตัดไฟ ภายในบริเวณอาคาร ติดตั้งเครื่องดับเพลิง และมีการฝึกซ้อมสำหรับการป้องกันอุบัติเหตุ ไม่น้อยกว่าปีละ 1 ครั้งให้กับบุคลากรภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก...”

(ทิพย์อาพร อาปะหัง. 10 มิถุนายน 2556 : สัมภาษณ์)

2. ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร

2.1 การนิเทศ ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก จากการศึกษา พบว่า ควรมีการจัดส่งบุคลากรที่รับผิดชอบการนิเทศเข้ารับการอบรม เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในหลักการการนิเทศ รวมทั้ง เทคนิค วิธีการ และทักษะต่างๆ นอกจากนี้ขอความร่วมมือผู้ที่มีความเชี่ยวชาญด้านการนิเทศร่วมจัดทำแนวทาง หรือคู่มือสำหรับการนิเทศให้มีความชัดเจน และกำหนดใช้เป็นแนวเดียวกันในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น มีการวางแผนการนิเทศการศึกษาของครูผู้ดูแลเด็ก มีการศึกษาสภาพ ปัญหาและ ความต้องการในการนิเทศการศึกษา กำหนดปฏิทินการปฏิบัติการนิเทศ และเครื่องมือในการนิเทศ ดำเนินการนิเทศการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูผู้ดูแลเด็กเพื่อให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม และ รายงานผลการนิเทศให้หัวหน้าส่วนการศึกษา หรือผู้อำนวยการกองการศึกษาและผู้บริหารรับทราบ เพื่อหาแนวทางปรับปรุงแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานของบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดังที่นักวิชาการ ท่านหนึ่ง กล่าวว่า

“...ควรมีการจัดส่งบุคลากรที่รับผิดชอบการนิเทศการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เข้ารับการอบรม เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในหลักการการนิเทศ รวมทั้ง เทคนิค วิธีการ และ ทักษะต่างๆ พร้อมทั้งรายงานผลการนิเทศให้ผู้บริหารรับทราบ เพื่อหาแนวทางปรับปรุงแก้ไขปัญหา การปฏิบัติงานของบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก...”

(ทองมี นามนิตย์. 11 มิถุนายน 2556 : สัมภาษณ์)

2.2 การจัดหาสื่อการเรียนการสอนและวัสดุอุปกรณ์ให้มีจำนวนเพียงพอ

หลากหลายและตรงกับความต้องการ เหมาะสมในการจัดการเรียนการสอนให้กับเด็ก จากการศึกษา พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีการวางแผนเพื่อกำหนดแนวทางการจัดหาสื่อ หนังสือ วัสดุ อุปกรณ์การเรียนและอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง มีการดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาคัดเลือกสื่อ หนังสือ วัสดุ อุปกรณ์การเรียน มีการสำรวจความต้องการของครูผู้ดูแลเด็กในการใช้สื่อ หนังสือ วัสดุ อุปกรณ์การเรียนและอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ในการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์การเรียนรู้และ กิจกรรมประจำวัน มีการขออนุมัติการจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุฯ ควรให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดทำทะเบียนควบคุมวัสดุและครุภัณฑ์ และการเบิกจ่ายการใช้สื่อ วัสดุ อุปกรณ์การเรียน ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กประจำปีงบประมาณ และจัดทำบันทึกรายงานจำนวนสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ให้หัวหน้ากองการศึกษารับทราบ เพื่อเป็นข้อมูลในการจัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ในปีงบประมาณต่อไป และส่งเสริม สนับสนุนให้ครูผู้ดูแลเด็กมีความรู้ความเข้าใจ ในเรื่องการพัฒนาสื่อและนวัตกรรม เพื่อนำมาพัฒนาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และสื่อการเรียน การสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และมีการกำหนดนโยบายการผลิตสื่อ และการนำนวัตกรรมมาประกอบ ใช้ในการจัดกิจกรรมให้กับเด็กอย่างชัดเจน โดยเน้นการนำวัสดุ อุปกรณ์หาง่าย ราคาไม่แพง และมีอยู่ในท้องถิ่นมาจัดทำสื่อและมีการติดตามประเมินผลการใช้สื่อ และนวัตกรรมประกอบการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ดังที่นักบริหารการศึกษา ท่านหนึ่งกล่าวว่า

“...ควรมีการสำรวจความต้องการของครูผู้ดูแลเด็กในการใช้สื่อ หนังสือ วัสดุอุปกรณ์ การเรียนและอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ในการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์การเรียนรู้และกิจกรรม ประจำวัน...”

(เบญจมาศ ภูตรี. 7 มิถุนายน 2556 : สัมภาษณ์)

2.3 การนำหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546 มาเป็นแนวทางในการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้

โดยบูรณาการให้สอดคล้องกับสังคม วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น จากการศึกษา พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรส่งเสริมให้ครูผู้ดูแลเด็กบูรณาการหลักสูตร การศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ให้สอดคล้องกับสังคม วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น หลักสูตรสถานศึกษาเป็นหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น โดยยึดหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 โดยใช้รูปแบบการสอนตามแนวคิดการบูรณาการหน่วยการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับสังคม วัฒนธรรม และ ภูมิปัญญาท้องถิ่น พัฒนาขึ้นมาจากการสำรวจต้องการของบุคคลที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่น โดยการศึกษา เอกสารท้องถิ่นและงานวิจัย มาประกอบเป็นข้อมูลในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อมุ่งพัฒนา

ผู้เรียนให้มีความพร้อมในทุก ๆ ด้าน และส่งเสริม สนับสนุนครูผู้ดูแลเด็กให้มีความรู้ความเข้าใจ หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ประสานงานขอความร่วมมือกับชาวบ้านในชุมชนที่มีความรู้ความสามารถในด้านต่าง ๆ โดยการเชิญมาเป็นวิทยากรมาสอนให้กับเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เน้นการส่งเสริมพัฒนาเด็กเป็นหลักและสร้างหลักสูตรของท้องถิ่นให้เด็กได้เรียนรู้ โดยจัดหลักสูตรที่พัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยมีปราชญ์ชาวบ้านมาร่วมจัดการเรียนการสอนประสานความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใกล้เคียงหรือขอความร่วมมือจากผู้มีประสบการณ์ และมีความชำนาญ เรื่องการศึกษาปฐมวัย เช่น โรงเรียนในสังกัด สพฐ. ในเขตพื้นที่ เพื่อจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ท้องถิ่นร่วมกัน และมีการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสมกับเด็กให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น โดยให้ครู บุคลากร และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการ ดังที่ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นท่านหนึ่งกล่าวว่า

“...ควรส่งเสริมให้ครูผู้ดูแลเด็กบูรณาการหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ให้สอดคล้องกับสังคม วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น หลักสูตรสถานศึกษาเป็นหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น โดยยึดหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 โดยใช้รูปแบบการสอนตามแนวความคิดบูรณาการหน่วยการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับสังคม วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น...”

(วิชาญชัย แจ่มสูงเนิน. 7 มิถุนายน 2556 : สัมภาษณ์)

3. ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

3.1 การประสานความร่วมมือกับหน่วยงาน หรือองค์กรที่เกี่ยวข้องเช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ และสถานการศึกษา จากการศึกษาพบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีการประชุมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อกำหนดวางแผนความร่วมมือในการดำเนินงานสร้างเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ประสานงานขอความร่วมมือกับหน่วยงาน/องค์กรที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ สาธารณสุขอำเภอ สาธารณสุขจังหวัด และโรงเรียนในเขตพื้นที่เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาการ ดังที่ท่านนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกล่าวว่า

“...องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีการประชุมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อกำหนดวางแผนความร่วมมือในการดำเนินงานสร้างเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย...”

(ประยูง ยุระรัช. 7 มิถุนายน 2556 : สัมภาษณ์)

3.2 การจัดทำแผนงาน ปฏิทินงาน และแนวทางการปฏิบัติงาน จากการศึกษาพบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรส่งเสริมสนับสนุนการจัดประชุมหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อกำหนดแผนความร่วมมือในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จัดทำแผนงาน ปฏิทินงาน แนวทางการปฏิบัติงาน ตามกำหนดการ ส่งแผนงานและปฏิทินงานให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นสังกัดพิจารณา

เห็นชอบ และควรมีการดำเนินงานเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามแผนงานและปฏิทินงานที่กำหนดไว้ พร้อมทั้งสรุปรายงานผลการดำเนินงานให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้น ดั่งที่นักบริหารการศึกษาท่านหนึ่งกล่าวว่า

“...ควรมีการจัดทำแผนงาน ปฏิทินงาน แนวทางการปฏิบัติงานตามกำหนดการ พร้อมทั้งส่งแผนงานและปฏิทินงานให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นสังกัดพิจารณาเห็นชอบ...”

(มารุต สมวงศ์. 10 มิถุนายน 2556 : สัมภาษณ์)

3.3 การเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

จากการศึกษาพบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรส่งเสริม สนับสนุน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในการสร้างเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในระดับอำเภอ ระดับจังหวัด ที่มีความเชี่ยวชาญในด้านการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นศูนย์กลางในการจัดตั้งเครือข่ายการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ทางด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย ให้แก่ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ ครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยให้ทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีคุณภาพตามจุดหมายของหลักสูตร มีการแต่งตั้งคณะกรรมการในการสร้างเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย พร้อมกำหนดภารกิจหน้าที่อย่างชัดเจน ดังที่ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นท่านหนึ่งกล่าวว่า

“...องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรส่งเสริม สนับสนุน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการสร้างเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับอำเภอ ระดับจังหวัด เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ทางด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย...”

(มนตรี กุดอ้ว. 4 มิถุนายน 2556 : สัมภาษณ์)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษา เรื่อง สภาพ ปัญหา ความต้องการและแนวทางการดำเนินการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น สรุปผลการศึกษาค้นคว้าตามลำดับดังต่อไปนี้

1. ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า
2. สรุปผล
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น
2. เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น
3. เพื่อศึกษาความต้องการการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น
4. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น

สรุปผล

จากการศึกษาสภาพ ปัญหา ความต้องการและแนวทางการดำเนินการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น สรุปผลได้ดังนี้

1. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีตำแหน่งงานเป็นผู้ดูแลเด็กจบการศึกษาระดับปริญญาตรี มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 5 – 10 ปี
2. สภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น โดยรวมและรายด้าน 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย
- 3 ลำดับ คือ ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และด้านบุคลากร และอยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน คือ ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย
3. ปัญหาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับน้อยทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ

คือ ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย และด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร

4. ความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร และด้านบุคลากร

5. แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น สรุปประเด็นได้ดังนี้

5.1 ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย พบว่า ควรจัดให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีอาคารเรียนถาวร มั่นคง แข็งแรง ถูกสุขลักษณะ ตามมาตรฐานที่กำหนด จัดให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีแสงสว่าง การถ่ายเทอากาศได้สะดวก และไม่มีเสียงดัง เอื้อต่อการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กและจัดให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีมาตรการป้องกันความปลอดภัย และมาตรการเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ฉุกเฉิน

5.2 ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร พบว่า ควรนำหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546 มาเป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยบูรณาการให้สอดคล้องกับสังคม วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น จัดหาสื่อการเรียนการสอนและวัสดุอุปกรณ์ให้มีจำนวนเพียงพอ หลากหลายและตรงกับความต้องการ เหมาะสมในการจัดการเรียนการสอนให้กับเด็กปฐมวัย และการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อหาแนวทางปรับปรุงแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานของบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

5.3 ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรส่งเสริม สนับสนุน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการสร้างเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย กำหนดให้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับอำเภอ ระดับจังหวัด ประสานขอความร่วมมือกับหน่วยงาน หรือ องค์กรที่เกี่ยวข้องเช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ และสถานการศึกษา เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาการและการดำเนินงาน ควรมีการจัดทำแผนงาน ปฏิทินงาน แนวทางการปฏิบัติงานตามกำหนดการ พร้อมทั้งสรุปรายงานผลการดำเนินงานให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้น

อภิปรายผล

การศึกษาสภาพ ปัญหา ความต้องการและแนวทางการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น อภิปรายผลได้ดังนี้

1. สภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น โดยรวมและรายด้าน 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และด้านบุคลากร และอยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน คือ ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งเร่งดำเนินการพัฒนาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมากขึ้น ประกอบ

กับกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้จัดทำมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้สามารถดำเนินงานพัฒนาเด็กได้อย่างมีคุณภาพและเหมาะสม ซึ่งในปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดขอนแก่นได้ถือปฏิบัติในการดำเนินงานเป็นแนวทางเดียวกัน (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2553 : 23-25) ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ปภานัน สำราญสุข (2552 : 95-97) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดชัยนาท สิงห์บุรีและจังหวัดอ่างทอง พบว่า สภาพการจัดการศึกษาในภาพรวมมีสภาพการจัดการศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ด้านวิชาการ อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับผลการศึกษาของ โสรดา จิตรฉาย (2555 : 154-156) ได้ศึกษาสภาพ ปัญหา และแนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า สภาพการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สรุปลักษณะภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ ด้านบุคลากร รองลงมา คือ ด้านการจัดการจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และด้านที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร

2. ปัญหาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับน้อยทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย และด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดขอนแก่นส่วนมากเป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ได้รับการถ่ายโอนมาทั้งบุคลากร และอาคารสถานที่ อาคารเรียนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจึงไม่ได้มาตรฐานตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และบุคลากรบางส่วนไม่ได้จบการศึกษาด้านปฐมวัยมาโดยตรง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ โสรดา จิตรฉาย (2555 : 154 - 156) ปัญหาการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สรุปลักษณะภาพรวม มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีปัญหาสูงสุด คือ ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร รองลงมา คือ ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยและด้านที่มีปัญหาต่ำสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ เขียวสวาส (2551 : 83 - 84) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของคณะกรรมการการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดอ่างทอง พบว่า ปัญหาการดำเนินงานการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกในแต่ละด้านพบว่า อันดับแรกด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย รองลงมาคือ ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร และด้านบุคลากรและด้านการบริหารจัดการ ส่วนปัญหาการดำเนินงานการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โดยรวมอยู่ในระดับน้อย

3. ความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร และด้านบุคลากร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดขอนแก่น ส่วนใหญ่เป็นศูนย์

พัฒนาเด็กเล็กที่ได้รับการถ่ายโอนมาจากกรมพัฒนาชุมชน กรมศาสนา และสำนักงานประถมศึกษาแห่งชาติ อาคารเรียนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบางแห่งจึงมีสภาพที่ไม่มั่นคง แข็งแรงและไม่มีความปลอดภัยต่อเด็ก ซึ่งมาตรฐานตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเล็กองค์การปกครองท้องถิ่นได้กำหนดให้อาคารเรียนมีความมั่นคง แข็งแรงถูกสุขลักษณะ มีความเหมาะสมและปลอดภัยแก่เด็กเล็ก ตลอดจนการส่งเสริมสุขภาพ ส่งเสริมพัฒนาเด็ก ให้ผู้ปกครองมีความมั่นใจ ไว้วางใจ การก่อสร้างและพัฒนาอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะมีส่วนช่วยในการส่งเสริมและพัฒนาเด็กเล็ก โดยการจัดสภาพแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะ อันจะส่งผลต่อสุขภาพโดยตรงในการป้องกันการแพร่กระจายของโรคติดต่อ สามารถลดความเสี่ยงจากการเกิดอุบัติเหตุส่งเสริมความปลอดภัยให้กับเด็กและฝึกสุขนิสัยให้เด็กมีพฤติกรรมที่ถูกต้อง ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2553) และจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และส่งเสริมพัฒนาเด็กเล็ก อายุ 2-5 ปี เป็นภารกิจสำคัญในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้เด็กเล็กได้รับการอบรมเลี้ยงดู และได้รับการศึกษาเพื่อการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา ตามวัย และความสามารถของเด็ก หลักสูตรสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยของตน และนำสู่การปฏิบัติให้เด็กปฐมวัยเกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่กำหนดในจุดหมายของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 จึงควรที่จะจัดหาสื่อ อุปกรณ์ของเด็กเล่น สำหรับการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรให้แก่เด็ก อย่างเพียงพอ และจัดให้มีมุมต่างๆ ที่ส่งเสริมประสบการณ์และสร้างบรรยากาศการพัฒนาการเรียนรู้สำหรับเด็ก เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาในทุกๆ ด้าน ได้แก่ ด้านสติปัญญา ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ จิตใจและสังคม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของทศนา แก้วพลอย (2544 : 1) ได้กล่าวไว้ว่า จัดการศึกษาปฐมวัย เป็นการให้การศึกษาแก่เด็กวัยเริ่มต้น เพื่อให้เกิดพัฒนาในทุกด้าน ได้แก่ ด้านสติปัญญา ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ จิตใจและสังคม ดังนั้นการคิดในวัยนี้จึงมีความสำคัญและเป็นพื้นฐานของการพัฒนาบุคคลให้เจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพ และเป็นที่น่าทึ่งกันว่าในปัจจุบัน บุคลากรภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยังเหลืออีกบางส่วนที่ยังไม่จบการศึกษาด้านปฐมวัย ดังนั้นจึงเป็นเหตุผลสำคัญที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดขอนแก่น ต้องการที่จะพัฒนาด้านบุคลากรให้มีคุณภาพยิ่งขึ้นทั้งในด้านการส่งเสริม และสนับสนุนให้บุคลากรได้ศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี และส่งเสริมให้บุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กพัฒนาตนเองในทางวิชาการ และอาชีพ ใฝ่หาความรู้ และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีศักยภาพในการจัดการศึกษา อบรม เลี้ยงดู และส่งเสริมพัฒนาการสำหรับเด็กได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการด้วยความเหมาะสมอย่างมีคุณภาพ

4. แนวทางพัฒนาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น พบว่า ควรจัดให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีอาคารเรียนถาวร มั่นคง แข็งแรง ถูกสุขลักษณะ ตามมาตรฐานที่กำหนด ควรนำหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546 มาเป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยบูรณาการให้สอดคล้องกับสังคม วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น จัดหาสื่อการเรียนการสอนและวัสดุอุปกรณ์ให้มีจำนวนเพียงพอ หลากหลาย และตรงกับความต้องการ เหมาะสมในการจัดการเรียนการสอนให้กับเด็กปฐมวัย และส่งเสริม สนับสนุน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการสร้างเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ดังนั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบ และส่งเสริมในดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรมีการจัดสรร

งบประมาณให้เพียงพอต่อการบริหารจัดการในทุกๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านอาคารสถานที่ การส่งเสริมพัฒนาบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างเพียงพอและต่อเนื่อง เพราะ บุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจในหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย และส่งเสริม สนับสนุน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการสร้างเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งต่อการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีคุณภาพและเป็นไปตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ โสรดา จิตรฉาย (2555 : 154 - 156) ได้ศึกษาสภาพ ปัญหา และแนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า แนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สรุปโดยภาพรวม องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอในการส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และควรมีการพัฒนาบุคลากรให้มีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยการอบรม สัมมนา การศึกษาดูงาน และควรมีการนิเทศติดตามการสอนครูผู้ดูแลเด็กอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนการส่งเสริมการสร้างเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย เพื่อใช้ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่จะเอื้อต่อการพัฒนางาน พัฒนาเด็กให้ไปสู่เป้าหมายได้อย่างมีคุณภาพ และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สมทรง อินทเจียด (2550 : 93-94) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลบ้านนาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยทำการศึกษาแนวทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามเกณฑ์มาตรฐาน 6 ด้าน คือ ด้านการส่งเสริมสุขภาพ ด้านการส่งเสริมพัฒนาเด็กเล็ก ด้านบริการอาหารสะอาดและปลอดภัย ด้านสิ่งแวดล้อมสะอาดและปลอดภัย ด้านบุคลากร ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยที่เกี่ยวข้องกับผลการศึกษา พบว่า แนวทางในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

- 1) ผู้บริหารต้องมีความรู้เกี่ยวกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่นำอยู่ ที่ได้มาตรฐานทั้ง 6 ด้าน ทำความเข้าใจกับตัวชี้วัด มีนโยบายชัดเจน
- 2) ผู้บริหารต้องมีข้อจำกัดในบางอย่าง เช่น ด้านโครงสร้างอาคารที่มีจำกัด ข้อจำกัดเรื่องงบประมาณ
- 3) ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติต้องร่วมกันมาตรฐานทั้ง 6 ด้าน พิจารณาด้านที่มีจุดแข็งและจุดอ่อน
- 4) ต้องมีการติดตามประเมินผล อย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำมาใช้

1.1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรให้ความสำคัญในเรื่องของการศึกษา โดยมีการกำหนดนโยบายและแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน และให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งเสริม และสนับสนุนให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนำเอาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546 มาเป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยบูรณาการให้สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่น

1.3 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรขอความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความสามารถด้านการนิเทศการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ในการจัดทำแนวทาง หรือคู่มือสำหรับการนิเทศ เพื่อใช้นิเทศในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกำหนดให้เป็นแนวทางเดียวกัน

1.4 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรให้ความสำคัญในด้านการพัฒนาอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ให้ได้มาตรฐานตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ ในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในจังหวัดขอนแก่น

2.2 ควรมีการศึกษาแนวทางการพัฒนางานวิชาการและกิจกรรม ตามหลักสูตรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในจังหวัดขอนแก่น

2.3 ควรมีการศึกษารูปแบบการนิเทศการสอนครูผู้ดูแลเด็ก ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในจังหวัดขอนแก่น

2.4 ควรมีการศึกษาแนวทางการพัฒนาบทบาท ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการส่งเสริมการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดขอนแก่น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนกอร อุณาพรหม. ศึกษาการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม. วิทยานิพนธ์ คม. สกลนคร : มหาวิทยาลัย สถาบันราชภัฏสกลนคร, 2553.
- กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. กฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับ องค์การบริหาร ส่วนตำบล. กรุงเทพฯ : ส่วนท้องถิ่น, 2542.
- กรมวิชาการ. หลักสูตรสถานศึกษาและพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2546.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. กฎหมาย ระเบียบ และหนังสือสั่งการเกี่ยวกับการจัดการศึกษา ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : เสมาธรรม, 2553.
- _____ . คู่มือการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : ส่วนส่งเสริมการศึกษานอกระบบและพัฒนากิจกรรมเยาวชน, 2550.
- _____ . แนวนโยบายการจัดการศึกษาในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระยะ 15 ปี. กรุงเทพฯ : ชุมชม, 2545
- _____ . พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546. ฉะเชิงเทรา : ประสานมิตร, 2547.
- _____ . มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : สำนักประสานและพัฒนากิจการการศึกษาท้องถิ่น, 2553.
- กระทรวงศึกษาธิการ. การสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเด็กไทยด้านทักษะการจัดการ. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2546.
- _____ . พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว, 2542.
- กวิสรา สุวรรณบุตร. การศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานส่งเสริม การศึกษาขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2551.
- กิตติศัพท์ ไชทน. มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. เชียงราย : มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง, 2556.
- จิตติรัตน์ แห้งบุตตา. การบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอสีชมพู จังหวัดขอนแก่น. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2553.
- จิราวุฒิ สีมารักษ์. การดำเนินงานจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานกรมส่งเสริม การปกครองท้องถิ่น ในจังหวัดเลย. วิทยานิพนธ์ คม. เลย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, 2553.
- ทัศนากวพลอย. กระบวนการจัดประสบการณ์พัฒนาการเรียนรู้เด็กปฐมวัย. ลพบุรี : สถาบันราชภัฏเทพสตรี, 2544.

- เทพนิมิต แสนพรหม. การบริหารจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดลำพูน. การศึกษาอิสระ รม.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2550.
- บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2545.
- ปภาณัน สำราญสุข. ศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดชัยนาท สิงห์บุรีและจังหวัดอ่างทอง. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ลพบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, 2552.
- พัชรี เจตน์เจริญรักษ์. เอกสารประกอบการสอนรายวิชา 1072307 การเตรียมความพร้อมเพื่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย. ลพบุรี : สถาบันราชภัฏเทพสตรี, 2545.
- ภาณุพงษ์ ผดุงวงศ์. การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้อง. วิทยานิพนธ์ รม.ม. เชียงราย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, 2553.
- ภูวดล ภูอาภรณ์. ศึกษาปัญหาการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอปางศิลาทอง จังหวัดกำแพงเพชร. วิทยานิพนธ์ รม.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2553.
- มลิวรรณ ประจันนวล. ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจังหวัดชัยภูมิ. วิทยานิพนธ์ รม.ม. ชัยภูมิ : มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ, 2553.
- เยาวลักษณ์ เขียวสวาส. สภาพและปัญหาการดำเนินงานการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดอ่างทอง. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม, 2551.
- วัลลภ สุดาเดช. ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด จังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ ค.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2547.
- สมทรง อินทเจียด. แนวทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลบ้านนาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์. การศึกษาอิสระ รม.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2550.
- สมบัติ ท้ายเรือคำ. ระเบียบวิธีวิจัยสำหรับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 4. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2553.
- สายสมร ปากดี. การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองทุ่มอำเภอเซกา จังหวัดหนองคาย. การศึกษาค้นคว้าอิสระ รม.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2554.
- โสธดา จิตรฉาย. การศึกษา สภาพ ปัญหา และแนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. พระนครศรีอยุธยา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, 2555.
- สำนักงานคณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ : พรักหวานกราฟฟิค, 2545.
- สำนักงานท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น. “การศึกษาก้าวไกล ท้องถิ่นไทยก้าวหน้า” วารสารท้องถิ่นไทย. 3(35) : 7-9 ; กันยายน, 2550.

- สำนักงานท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น. แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาลำดับจังหวัดขอนแก่น 2554 - 2557.
ขอนแก่น : ท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น, 2555.
- สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. ท้องถิ่น. 2555.
<<http://22academic.obec.go.th/web/home/หลักการจัดการศึกษาปฐมวัย>>
สิงหาคม, 2555.
- สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550. กรุงเทพฯ :
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา คณะรัฐมนตรี, 2551.
- อำพร พันธุ์งาม. สภาพและปัญหาการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล
ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ ค.ม. อุบลราชธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏ
อุบลราชธานี, 2553.
- Albury, Ronald Graham. “The Development of Guiding Principles for the
Establishment and Organization of a Parish Day Nursery School,”
Dissertation Abstracts International. 37 : 5687-A ; December, 1977.
- Figueroa, Joaquin and others. “The Role of Evolution of Pre – School Children
in Education Practice,” Dissertation Abstracts International. 8 ;
174 – 175 ; March, 1985.
- Good, Carter V. Dictionary of Education. 2nd ed. New York : McGraw – Hill,
1973.
- Hartshorn, E. and J. Brantley. “Effects of Dramatic Play on Classroom Problem
- Solving Ability,” Journal of Educational Research. 66(6) : 243–246,
1973.
- Hymes, J.L. Teaching the Child Under Six. 3rd ed. Columbus, OH : Merrill,
1981.
- Larkin, E. “The Preschool Administrators : Perspective on Leadership in Early
Childhood Education,” Dissertation Abstracts International. 53(2) :
397-A, 1992.
- Krejcie, R.V. and D.W. Morgan. “Determining Sampling Size for Research
Activities,” Journal of Education and Psychological Measurement.
30(3) : 607-610, 1970.
- Pallozzi, D.P. “A model for Community Participation in Local School District
Decision Making,” Dissertation Abstracts International. 42(4) : 1481-A, 1981.
- Phillips, D.A. Scarr, S. and others. “Dimensions and Effects of Child Care
Quality : The Bermuda Study,” in D.A. Phillips Ed., Quality in Child
Care : What Does Research tell us. p. 21-42. Washington, DC :
National Association for the Education of Young Children, 1987.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เฉพาะเจ้าหน้าที่
ID No.

แบบสอบถามเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ

เรื่อง สภาพ ปัญหา ความต้องการและแนวทางการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น

คำชี้แจง ในการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ตำแหน่งงาน ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

ตอนที่ 2 สภาพ ปัญหาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น ซึ่งจำแนก ออกเป็น 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

ตอนที่ 3 ความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น ซึ่งจำแนก ออกเป็น 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

กรุณาตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อและตอบตามความเป็นจริงให้มากที่สุด คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ในภาพรวมและไม่มีผลกระทบต่อหน้าที่การงานของท่านแต่ประการใด ผลการวิจัยในครั้งนี้จะทำให้ทราบเกี่ยวกับสภาพ ปัญหา ความต้องการและแนวทางการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยหวังว่าคงได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ผู้ศึกษา

นายปิยภัทร ดงนอก

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.)

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา รุ่น 8

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงใน () ที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ

() เพศชาย

() เพศหญิง

2. ตำแหน่งงาน

() หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

() ครูผู้ดูแลเด็ก

() ผู้ดูแลเด็ก

3. ระดับการศึกษา

() ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น/ปวช.

() มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวส.

() ปริญญาตรี

() สูงกว่าปริญญาตรี

4. ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

() ต่ำกว่า 5 ปี

() 5 - 10 ปี

() 10 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 สภาพ ปัญหา การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
จังหวัดขอนแก่น

- 5 หมายถึง มีสภาพ ปัญหา การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในระดับมากที่สุด
4 หมายถึง มีสภาพ ปัญหา การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในระดับมาก
3 หมายถึง มีสภาพ ปัญหา การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในระดับปานกลาง
2 หมายถึง มีสภาพ ปัญหา การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในระดับน้อย
1 หมายถึง มีสภาพ ปัญหา การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	สภาพการดำเนินงาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					ปัญหาการดำเนินงาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก											
1	มีการกำหนดนโยบาย แผนการดำเนินงาน แผนพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างชัดเจน										
2	การแต่งตั้งคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นตามหลักเกณฑ์ของมาตรฐานการ ดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น										
3	มีการจัดระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการ ดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไว้อย่างชัดเจน										
4	การบริหารงบประมาณของศูนย์พัฒนาเด็ก เล็กเป็นไปตามหลักเกณฑ์การจัดสรรที่กรม ส่งเสริมท้องถิ่นกำหนด										
5	การเบิกจ่ายงบประมาณของศูนย์พัฒนาเด็ก เล็ก ถือปฏิบัติตามระเบียบ ที่กรมส่งเสริม การปกครองท้องถิ่นกำหนด										
ด้านบุคลากร											
6	การกำหนดคุณสมบัติ และบทบาทหน้าที่ ของบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไว้ชัดเจน										
7	การสรรหา/เลือกสรร และการปรับสภาพ ของบุคลากร ปฏิบัติตามมาตรฐาน และ หลักเกณฑ์ทั่วไปที่คณะกรรมการกลาง พนักงานส่วนท้องถิ่นกำหนด										
8	มีการส่งเสริม สนับสนุนบุคลากรพัฒนา ตนเองอย่างสม่ำเสมอ เช่น ศึกษาต่อ ศึกษา งาน เข้ารับการฝึกอบรม อย่างต่อเนื่อง										

ข้อที่	การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	สภาพการดำเนินงาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					ปัญหาการดำเนินงาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
9	ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีบทบาทในการส่งเสริมการดำเนินงานศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน										
ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและ ความปลอดภัย											
10	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีอาคารเรียนถาวร มั่นคง แข็งแรง ถูกสุขลักษณะ ตามมาตรฐานที่กำหนด										
11	การจัดพื้นที่ใช้สอยภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีความสะอาด ปลอดภัย และเพียงพอ เหมาะสม กับการจัดกิจกรรม										
12	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จัดให้มีแสงสว่าง การถ่ายเทอากาศได้สะดวก และไม่มีเสียงดัง เอื้อต่อการจัดกิจกรรมสำหรับเด็ก										
13	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีมาตรการป้องกันความ ปลอดภัย และมาตรการเตรียมความพร้อม รับสถานการณ์ฉุกเฉิน										
ด้านงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร											
14	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนำหลักสูตรการศึกษา ปฐมวัย พ.ศ. 2546 มาเป็นแนวทาง ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยบูรณา การให้สอดคล้องกับสังคม วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น										
15	การจัดประสบการณ์การเรียนรู้/กิจกรรม ประจำวัน ในรูปแบบบูรณาการ โดยให้เด็ก เรียนรู้ผ่านการเล่น										
16	สื่อการเรียนการสอนและวัสดุอุปกรณ์ มีจำนวนเพียงพอ หลากหลายและตรงกับ ความต้องการ เหมาะสมในการจัดการเรียน การสอนให้กับเด็ก										
17	มีการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการ ปฏิบัติงานของบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก										

ข้อที่	การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	สภาพการดำเนินงาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					ปัญหาการดำเนินงาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนทุกภาคส่วน											
18	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จัดกิจกรรมสัมพันธ์ร่วมกับชุมชน เช่น การจัดกิจกรรมเยี่ยมบ้าน การจัดทำสมุดสื่อสาร ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับผู้ปกครอง การจัดปาย นิเทศให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง										
19	การมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร องค์กร และหน่วยงานต่างๆ										
20	ชุมชน มีส่วนร่วมบริหารจัดการและการแก้ไขอุปสรรคในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก										
21	การเปิดโอกาสให้ผู้บริหาร ผู้ดูแลเด็ก ผู้ปกครอง และชุมชนได้มีส่วนร่วมในการประชุมเพื่อแสดงความคิดเห็นต่อกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก										
ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย											
22	การแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก										
23	การจัดทำแผนงาน ปฏิทินงาน และแนวทางการปฏิบัติงาน										
24	การประสานความร่วมมือกับหน่วยงาน หรือองค์กรที่เกี่ยวข้องเช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ และสถานการศึกษา										
25	เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กปฐมวัย										

ตอนที่ 3 ความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น

- 5 หมายถึง มีความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	ความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก				
		5	4	3	2	1
ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก						
1	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ความสำคัญในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
2	การจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพียงพอต่อความต้องการ					
3	วางแผนเพื่อกำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้ระหว่างคณะกรรมการบริหารของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
4	การจัดอบรมให้ความรู้แก่คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ดูแลเด็ก เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
5	การส่งเสริม สนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการบริหารงานด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากรและการบริหารงานทั่วไป					
ด้านบุคลากร						
6	มีการปฐมนิเทศหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และครูผู้ดูแลเด็กที่ได้รับการบรรจุแต่งตั้งใหม่					
7	ส่งเสริมให้บุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กพัฒนาตนเองในทางวิชาการ และอาชีพ ใฝ่หาความรู้ และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ					
8	การสรรหาผู้ประกอบการอาหารที่มีความรู้เรื่องโภชนาการ และหลักปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง					
9	การประเมินผลการปฏิบัติงาน การเลื่อนขั้น เลื่อนเงินเดือน เป็นไประบบคุณธรรม					

ข้อที่	การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	ความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก				
		5	4	3	2	1
ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย						
10	ปรับปรุงสภาพแวดล้อมบริเวณศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความร่มรื่น น่าอยู่เป็นที่ประทับใจสำหรับผู้มาเยี่ยม					
11	ภายนอกอาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีรั้วกันเป็นสัดส่วน					
12	มีมุมผู้ปกครองหรือสถานที่พักให้ผู้ปกครองที่มารับ-ส่งเด็ก					
13	สนามเด็กเล็กเล่นและเครื่องเล่นมีความเพียงพอและปลอดภัยสำหรับเด็ก					
ด้านงานวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร						
14	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดหาสื่อ อุปกรณ์ของเด็กเล่นสำหรับการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรให้แก่เด็กอย่างเพียงพอ					
15	การจัดให้มีมุมต่างๆ ที่ส่งเสริมประสบการณ์และสร้างบรรยากาศการพัฒนาการเรียนรู้สำหรับเด็ก					
16	การส่งเสริมในด้านความรู้ และทักษะในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยให้กับบุคลากร					
17	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนิเทศ ติดตาม ให้คำแนะนำการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย					
ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนทุกภาคส่วน						
18	ผู้ปกครอง และชุมชนให้ความช่วยเหลือสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เช่นการบริจาคทรัพย์สินวัสดุอุปกรณ์ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก					
19	จัดอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับการดำเนินงานและทิศทางการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
20	การสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง ผู้บริหาร ชุมชน ผู้ปกครอง และครูผู้ดูแลเด็ก เช่น การศึกษาดูงาน การจัดกิจกรรม					
21	ผู้บริหาร ครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ปกครอง มีความเข้าใจและยอมรับรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน					
ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย						
22	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งเสริม สนับสนุนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการสร้างเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้งในระดับอำเภอ ระดับจังหวัด ระดับภาค					

ข้อที่	การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	ความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก				
		5	4	3	2	1
23	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานพัฒนาเครือข่ายเด็กปฐมวัย					
24	การส่งเสริม สนับสนุน การจัดประชุมบุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อกำหนดแผนความร่วมมือในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
25	จัดตั้งชมรม คณะกรรมการชมรม คณะทำงานหรือคณะกรรมการที่จะเป็นทีมงานพร้อมกำหนดภารกิจหน้าที่และกลไกในการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้สอดคล้องกับมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และกิจกรรมต่างๆ					

แบบสัมภาษณ์เพื่อการศึกษา

เรื่อง สภาพ ปัญหา ความต้องการและแนวทางการดำเนินการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ
 - 1) ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย
 - 2) ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร
 - 3) ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย
2. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ มี 2 ตอน ดังนี้
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพส่วนตัวของผู้ให้สัมภาษณ์
 - ตอนที่ 2 แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย
3. ผู้ให้ข้อมูล คือ นายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นักบริหารการศึกษา นักวิชาการศึกษา หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ดูแลเด็ก
4. ในการตอบแบบสัมภาษณ์ ขอความกรุณาตอบตามความเป็นจริง ซึ่งจะทำให้ผลการศึกษา ครั้งนี้มีความสมบูรณ์ และมีคุณค่า ต่อการนำไปใช้เป็นแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น ใน 3 ด้าน คือ ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ให้เป็นไปตามมาตรฐานการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงที่ให้ความอนุเคราะห์ในครั้งนี้

ผู้ศึกษา

นายปิยภัทร ดงนอก

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.)

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา รุ่น 8

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อ (ผู้ให้สัมภาษณ์)..... นามสกุล.....
 ตำแหน่ง..... วุฒิการศึกษา.....
 หน่วยงาน.....สังกัด.....
 สัมภาษณ์ เมื่อวันที่ เดือน..... พ.ศ.
 ตั้งแต่เวลา.....น. ถึงเวลา.....น. สถานที่สัมภาษณ์.....

ตอนที่ 2 แนวทางพัฒนาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

1. ในฐานะที่ท่านเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ท่านมีวิธีการปฏิบัติในด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยอย่างไร เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดังประเด็นต่อไปนี้

1.1 การจัดให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีพื้นที่ใช้สอยภายในสะอาด ปลอดภัยและเพียงพอเหมาะสมกับการจัดกิจกรรม

.....

1.2 การจัดให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีอาคารเรียนถาวร มั่นคง แข็งแรง ถูกสุขลักษณะตามมาตรฐานที่กำหนด

.....

1.3 การจัดให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีมาตรการป้องกันความปลอดภัย และมาตรการเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ฉุกเฉิน

.....

2. ในฐานะที่ท่านเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ท่านมีวิธีการปฏิบัติในด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร อย่างไร เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดังประเด็นต่อไปนี้

2.1 การนำหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546 มาเป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยบูรณาการให้สอดคล้องกับสังคม วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น

.....

2.2 การจัดหาสื่อการเรียนการสอนและวัสดุอุปกรณ์ให้มีจำนวนเพียงพอ หลากหลายและตรงกับความต้องการ เหมาะสมในการจัดการเรียนการสอนให้กับเด็ก

.....

.....

2.3 การนิเทศ ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

.....

.....

3. ในฐานะที่ท่านเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ท่านมีวิธีการปฏิบัติในด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างไร เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดังประเด็นต่อไปนี้

3.1 การจัดทำแผนงาน ปฏิทินงาน และแนวทางการปฏิบัติงาน

.....

.....

3.2 การประสานความร่วมมือกับหน่วยงาน หรือองค์กรที่เกี่ยวข้องเช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ และสถานการศึกษา

.....

.....

3.3 การเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

.....

.....

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความอนุเคราะห์

ที่ ศธ 0503.5(2)/ ๔๒๑๕๑

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

18 ธันวาคม 2555

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น

ด้วย นายปิยภัทร ดงนอก นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง “สภาพปัญหาความต้องการและแนวทางพัฒนาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) โดยมี อาจารย์ ดร.อาทิตย์ ฉัตรชัยพลรัตน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้

เพื่อให้การทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดอนุญาตให้นายปิยภัทร ดงนอก เก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนในสังกัดของท่าน ทั้งนี้จะเก็บรวบรวมข้อมูลดังกล่าว ตั้งแต่เดือน..... เป็นต้นไป เพื่อที่นิตจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามหวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวลิต ชูกำแหง)
รองคณบดีฝ่ายวิชาการและจัดการศึกษานอกที่ตั้ง
ปฏิบัติราชการแทน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ฝ่ายวิชาการและจัดการศึกษานอกที่ตั้ง คณะศึกษาศาสตร์
โทร. 0-4375-4322 ถึง 40 ต่อ 6076

ที่ ศธ 0503.5(2)/ ๒๕๕๕

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

18 ธันวาคม 2555

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือเพื่อใช้ในการศึกษาค้นคว้าอิสระ

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดหนองบัวลำภู

ด้วย นายปิยภัทร ดงนอก นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง “สภาพปัญหาความต้องการและแนวทางพัฒนาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) โดยมี อาจารย์ ดร.อาทิตย์ ฉัตรชัยพลรัตน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้

เพื่อให้การทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดอนุญาตให้ นายปิยภัทร ดงนอก ทดลองใช้เครื่องมือจากนักเรียนในสังกัดของท่าน ทั้งนี้จะทดลองใช้เครื่องมือดังกล่าว ตั้งแต่เดือน..... เป็นต้นไป เพื่อที่นิติตจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวลิต ชุกาแพง)
รองคณบดีฝ่ายวิชาการและจัดการศึกษานอกที่ตั้ง
ปฏิบัติราชการแทน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ฝ่ายวิชาการและจัดการศึกษานอกที่ตั้ง คณะศึกษาศาสตร์
โทร. 0-4375-4322 ถึง 40 ต่อ 6076

ที่ ศธ 0530.5(2)/ 22121

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ตำบลตลาด อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

18 ธันวาคม 2555

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้การศึกษาค้นคว้าอิสระ

เรียน อาจารย์เจตน์ มงคลสวัสดิ์

ด้วย นายปิยภัทร ดงนอก นิสิตหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต(กศ.ม.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง “สภาพปัญหาความต้องการ และแนวทางพัฒนาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น” โดยมี อาจารย์ ดร.อาทิตย์ ฉัตรชัยพลรัตน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้

เพื่อให้การทำการค้นคว้าอิสระเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้การศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้ เพื่อที่นิตินิติจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวลิต ชุกาแพง)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการและจัดการศึกษานอกที่ตั้ง

ปฏิบัติราชการแทน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ฝ่ายวิชาการบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
โทร.0-4374-3143 โทรสาร. 0-4372-1764

ที่ ศธ 0530.5(2)/ ๖๙๖

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ตำบลตลาด อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

18 ธันวาคม 2555

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้การศึกษาค้นคว้าอิสระ

เรียน อาจารย์เบญจมาศ ภูตรี

ด้วย นายปิยภัทร ดงนอก นิสิตหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต(กศ.ม.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง “สภาพปัญหาความต้องการ และแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น” โดยมี อาจารย์ ดร.อาทิตย์ ฉัตรชัยพลรัตน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้

เพื่อให้การทำการค้นคว้าอิสระเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้การศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้ เพื่อที่นิสิตจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวลิต ชูกำแหง)
รองคณบดีฝ่ายวิชาการและจัดการศึกษานอกที่ตั้ง
ปฏิบัติราชการแทน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ฝ่ายวิชาการบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
โทร.0-4374-3143 โทรสาร. 0-4372-1764

ที่ ศธ 0530.5(2)/ ๑๒๑๒

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ตำบลตลาด อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

18 ธันวาคม 2555

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้การศึกษาค้นคว้าอิสระ

เรียน เรือโทมารุต สมวงศ์

ด้วย นายปิยภัทร ดงนอก นิสิตหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต(กศ.ม.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง “สภาพปัญหาความต้องการ และแนวทางพัฒนาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น” โดยมี อาจารย์ ดร.อาทิตย์ ฉัตรชัยพลรัตน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้

เพื่อให้การทำการค้นคว้าอิสระเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้การศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้ เพื่อที่นิตจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวลิต ชุกาแพง)
รองคณบดีฝ่ายวิชาการและจัดการศึกษานอกที่ตั้ง
ปฏิบัติราชการแทน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ฝ่ายวิชาการบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
โทร.0-4374-3143 โทรสาร. 0-4372-1764

ภาคผนวก ค
สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้เชี่ยวชาญ

สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น

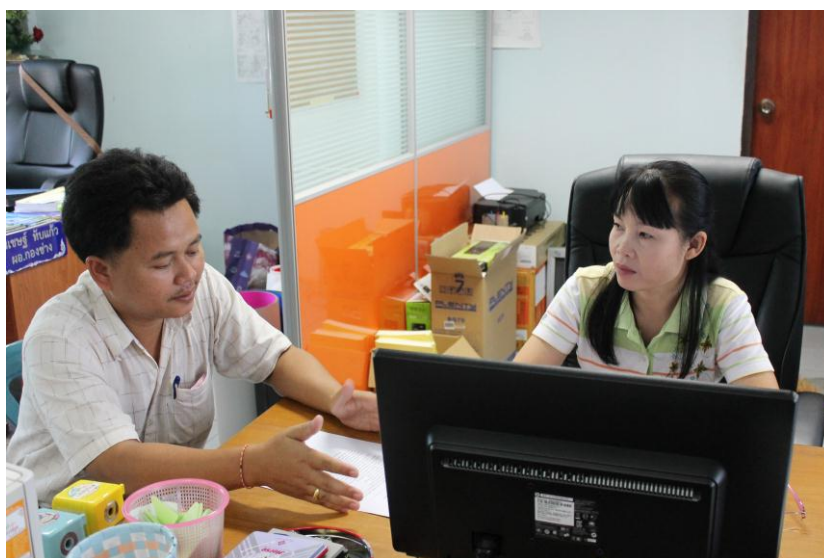
นายประยูง ยุระรัช นายกเทศมนตรีตำบลโนนซ้อง
เทศบาลตำบลโนนซ้อง อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น
สัมภาษณ์ : วันที่ 7 มิถุนายน 2556

นายมนตรี กุดอ้ว ปลัดเทศบาลตำบลโนนซ้อง
เทศบาลตำบลโนนซ้อง อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น
สัมภาษณ์ : วันที่ 4 มิถุนายน 2556

นายวิชาญชัย แจ่มสูงเนิน ปลัดเทศบาลตำบลหนองบัว
เทศบาลตำบลหนองบัว อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น
สัมภาษณ์ : วันที่ 7 มิถุนายน 2556

นางสาวเบญจมาศ ภูตรี นักบริหารการศึกษา
เทศบาลตำบลหนองบัว อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น
สัมภาษณ์ : วันที่ 7 มิถุนายน 2556

นางสาวทองมี นามนิตย์ นักวิชาการศึกษา
เทศบาลตำบลปามะนาว อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น
สัมภาษณ์ : วันที่ 11 มิถุนายน 2556

นางสาวชนัญญา วงศ์แสน นักวิชาการศึกษา
เทศบาลตำบลโคกงาม อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น
สัมภาษณ์ : วันที่ 10 มิถุนายน 2556

นางสาวทิพย์อาพร อาปะหัง หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลโนนฆ้อง
เทศบาลตำบลโนนฆ้อง อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น
สัมภาษณ์ : วันที่ 10 มิถุนายน 2556

นางสีดา ผิวเหลือง ครูผู้ดูแลเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลโคกงาม
 เทศบาลตำบลโคกงาม อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น
 สัมภาษณ์ : วันที่ 10 มิถุนายน 2556

นางไกรสร นันทโพธิ์เดช ผู้ดูแลเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลโนนฆ้อง
 เทศบาลตำบลโนนฆ้อง อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น
 สัมภาษณ์ : วันที่ 10 มิถุนายน 2556

ภาคผนวก ง
ตารางค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบสอบถาม

ตาราง 24 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามการศึกษาสภาพ ปัญหา ความต้องการ
ในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก
สภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก		ปัญหาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	
1	0.52	1	0.41
2	0.40	2	0.37
3	0.30	3	0.41
4	0.40	4	0.37
5	0.36	5	0.29
6	0.38	6	0.30
7	0.32	7	0.34
8	0.46	8	0.28
9	0.41	9	0.51
10	0.40	10	0.36
11	0.34	11	0.36
12	0.29	12	0.51
13	0.42	13	0.36
14	0.30	14	0.48
15	0.46	15	0.32
16	0.60	16	0.29
17	0.51	17	0.37
18	0.54	18	0.30
19	0.34	19	0.34
20	0.43	20	0.34
21	0.35	21	0.28
22	0.40	22	0.39
23	0.30	23	0.37
24	0.55	24	0.29
25	0.61	25	0.37

ตาราง 24 (ต่อ)

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก
ความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก			
1	0.67	16	0.46
2	0.70	17	0.68
3	0.64	18	0.53
4	0.64	19	0.65
5	0.73	20	0.61
6	0.51	21	0.30
7	0.68	22	0.53
8	0.53	23	0.44
9	0.65	24	0.49
10	0.53	25	0.46
11	0.60		
12	0.56		
13	0.64		
14	0.45		
15	0.61		

ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับมีค่าเท่ากับ 0.953

ตาราง 25 ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามของแบบสอบถามการศึกษาสภาพการดำเนินงาน
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น

ข้อสอบ ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	ผลการประเมิน
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
6	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
7	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
8	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
9	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
10	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
11	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
12	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
13	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
14	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
15	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
16	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
17	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
18	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
19	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
20	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
21	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
22	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
23	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
24	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
25	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ตาราง 26 ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามของแบบสอบถามการศึกษาปัญหาการดำเนินงาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น

ข้อสอบ ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	ผลการประเมิน
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
6	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
7	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
8	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
9	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
10	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
11	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
12	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
13	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
14	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
15	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
16	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
17	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
18	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
19	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
20	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
21	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
22	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
23	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
24	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
25	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ตาราง 27 ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามของแบบสอบถามการศึกษาความต้องการ
ในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น

ข้อสอบ ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	ผลการประเมิน
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
6	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
7	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
8	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
9	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
10	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
11	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
12	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
13	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
14	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
15	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
16	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
17	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
18	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
19	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
20	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
21	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
22	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
23	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
24	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
25	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ประวัติย่อของผู้ศึกษาค้นคว้า

ประวัติย่อของผู้ศึกษาค้นคว้า

ชื่อ	นายปิยภัทร ดงนอก
วันเกิด	วันที่ 3 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2520
สถานที่เกิด	อำเภอประทาย จังหวัดนครราชสีมา
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 47/2 หมู่ 10 ตำบลนางรำ อำเภอประทาย จังหวัดนครราชสีมา 30180
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	นักบริหารการศึกษา 6
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	เทศบาลตำบลโนนซ้อง อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น 40270
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2529	มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนภู่วิทยา อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา
พ.ศ. 2531	มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนภู่วิทยา อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา
พ.ศ. 2544	ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) สาขาวิชาเอกวิทยาศาสตร์ทั่วไป สถาบันราชภัฏกาญจนบุรี
พ.ศ. 2556	ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม